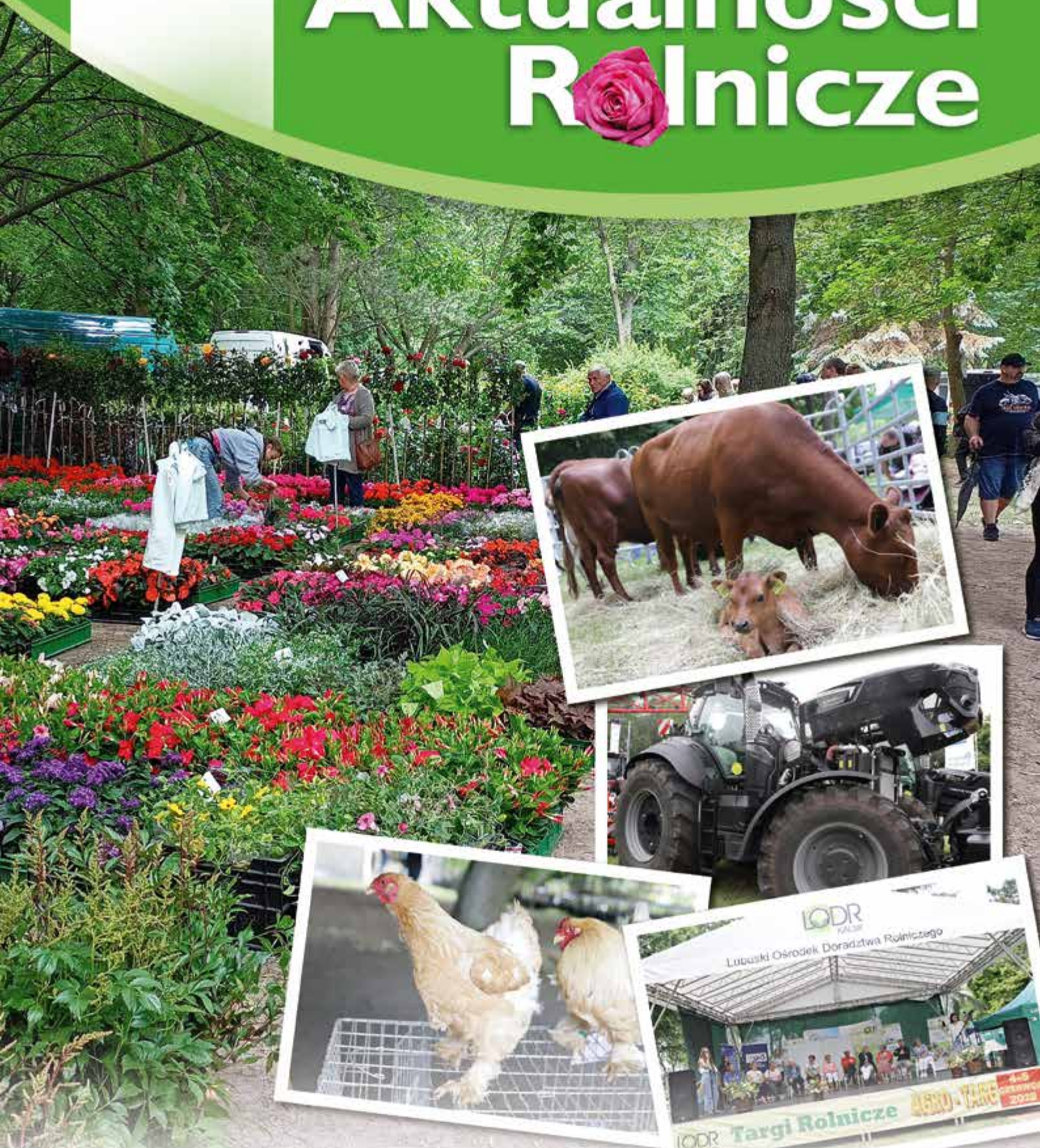

Lubuskie Aktualności Rolnicze

Stonka ziemniaczana –
trudny przeciwnik

Borówka –
„American dream”

Obrót ziemią zgodnie z ustawą
o ustroju rolnym

Hotel ODR
Kalsk 91
66-100 Sulechów

tel: 68 385 20 91 do 96
fax: 68 385 20 91
www.hotelodr.pl
e-mail: kalsk@hotelodr.pl

HOTELODR
KALSK

Szczegółowe informacje
na stronie internetowej
www.hotelodr.pl

**SPECJALIZUJEMY SIĘ
W ORGANIZACJI:**

- szkoleń i konferencji
- targów i pokazów
- uroczystości rodzinnych
- przyjęć rocznicowych
- spotkań integracyjnych
i świątecznych dla firm

OFERUJEMY:

- noclegi dla gości Hotelu
- 133 miejsca
- sale wykładowe
- usługi gastronomiczne
- stołówka
- parking monitorowany

zapraszamy

**PAŁAC
w Gliście
zaprasza**

**LODR
KALSK**

Oferujemy:

- Noclegi - 46 miejsc w pokojach 1, 2, 3 i 4 osobowych
- dla grup szkoleniowych
- dla klientów indywidualnych
- Salę wykładową na 70 osób
(wyposażenie: rzutnik multimedialny, ekran, tablica, nagłośnienie)
- Salę wykładową na 30 osób
(wyposażenie: rzutnik multimedialny, ekran, tablica)
- Wyżywienie przy organizacji szkoleń i konferencji
serwowane przez catering zewnętrzny

tel. 95 755 7166; fax 95 755 7084; kom. 607 608 083; e-mail: palac.glisno@lodr.pl
Szczegółowe informacje na stronie internetowej www.palac-glisno.pl

PAŁAC w Gliście

Lubuskie Aktualności Rolnicze

WYDAWCA:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

RADA REDAKCYJNA:

Redaktor Naczelna:

Iwona Michalewska

Redaktor Techniczny:

Dariusz Golczyk

Redaktorzy Merytoryczni:

Iwona Kupińska

Tomasz Sakowicz

Piotr Tyliszczak

ADRES REDAKCJI:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
Kalsk 91, 66-100 Sulechów,
woj. lubuskie
tel. 68 385 20 91
e-mail: redakcja@lodr.pl

NIP: 927-16-03-749

KONTO:

Bank Gospodarstwa Krajowego
Oddział w Zielonej Górze
24 1130 1222 0030 2053 4720 0004

PROJEKT OKŁADKI:

Dariusz Golczyk

FOTO NA OKŁADKĘ:

Dariusz Golczyk

SKŁAD KOMPUTEROWY:

Dariusz Golczyk, Iwona Michalewska

PRZYJMOWANIE OGŁOSZEŃ I REKLAM

tel. 68 385 20 91 lub 512 217 293

e-mail: redakcja@lodr.pl

Ogłoszenia drobne
zamieszczamy bezpłatnie.

Przedsiębiorstwa i firmy płacą zgodnie
z cennikiem dostępnym w Redakcji oraz
na stronie internetowej: www.lodr.pl

PRENUMERATA:

Prenumeratę można zamówić
bezpośrednio w Redakcji
tel. 68 385 20 91 lub 512 217 293
e-mail: redakcja@lodr.pl

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam. Wydawca ma prawo odmówić zamieszczenia ogłoszenia i reklamy, jeżeli ich treść lub forma są sprzeczne z linią programową bądź charakterem pisma oraz interesem wydawnictwa LODR. Serwis fotograficzny własny i wolne media.

Oddano do druku 27 czerwca 2022 r.

DRUK:

Drukarnia TOP DRUK w Łomży
biuro@topdruk24.pl

NAKLAD: 1400 egz.

CENA: 5,00 zł

Drodzy Rolnicy

Na czerwcowym spotkaniu kadry kierowniczej Ośrodków Doradztwa Rolniczego, które odbyło się w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, poruszyliśmy bieżące problemy dotyczące działalności naszych instytucji. Spotkanie dotyczyło najważniejszych projektów realizowanych przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego, tj. Lokalne Partnerstwo ds. Wody, eDWIN, Polski e-bazarek, a także współpraca ze szkołami rolniczymi. Nasze rozmowy miały na celu usprawnienie doradztwa i wyjście naprzeciw aktualnym potrzebom rolników. Priorytetem dla MRiRW jest wypracowanie jak najlepszych rozwiązań, które ułatwią współpracę doradcy z rolnikiem, m.in. poprzez wdrożenie nowych platform internetowych. Planem na najbliższą przyszłość jest stworzenie portalu rolnik.gov.pl, który usprawni komunikację z rolnikami. Inicjatywa to zostanie podjęta we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Podczas spotkania omówiliśmy również działania zmierzające do wprowadzenia i użycia marki „Państwowe Doradztwo Rolnicze”.

Chciałbym także wspomnieć o korzystnej zmianie dotyczącej emerytur rolniczych. Żeby otrzymać wypłatę emerytury w pełnej wysokości, rolnik nie będzie musiał zaprzestać prowadzenia działalności rolniczej aby uzyskać emeryturę, czyli w praktyce przekazywać gospodarstwa. Będzie to jednak związane z dalszym płaceniem składki do KRUS. Zmiany zostały ogłoszone w Dzienniku Ustaw 2022, poz. 1155. Bardzo się cieszę, że ta istotna zmiana została umocowana prawnie.

■ **Wojciech Szadel**
Dyrektor
Lubuskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego

Drodzy Czytelnicy

Za nami gorący okres imprez branżowych. Czerwiec upłynął nam pod znakiem Targów Rolniczych i Dni Pola. Relacje z tych wydarzeń znajdziecie w aktualnym numerze.

W lipcowym wydaniu przedstawiamy strategię walki z dobrze Wam znanym wrogiem ziemniaka (str. 20). W dalszej kolejności prezentujemy gospodarstwa lubuskich rolników, którzy na łamach naszego miesięcznika dzielą się swoim doświadczeniem w uprawie borówki i hodowli bydła – szczegóły znajdziecie na str. 22 i 28.

Jako że nieustannie wzrasta zainteresowanie zakupem ziemi, w tym numerze wyjaśniamy kto i na jakich zasadach może nabyć grunty rolne. Zainteresowanych odsyłam do rubryki *Ekonomika* na stronę 36.

W tym miesiącu poświęćmy czas na przegląd i konserwację sprzętu, bo wielkimi krokami zbliża się okres żniw, a zaraz po nich uprawki poźniwne i kolejne zasiewy. Warto zająć się tym już teraz, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii w trakcie sezonu.

■ **Iwona Michalewska**
Redaktor Naczelna

AKTUALNOŚCI

Podpisanie porozumienia ze szkołami rolniczymi	5
LPW – o krok od współpracy	5
Transfer innowacji w Lubuskiem	6
Dni Pola w Baczynie	8
Krajowe Dni Pola	10
Dni Pola w Świebodzinie	11
VII Edycja Bitwy Regionów w Kalsku	12
Pieniądze na zalesienia	14

W POLU I GOSPODARSTWIE

Monokultura w rolnictwie	16
Uprawa konopi	18
Stonka ziemniaczana – trudny przeciwnik	20
Borówka – „American dream”	22
Lista Odmian Zalecanych do uprawy	24
Ocena polowa plantacji nasiennych - zasady	25
Niewybuchy na polach	26
Bydło mięsne w gospodarstwie Państwa Roguś	28

EKOLOGIA

Pokrzywa a ekologia	30
---------------------	----

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Rolnictwo społeczne	32
---------------------	----

EKONOMIKA

Obróć ziemią zgodnie z ustawą o ustroju rolnym	36
--	----

INFORMACJE

AgroLiga 2022	38
Konkurs Najładniejsze Gospodarstwo Agroturystyczne	40
Symbole umieszczane na opakowaniach żywności	42
Konkurs Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne	43
Meteo wiadomości	46

W moim ogrodzie

Pomidory w roli głównej	47
Kalendarz biodynamiczny na sierpień	47

LUBUSKIE WARTY UWAGI

Winnica „Pod lipą”	48
Gminy wiejskie województwa lubuskiego – Brzeźnica	52
Zimorodek – nasz barwny klejnot	54
Ryba miesiąca – węgorz	55

GOSPODARSTWO DOMOWE

Glistnik jaskółcze ziele – Kwas Bołotowa	56
--	----

ROZRYWKA

Krzyżówka	58
Rebus dla dzieci	58

INFORMACJE RYNKOWE

Informacje rynkowe i ogłoszenia drobne	62
--	----

Podpisanie porozumienia ze szkołami rolniczymi

Od lewej w trakcie podpisywania Porozumienia: Daniel Drzymała, Emil Zapisek, Wojciech Szadel i Zbigniew Hałabura

rencjach, szkoleniach, targach oraz udzielanie indywidualnych konsultacji i porad w zakresie wiedzy specjalistycznej, popularyzacji wśród uczniów wiedzy i techniki rolniczej poprzez prowadzenie przez pracowników LODR prelekcji, wykładów, współudział w organizowaniu konkursów, podejmowanie w miarę istniejących możliwości innych działań dążących do wzrostu poziomu wiedzy i umiejętności oraz podniesienie jakości procesu dydaktycznego realizowanego przez Szkołę w obszarze odpowiadającym zakresowi zadań LODR, wdrażanie innowacyjnych metod i technik wykorzystywanych w produkcji rolnej, a także uczestnictwa uczniów w zawodowych praktykach szkolnych w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego.

Połączenie nauki z praktyką ma duży potencjał i prowadzi do utworzenia sieci kontaktów pomiędzy nauczycielami, przedstawicielami doradztwa rolniczego i przede wszystkim uczniami szkół rolniczych, co pozwoli na praktyczne przygotowanie ich do pracy w zawodzie.

■ Maciej Woźniak

Podczas XXVIII Targów rolniczych AGRO-TARG 2022, 4 czerwca w siedzibie LODR odbyło się spotkanie w celu podpisania *Porozumienia* pomiędzy instytucjami prowadzonymi i nadzorowanymi przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które nadało formalny charakter trwającej od lat współpracy. Podpisy na wyżej wymienionym dokumencie złożyli: dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Henrykowie pan **Zbigniew Hałabura**, dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia

Rolniczego w Bobowicku pan **Daniel Drzymała**, dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Kamieniu Małym pan **Emil Zapisek** oraz dyrektor LODR w Kalsku pan **Wojciech Szadel**.

Porozumienie ma na celu zacieśnienie współpracy w zakresie popularyzacji wiedzy z zakresu rolnictwa, Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) oraz podniesienia jakości kształcenia uczniów Szkoły, uczestnictwa nauczycieli i uczniów w organizowanych przez LODR seminariach, konfe-

Lokalne Partnerstwo Wodne – o krok od współpracy

W czerwcu ruszyliśmy z cyklem drugich spotkań Lokalnego Partnerstwa Wodnego. Do tej pory odwiedziliśmy już:

- powiat wschowski (7 czerwca),
- powiat żarski (8 czerwca),
- powiat nowosolski (9 czerwca),
- powiat słubski (10 czerwca),
- powiat strzelecko-drezdenecki (28 czerwca),
- powiat sulęciński (29 czerwca).

Na spotkaniach obecni byli m.in. władze gmin, powiatów, przedstawiciele nadleśnictw oraz wód polskich.

Po wykładzie nt. ochrony wód i racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, przeszliśmy do dyskusji.

Omówiona została również tematyka broszur, które zostaną wydane w ramach partnerstwa dla każdego powiatu. Pod koniec sierpnia spotkamy się w celu podpisania deklaracji współpracy, by móc stworzyć plany wieloletnie dla zadeklarowanych członków.

Zachęcamy do śledzenia naszej strony internetowej www.lodr.pl, na której zamieszczamy wszelkie informacje dotyczące LPW.

■ Agata Pilecka

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”. Operacja została współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”.

Spotkania, rozmowy, konsultacje – transfer innowacji w Lubuskiem

Idąc za przykładem Zespołów Tematycznych ds. innowacji – Winiarzy, Hodowców Bydła oraz Pszczelarzy, 1 czerwca 2022 r. w siedzibie LODR w Kalsku spotkał się Zespół Hodowców Trzody Chlewnej. Wydarzenie, któremu przewodniczył dyrektor LODR Wojciech Szadel, zgromadziło prawie 30 hodowców z województwa lubuskiego. Jednym z nich był pan Zbigniew Kołodziej, prezes Zarządu Grup Producentów Rolnych „EUROTUCZ” oraz „LUBTUCZ”.

Na wstępie Zespół SIR zapoznał uczestników z funkcjonowaniem Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) oraz poinformował o planach LODR dotyczących organizacji konferencji, szkoleń i wyjazdów studyjnych. Wszyscy zostali zaproszeni do rejestracji w bazie Partnerów SIR, zapewniającej dostęp do bieżących informacji i wydarzeń ogólnopolskich związanych z innowacjami w rolnictwie, w tym do programów działań prowadzących do uzyskania wsparcia finansowego w ramach PROW na lata 2014-2020.

Nadrzędnym tematem spotkania było omówienie aktualnej sytuacji

w sektorze produkcji trzody chlewnej, wskazanie szans oraz problemów lubuskich hodowców i sposobów ich rozwiązania. Uczestnicy przedstawili swoje doświadczenia w zakresie prowadzenia hodowli, współpracy z instytucjami kontrolującymi (Powiatowe Inspektoraty Weterynarii) i wspólnie debatowali nad znalezieniem najlepszego rozwiązania wobec niezmiernie trudnej sytuacji, w jakiej się znaleźli. Wszystkim zależało na wypracowaniu jednolitego stanowiska w zakresie organizacji i zarządzania gospodarstwem, prowadzącego do poprawy efektywności produkcji zwierzęcej połączonej z wykorzystaniem naturalnych zasobów środowiskowych.

Spotkanie zaowocowało wymianą wiedzy i doświadczeń, identyfikacją problemów w chowie i hodowli trzody chlewnej w województwie lubuskim. Poza tym, wszyscy uczestnicy jednogłośnie wyrazili chęć udziału w kolejnych spotkaniach, w tym z udziałem jedno-

stek organizacyjnych inspektoratów weterynarii.

Kolejny cykl spotkań zorganizowany został w ramach ogłoszonego przez ARiMR naboru wniosków oraz możliwości pozyskania środków finansowych w ramach działania M16 „Współpraca”. Wsparcie dotyczyło tworzenia i funkcjonowania grup operacyjnych na rzecz innowacji (EPI) oraz realizacji przez te grupy projektów, których przedmiotem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. W siedzibie LODR wielokrotnie spotykaliśmy się z konsorcjantami Grupy Operacyjnej EPI - Lubuskie Winiar-

dokumentacji wnioskowej w ramach przedmiotowego naboru. Podsumowaniem wielu konsultacji i rozmów było spotkanie Grupy Operacyjnej EPI z krajowym Brokerem innowacji dr inż. Aleksandrem Bomberskim (CDR Brwinów/O Warszawa), które odbyło się 7 czerwca 2022 r. w siedzibie LODR. W trakcie spotkania poruszono wiele zagadnień oraz zadano mnóstwo pytań. Celem, momentami burzliwych rozmów, było jak najlepsze opracowanie dokumentacji wnioskowej. O dalszych losach nowatorskiego projektu na terenie województwa lubuskiego z pewnością poinformujemy, mając nadzieję na jego rekomendację do dofinansowania w ramach działania „Współpraca” PROW 2014-2020.

Dziękujemy serdecznie wszystkim uczestnikom spotkań za udział i zaangażowanie oraz krajowemu Brokerowi innowacji Aleksandrowi Bomberskiemu za pomoc i rozwianie wątpliwości projektowych, zapraszamy serdecznie wszystkich zainteresowanych na kolejne wydarzenia!

■ Agata Zajda-Sipa

skie Innowacje w ramach wspólnego innowacyjnego projektu, którego liderem jest Uniwersytet Zielonogórski. Konsorcjum zostało założone 23 maja 2022 r. W spotkaniach pod przewodnictwem dyrektora Wojciecha Szadla udział wzięli zastępca dyrektora Jan Gembara, przedstawiciele Uniwersytetu Zielonogórskiego: dr hab. inż. Andrzej Greinert prof. UZ oraz dr inż. Jakub Kostecki (Instytut Inżynierii Środowiska), ponadto Arkadiusz

Simiński (KWB Sieniawa Sp. z o.o.), Wojciech Szefner (LOLiWA), Mariusz Pacholak (Winnica Cantina, Mozów), Tytus Fokszan (Winnica pod Winną Górą, Cigacice), Mirosław Stępień (Winnica Bachusowe Pole, Zabór) oraz przedstawiciel Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. Marszów (ZZO Marszów) Wojciech Dronia. Celem spotkań było sprecyzowanie założeń projektu i zadań każdego z konsorcjantów oraz opracowanie

Od lewej stoją: Jan Gembara, Arkadiusz Simiński, dr hab. inż. Andrzej Greinert prof. UZ, Wojciech Szadel, dr inż. Aleksander Bomberski, Tytus Fokszan, Wojciech Szefner

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej, w ramach schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestując w obszary wiejskie”.

Dni Pola w Baczynie

9 czerwca 2022 r. rolnicy, doradcy, przedstawiciele przedsiębiorstw rolniczych i instytucji samorządowych województwa lubuskiego zawitali do Baczyny, by wziąć udział w niezwykle ważnym dla nich wydarzeniu. Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku we współpracy z Przedsiębiorstwem Rolno-Handlowym AGRO NASIONA Sp. z o.o. zorganizował „Dni Pola” dedykowane innowacyjnym rozwiązaniom wspierającym gospodarstwa rolne. To wyjątkowe święto rolników jest doskonałą okazją do zaprezentowania najnowszych odmian roślin, technik i technologii upraw, wyników doświadczeń polowych i dobrych praktyk z zakresu rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Uroczystego otwarcia Dni Pola w Baczynie dokonali pan Wojciech Szadł, dyrektor LODR oraz pan Józef Horbatowski, dyrektor PR-H Agro Nasiona Sp. z o.o. w Gorzowie. Następnie odczytany został list Wojewody Lubuskiego pana Władysława Dajczaka, skierowany do przybyłych rolników.

Wśród zaproszonych gości przybyłych do Baczyny byli przedstawiciele instytucji wspierających rolnictwo: Anna Mendel z ARiMR, Jolanta Składzień z KOWR, Marcin Cyganiak z PIORiiN, Joanna Piniewska z KRUS, Renata Suchecka z LIR oraz przedstawiciele samorządu: Magdalena Nowak - wicestarosta Powiatu w Gorzowie Wlkp., Krystyna Pławska - wójt gminy

Bogdaniec oraz Artur Terlecki - wójt gminy Lubiszyn.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego reprezentowali: dyrektor LODR Wojciech Szadł, zastępca dyrektora Jan Gembara oraz dyrektor Oddziału LODR w Lubniewicach Roman Fraszczyk.

Podczas Dni Pola przedstawione zostały najnowocześniejsze tech-

nologie uprawy ozimych odmian rzepaku, pszenicy i jęczmienia. Na około 70-hektarowych uprawach prowadzonych na bardzo zróżnicowanej klasowo glebie, zaprezentowane zostały efekty technologii upraw: SUMI AGRO, BAYER, Syngenta. Wszystkie zostały szczegółowo omówione przez ekspertów. Uczestnicy mogli porównać rezultaty zastosowania każdej z nich, uzyskać odpowiedzi na pyta-

nia i cenne porady. Ponadto otrzymali komplet materiałów informacyjnych nt. wysokiej jakości materiałów siewnych, konwencjonalnych i ekologicznych środków ochrony roślin, nawozów oraz odczyty ze stacji meteorologicznych LODR zawierające informacje dotyczące ilości opadów, temperatury i wilgotności powietrza z okresu od 1 stycznia do 31 maja br.

Obszerną relację fotograficzną z pokazów w ramach Dni Pola w Baczynie znajdziecie Państwo na stronie internetowej www.lodr.pl w zakładce SIR i Innowacje oraz na Facebooku Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

■ Ewelina Mularczyk-Sienkowska

Operacja opracowana przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsk.
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

KRAJOWE DNI POLA POŚWIĘTNE 2022

- poletko kwietne (rośliny miododajne),
- systemy nawadniania upraw,
- namiot tematyczny Rolnictwo ekologiczne, ochrona środowiska,
- pokazy pobierania prób glebowych prowadzone przez Krajową Stację Chemiczno-Rolniczą w Warszawie,

- sposoby zastosowania dronów w rolnictwie,
- pokazy sprzętów rolniczych.

Pośród wielu stanowisk branżowych

można było zapoznać się z ofertami firm specjalizujących się w hodowli nowych odmian roślin uprawnych, produkcji maszyn rolniczych, środków ochrony roślin, nawozów oraz innych środków produkcji i wsparcia rolnictwa. Nie zabrakło również przedstawicieli instytucji Państwowych, w tym Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz władz lokalnych, a także instytucji naukowych

związanych z rolnictwem.

■ Tomasz Sakowicz

Krajowe Dni Pola to unikalne w skali kraju wydarzenie mające na celu zebranie w jednym miejscu firm działających w branży rolniczej oraz przedstawicieli jednostek naukowych i doradztwa rolniczego.

Dwie poprzednie edycje Krajowych Dni Pola odbyły się w Minikowie. W tym roku przyszedł czas na zmianę miejsca i gospodarzem wydarzenia był Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, który zaprosił nas do swojego oddziału w Poświętnem. Na krajowych Dniach Pola, które odbyły się od 11 do 13 czerwca br. nasz Ośrodek reprezentował dyrektor Wojciech Szadel wraz z zastępcą Janem Gembarą.

Oto, co zobaczyliśmy na polach Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego:

- kolekcję odmian z ponad 30 gatunkami roślin uprawnych na około 1000 poletkach,
- doświadczenia ściśle w ramach Po rejestrowanego Doświadczalnictwa

Odmianowego (pszenica jara, pszenica ozima, jęczmień jary, jęczmień ozimy i kukurydza na ziarno),

- propagowanie niechemicznych metod zwalczania agrofagów,

Dni Pola w Świebodzińie

Za nami kolejna edycja Dni Pola w Świebodzińie, które odbyły się 14 czerwca. Wzorem lat poprzednich impreza została zorganizowana przez Stację Doświadczalną Oceny Odmian w Świebodzińie oraz Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku. Oficjalnego otwarcia dokonali dyrektorzy powyższych instytucji, tj. pan **Mariusz Krepski** oraz pan **Wojciech Szadel**.

Jak co roku swoją obecnością zaszczytili nas rolnicy z całego województwa, aby zapoznać się z szeroką ofertą odmian zbóż, rzepaku, roślin strączkowych oraz ziemniaków w badaniach COBORU. W tegorocznych Dniach Pola udział wzięły wiodące firmy z branży rolniczej: KWS POLSKA, OSEVA, Hodowla Roślin Strzelce, Danko, Hodowla Roślin Smolice, IGP Polska, Syngenta, InterMag, FloraHumus, Saaten Union, Poznańska Hodowla Roślin, Agromix Rojęczyn, Siarkopol, Agro-Sieć.

Przedstawiciele firm hodowlanych w ciekawy sposób przedstawili najlepsze odmiany, do których upra-

wy zachęcali rolników. Na poletkach można było zaobserwować jak poszczególne odmiany poradziły sobie ze skutkami wiosennej suszy, co pozwoliło podjąć decyzję jakie odmiany warto wprowadzić do swojego gospodarstwa.

W trakcie imprezy odbyło się również szkolenie dotyczące bioasekuracji ziemniaka, które przeprowadziła pani Aleksandra Wolniewicz ze Świebodzińskiego Oddziału Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gorzowie Wielkopolskim. Uczest-

nicy szkolenia dowiedzieli się w jaki sposób zmniejszyć zagrożenie wystąpienia bakteriozy pierścieniowej w prowadzonych przez nich uprawach.

■ Tomasz Sakowicz

BITWA regionów

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego

VII Edycja Bitwy Regionów w Kalsku

Gospodyń Wiejskich, w szczególności aktywizacja wspólnot i społeczności lokalnych na obszarach wiejskich.

Zgłoszone KGW przygotowały tradycyjne potrawy regionalne charakterystyczne dla regionu, wywodzące się z tradycji i kultury regionu.

Do rywalizacji przystąpiły:

1. Koło Gospodyń Wiejskich Nowe Kramsko z potrawą „Królik według tradycyjnej receptury”,
2. Wianeczki z miejscowości Kotoń z potrawą „Gołąbki z kapusty kiszzonej”,

3. Koło Gospodyń Wiejskich z miejscowości Urzuty z potrawą „Gołąbki kresowe”,

4. Koło Gospodyń Wiejskich z miejscowości Podmokle Małe z potrawą „Tradycyjny bigos”,

5. Koło Gospodyń Wiejskich z miejscowości Stare Kramsko z potrawą „Kaczka po Krumsku”,

6. Koło Gospodyń Wiejskich z miejscowości Kargowa z potrawą „Kiszka kargowska”.

Skład Komisji oceniającej potrawy:
pan Wojciech Szadel Dyrektor LODR Kalsk,

Organizatorami konkursu są Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Idea konkursu zrodziła się z zamiłowania do polskiej kuchni regionalnej i rodzimego folkloru, chęci promocji polskiej żywności oraz szerzenia patriotyzmu konsumenckiego.

Konkurs przebiega w trzech etapach: powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim (finał).

Celem konkursu jest przede wszystkim promowanie regionalnych potraw, a także bogactwa i różnorodności lokalnych tradycji kulinarnych. To także wspieranie lokalnych Kół

III MIEJSCE

pani Bożena Ronowicz Dyrektor KRUS Zielona Góra,
pan Maciej Cieloch Zastępca Dyrektora KOWR w Gorzowie Wlkp.,
pan Krzysztof Nowakowski Zastępca Dyrektora ARiMR w Zielonej Górze,
pan Wojciech Kouhman – nauczyciel zawodu i praktyki z Technikum Gastronomii CKU i ZIU w Sulechowie (jako ekspert kulinarny).

Bitwa była bardzo wyrównana, komisja miała trudny orzech do zgryzienia. Potrawy przypominały smaki dzieciństwa, a więc każdy z jurorów miał swoje preferencje smakowe.

Po naradzie i podliczeniu punktów komisja konkursowa podała wyniki:

I miejsce: Koło Gospodyń Wiejskich „Lubuszanki” z miejscowości Kargowa z potrawą „*Kiszka kargowska*” – nagroda 1000 zł.

III MIEJSCE

II miejsce: Koło Gospodyń Wiejskich z miejscowości Stare Kramsko z potrawą „*Kaczka po Krumsku*” – nagroda 800 zł.

III miejsce: Koło Gospodyń Wiejskich Nowe Kramsko z potrawą „*Królik według tradycyjnej receptury*” – nagroda 500 zł.

Wszystkie potrawy zostały przygotowane z największym pietyzmem i sercem, z wykorzystaniem świeżych produktów z własnych ogrodów i zagrod. Dominowały dania proste z kapusty, kaszy, ziemniaków i dobrej jakości mięsa. Nie zabrakło smacznych ciast, chleba, pierogów, kompotu z papierówek. Smacznie i zdrowo. Takiej

kuchni chcemy doświadczać, zdrowego i prostego pożywienia. Takie konkursy zwracają nas na prawidłowe tory, przypominają „dobre – bo nasze”.

Na imprezie nie zabrakło atrakcji dla dzieci:

- Konkurs plastyczny „*Dłużej żyjemy, gdy zdrowo jemy*”, który zorganizowały i przeprowadziły pani Agata Pilecka i pani Joanna Kasprzak-Dąbrowska z LODR Kalsk. Dzieci otrzymały wiele atrakcyjnych nagród, a w zamian Organizatorzy otrzymali dużo uśmiechu,
- malowanie twarzy, bańki, kolorowe tatuaże,

- strzelanie z tradycyjnego łuku – instruktażu udzielał Radny Gminy Sulechów oraz łucznik w jednym - Piotr Bodnar (Lubuskie Stowarzyszenie Łucznictwa Tradycyjnego).

Publiczność bawiły zespoły:

- Zespół „*Dominanta*” z Sulechowa,

- „*Popelyna*” z Kalska – zespół otrzymał owacje na stojąco. Tego dnia zaśpiewała Krystyna Talaga – Sołtys wsi Kalsk, wraz z Andrzejem Smykowskim, który jest autorem wszystkich tekstów piosenek,

- Zespół śpiewaczy CUS OPS z Sulechowa.

Imprezę współfinansowała Gmina Sulechów.

Atmosfera była radosna i rodzinna. Bardzo się cieszymy, że tego dnia mogliśmy wspierać wszystkich uczestników konkursu, instytucje i wystawców.

■ Sylwia Wawrzyniak-Bodnar

Szanowni Rolnicy!

Trwa nabór wniosków o wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, finansowane z budżetu PROW 2014-2020. W tym roku, po raz pierwszy w ramach tej formy pomocy, można ubiegać się również o dofinansowanie na tworzenie zadrzewień śródpolnych.

Pieniądze na zalesienia

Od 1 czerwca do 1 sierpnia 2022 r. wnioski o dofinansowanie przyjmują biura powiatowe Agencji, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy. Dokumenty można składać osobiście, przekazywać za pośrednictwem platformy ePUAP, wysłać rejestrowaną przesyłką pocztową, a także składać przy użyciu aplikacji eWniosekPlus.

Pomoc skierowana jest do rolników (osób fizycznych lub prawnych, jak i grup takich osób), którzy są właścicielami lub współwłaścicielami gruntów przeznaczonych do zalesienia lub zadrzewienia. Beneficjentami mogą być również jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw.

Działka, na której ma być posadzony las, musi mieć od 0,1 do 40 ha,

a także szerokość większą niż 20 m, chyba że graniczy z lasem – wtedy szerokość pasa ziemi nie ma znaczenia. **Bardzo ważnym dokumentem, który trzeba posiadać, aby posadzić las, jest plan zalesienia sporządzony przez nadleśniczego Lasów Państwowych.** Jego kopię, z potwierdzeniem za zgodność z oryginałem, należy bezwzględnie dołączyć do wniosku o przyznanie wsparcia. Grunty przeznaczone do zalesienia, co do zasady, powinny być położone poza obszarami Natura 2000, rezerwatów przyrody, parków narodowych czy krajobrazowych lub ich otulin. Liczba sadzonek na 1 ha gruntu zależy od gatunku drzewa, np. dla świerka wynosi od 3-5 tys., a dla buka 6-8 tys.

Natomiast działka na tworzenie zadrzewień w formie szpalerów, pasów drzew lub krzewów musi być gruntem ornym o powierzchni 0,1-0,5 ha oraz

■ **Andrzej Rochmiński**
Dyrektor Lubuskiego
Oddziału Regionalnego ARiMR
w Zielonej Górze

mieć szerokość od 4 do 20 m. Oprócz tego nie mogą być na niej stwierdzone usunięcia drzew lub krzewów w okresie 12 miesięcy poprzedzających wykonanie zadrzewienia. Liczba sadzonek na 1 ha gruntu nie zależy od gatunku drzewa i wynosi od 1,5 tys. do 2,5 tys.

Oba rodzaje wsparcia mają charakter jednorazowej zryczałtowanej płatności, która ma zrekompensować koszty wykonania zalesienia lub zadrzewienia oraz ich ochrony.

Płatność zalesieniowa, jaką można otrzymać, uzależniona jest m.in. od gatunku sadzonych drzew, rodzaju gruntów, nachylenia terenu czy wy-

boru sposobu zabezpieczenia uprawy leśnej.

Wysokość stawek waha się od 8 307 zł/ha do 12 308 zł/ha.

Stawki na założenie zadrzewień śródpolnych zależą od ukształtowania terenu i wynoszą 10 892 zł/ha w przypadku korzystnych warunków oraz 13 664 zł/ha, gdy zadrzewienie ma być wykonane na powierzchni o nachyleniu terenu powyżej 12°.

Dodatkowo refundowane są koszty zabezpieczenia sadzonek przed

zwierzyną. Za wykonanie ogrodzenia można otrzymać 8,82 zł/mb płotu, za zabezpieczenie drzewek osłonkami – 1488 zł/ha, a za zabezpieczenie ich trzema palikami – 1132 zł/ha.

Rolnicy, którzy otrzymali wsparcie na zalesianie i wykonali je zgodnie z planem przygotowanym przez nadleśniczego, w kolejnych latach mogą otrzymać dodatkową pomoc:

- przez 5 lat mogą otrzymać premię pielęgnacyjną za wykonanie zabie-

gów pielęgnacyjnych lub ochronnych w uprawie leśnej;

- przez 12 lat – premię zalesieniową, która jest rekompensatą za wyłączenie gruntów z działalności rolniczej.

Ci, którzy w tym roku złożą wniosek o dofinansowanie zalesienia, mogą starać się o te dwie premie już od 2023 roku.

Co ważne, do gruntów, na których zostało wykonane zadrzewienie śródpolne, rolnikom przysługują płatności bezpośrednie zarówno w roku ich założenia, jak również w latach kolejnych.

Przypominamy, że wszystkie informacje na temat aktualnych oraz planowanych naborów znajdują Państwo na stronie internetowej Agencji www.gov.pl/arimr. Zachęcamy do jej śledzenia, jak również do odwiedzenia naszego profilu na Facebooku, gdzie zamieszczamy ważne informacje dotyczące działania naszego Oddziału.

Dodatkowe informacje można również uzyskać pod numerem bezpłatnej infolinii 800 38 00 84.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

oraz

Lubuskie Centrum Produktu Regionalnego

ZAPRASZAJĄ

do korzystania z internetowych platform lokalnej sprzedaży produktów rolnych i produktów regionalnych z terenu województwa lubuskiego

Lubuski e-bazarek - www.lubuskiebazarek.pl/ i www.lodr.pl

ogólnopolska platforma internetowa sprzedaży produktów rolnych, ekologicznych, regionalnych i leśnych oraz usług rolniczych i agroturystycznych

Bazarek Lubuski - www.facebook.com/groups/926567227801859

platforma umożliwiająca sprzedaż i zakup lubuskich produktów regionalnych na facebooku

Twój Targ - www.twoj-targ.pl

umożliwiający zakup produktów od Producentów Regionalnych z województwa lubuskiego bez wychodzenia z domu

Paczka od rolnika bez pośrednika - www.biologiclondon.space

miejsce, gdzie telefonicznie można zamówić potrzebne produkty z bezpieczną dostawą do domu

Monokultura w rolnictwie

Ponad 70% udział zbóż w strukturze zasiewów sprawia, że uprawy monokulturowe w naszym kraju występują dość powszechnie. Często ze względów ekonomicznych zboża są uprawiane po sobie przez kilka, a nawet kilkanaście lat, co ma negatywny wpływ na środowisko naturalne.

*Marta Matras
PZDR Krosno Odrz.
m.matras@lodr.pl*

Czym zatem są uprawy monokulturowe? Definicja jest stosunkowo prosta, jest to wieloletnia uprawa tego samego gatunku roślin lub grup roślin o podobnych wymaganiach glebowych na tym samym obszarze. Taki system uprawy ma zapewnić przede wszystkim zysk. Jednak uprawa zbóż na tym samym stanowisku przez kilka lat przyczynia się do wzrostu zachwaszczenia pola, zwiększenia liczebności szkodników i do wyjałowienia gleby, co powoduje spadek plonu. W konsekwencji dochody gospodarstwa zamiast rosnać

spadają z powodu coraz większych kosztów ponoszonych na zakup nawozów oraz środków ochrony roślin. Różne badania wykazały, że uprawa zbóż przez okres kilku lat po sobie, powoduje zwiększenie występowania chorób podstawy źdźbła, co przekłada się na spadek plonów. Wieloletnie doświadczenia wykazują, że samo stosowanie nawożenia mineralnego nie rekompensuje strat składników pokarmowych, a nadmierne stosowanie środków ochrony roślin może przyczynić się do zanieczyszczenia wód.

Jednym ze sposobów na zniwelowanie skutków upraw monokulturowych jest stosowanie wprowadzenie wła-

ściwego płodozmianu. Prawdłowo opracowany płodozmian jest najtańszym sposobem poprawy żyzności gleby, a tym samym wpływa na zwiększenie plonów i poprawę opłacalności produkcji rolnej. Jest to również skuteczny sposób na zmniejszenie presji chorób i szkodników roślin uprawnych, a także odgrywa znaczącą rolę w ograniczeniu zachwaszczenia. Rośliny wieloletnie takie jak koniczyny, lucerny, mieszanki traw z bobowatymi są roślinami silnie zacieniającymi glebę, utrudniając jednocześnie wschody chwastów. Koszenie roślin wieloletnich w okresie wegetacji osłabia wzrost chwastów i nie dopuszcza do wytworzenie przez nie nasion.

W prawidłowo sporządzonym płodozmianie powinny znaleźć się rośliny, które zwiększają zawartość substancji organicznej w glebie. Są to m.in. rośliny motylkowate i ich mieszaniki z trawami, rośliny strączkowe oraz międzyplony stosowane na zielony nawóz.

Ubiegając się o płatności bezpośrednio, rolnicy są uprawnieni do otrzymania płatności z tytułu realizacji praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska – tzw. płatność za zazielenienie. Warunkiem przyznania tej płatności jest m.in. realizacja dywersyfikacji upraw. Jest to praktyka, która dotyczy rolników posiadających co najmniej 10 ha gruntów ornych i polega na utrzymaniu odpowiedniej liczby i powierzchni upraw na gruntach ornych w gospodarstwie rolnym w danym roku. W przypadku, gdy grunty orne zajmują od 10 do 30 ha, wymagane są na nich minimum 2 różne uprawy, w tym uprawa główna nie powinna zajmować więcej niż

75% posiadanych gruntów ornych. W przypadku, gdy grunty orne zajmują więcej niż 30 ha, wymagane są na nich minimum 3 uprawy, w tym uprawa główna nie może zajmować więcej niż ich 75%, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 95% gruntów ornych. Istnieją sytuacje, w których rolnik może zostać zwolniony z realizacji praktyki dywersyfikacji upraw, jeżeli jego gospodarstwo spełnia przynajmniej jeden z warunków:

1) więcej niż 75% gruntów ornych to:

- trawy lub inne pastewne rośliny zielne,
- grunt ugorowany,
- uprawa roślin strączkowych lub
- połączenie powyższych,

2) więcej niż 75% użytków rolnych to:

- trwałe użytki zielone,
- trawy lub inne pastewne rośliny zielne lub
- połączenie powyższych.

Rolnik powinien pamiętać, że bardzo łatwo można doprowadzić do

degradacji środowiska naturalnego. Niewłaściwa gospodarka rolna, nadmierne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów powoduje wyjąłwienie gleby ze składników pokarmowych oraz próchnicy, a uprawy wieloletnie zbóż powodują wzrost liczebności szkodników i chorób roślin. Chcąc zwiększyć dochody gospodarstwa często zapominamy o tym, że swoimi działaniami możemy doprowadzić do sytuacji, w której produkcja rolna na danym terenie przestanie być opłacalna i niemożliwa ze względu na postęp degradacji gleb.

Źródła:

- <https://www.modr.mazowsze.pl/porady-dla-rolnikow/produkcja-roslinna/1871-lagodzimy-skutki-monokultury>
- <https://www.gov.pl/web/arimr/normy-i-wymogi-wzajemnej-zgodnosci-2022>
- Broszura Płatności bezpośrednio w 2022 r. ARiMR
- Zasady układania płodozmianu, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Poznaniu, 2020 r.

Uprawa konopi

Konopie włókniste uprawiane są dla przemysłu tekstylnego do produkcji tkanin, żagli i lin. W Polsce prace hodowlane nad tym gatunkiem rozpoczęto w 1946 roku, wówczas wyhodowano pierwsze polskie odmiany dwupienne. Ze względu na masową likwidację roszarni w późnych latach osiemdziesiątych, spadło zainteresowanie uprawą tej rośliny, w szczególności przez wzrost zagrożenia narkotycznego oraz przez wprowadzenie syntetycznych włókien.

*Danuta Misztoft
PZDR Zielona Góra.
d.misztoft@lodr.pl*

Po roku 2007 w Polsce odnotowano wzrost zainteresowania uprawą tych roślin i obecnie nasz kraj odpowiada za około 7% zasiewów konopi w Unii Europejskiej. Każda część tej rośliny stanowi cenny surowiec, dlatego też wykorzystanie surowca konopnego jest bardzo szerokie. Włókna konopne charakteryzują się wysoką wytrzymałością na zrywanie, rozciąganie a także wysoką sztywnością. Produkowane

z nich ubrania nie powodują uczuleń i podrażnień. Włókno konopne chroni skórę przed zmieniającymi się warunkami termicznymi oraz wilgotnościowymi.

Z nasion uzyskuje się olej konopny o wysokiej zawartości nienasyconych kwasów tłuszczowych, takich jak kwas oleinowy, linolowy i linolenowy w odpowiednich dla organizmu ludzkiego proporcjach, zapobiegając tym samym miażdżycy, zawałom serca oraz udarom. Ziarna konopi można spożywać na surowo, mogą być dodawane do mąki, makaronu i masła. Duże zastosowanie ma również olej

często wykorzystywany w kosmetyce oraz farmaceutyce jako lek łagodzący oparzenia skóry, ułatwiający gojenie się ran, a także w kosmetykach do skóry suchej i wrażliwej jako mydła, szampony i kremy.

Polskie odmiany konopi nadają się do uprawy na terenie całego kraju. Należy pamiętać, że są to rośliny o dużej biomacie, aby uzyskać wysoki plon potrzebują gleb żyznych i głębokich, o uregulowanej wilgotności, zasobnych w składniki pokarmowe i próchnicę, typu pszenno-buraczanego. Optymalną temperaturą dla wzrostu i rozwoju rośliny jest 16-27°C. Gdy już się ukorzeni, znosi bardziej suche warunki. Bardzo ważnym zabiegiem w uprawie jest orka jesienna na głębokość 25-30 cm, jeśli to możliwe najlepiej zastosować pełną uprawę z podorywką, co pozwoli ograniczyć występowanie chwastów. Nawożenie azotem jest jednym z kluczowych czynników decydujących o powodzeniu uprawy konopi, w szczególności polecane jest stosowanie obornika krowiego, kurzego i końskiego. Konopie siewne potrzebują stosunkowo dużej ilości magnezu oraz miedzi, aby nie dopuścić do łamania łodyg.

Siew konopi przypada pod koniec siewu zbóż jarych. Najlepiej wysiewać nasiona w glebę nagrzaną do 8°C na głębokość 3-4 cm. Optymalny termin siewu przypada na trzecią lub czwartą dekadę kwietnia, w zależności od regionu. Siewu nie powinno się opóźniać bardziej niż do 20 maja, gdyż w ostatnich latach występują susze i niedobory wody w glebie. Zbiór konopi na włókno techniczne przypada 1-2 tygodnie po przekwitnięciu kwiatostanów, natomiast zbiór na pozyskiwanie wiech do ekstrakcji olejków, kiedy w kwiatach żeńskich zaczynają się tworzyć nasiona, jest to tzw. mleczno-biała dojrzałość. W uprawach na nasiona należy wybrać moment, kiedy nasiona znajdujące się w połowie wysokości wiech osiągnęły dojrzałość.

Źródło:

Uprawa Konopi włóknistych i oleistych dr Katarzyna Wielgusz, CDR Brwinów 2020.

Lubuskie Aktualności Rolnicze

w 2022 r.

tylko **5,00 zł** miesięcznie
30,00 zł półrocznie
60,00 zł rocznie

**ZAMÓW
PRENUMERATĘ
JUŻ
DZIŚ**

Prenumeratę można również zamówić u doradcy terenowego w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego lub w Redakcji Lubuskich Aktualności Rolniczych w Kalsku

Lubuskie Aktualności Rolnicze

odcinek dla nadawcy

nr rachunku odbiorcy: 24 1130 1222 0030
nr rachunku odbiorcy cd.: 2053 4720 0004
odbiorca: Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Kalsk 91, 66-100 Sulechów
kwota:
zleceniodawca:
tytułem:

Polecenie przelewu / wpłata gotówkowa
* niepotrzebne skreślić

nazwa odbiorcy	Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	
nazwa odbiorcy cd.	Kalsk 91, 66-100 Sulechów	
nr rachunku odbiorcy	24 1130 1222 0030 2053 4720 0004	
	W P	kwota
nr rachunku zleceniodawcy (przelew)/kwota słownie (wpłata)		
nazwa zleceniodawcy		
nazwa zleceniodawcy cd.		
tytułem		
tytułem cd.		
opłata:		
pieczęć, data i podpis(y) zleceniodawcy		

stempel dzienny:

opłata:

Stonka ziemniaczana – trudny przeciwnik

Stonka ziemniaczana (*Leptinotarsa decemlineata*) pojawiła się w Polsce przeszło 70 lat temu i szybko stała się jednym z najgroźniejszych i najbardziej rozpoznawalnych szkodników. Zaniedbanie jej zwalczania może doprowadzić nawet do całkowitego zniszczenia plantacji ziemniaków.

Tomasz Sakowicz
LODR Kalsk
t.sakowicz@lodr.pl

Krótką charakterystyka

Wygląd stonki ziemniaczanej jest na tyle charakterystyczny i powszechnie znany, że nie ma chyba osoby, która nie rozpoznałaby tego szkodnika. Dorosłe chrząszcze są barwy brunatnożółtej, z czarnymi, podłużnymi pasami i czarnymi plamami na przedpleczu oraz czarnym spodem ciała. Jaja są koloru pomarańczowego lub żółtego, walcowate, składane w skupiskach po kilka sztuk na spodniej stronie liści. Natomiast larwy w zależności od stadium rozwojowego są początkowo barwy blado-pomarańczowej, czerwonej, a później żółtej.

Szkodliwość

Najgroźniejsze są chrząszcze, które przezimowały oraz larwy pierwsze-

go pokolenia. Szkodnik początkowo pojawia się na obrzeżach pól, przemieszczając się stopniowo w głąb plantacji ziemniaków. Stonka żeruje na liściach wygryzając małe otworki, następnie zjada całe liście, doprowadzając czasami do gołożeń, które występują zwykle placowo. Zniszczenie liści, które stanowią powierzchnię asymilacyjną, prowadzi do osłabienia roślin, co przekłada się na spadek plonu.

Kiedy konieczna jest ochrona?

Strategia ochrony plantacji jest uzależniona od rozkładu temperatury panującej w sezonie wegetacyjnym. Rozwojowi stonki ziemniaczanej sprzyjają niewielkie opady oraz temperatura około 25°C. W takich warunkach następuje szybki rozwój szkodnika, larwy wylęgają się z jaj już po 5 dniach. Wylot zimujących chrząszczy przypada na

okres kwitnienia mniszka oraz lilaka pospolitego, składanie jaj następuje zwykle w czasie przekwitania sosny oraz kwitnienia lipy, a wylęg larw ma miejsce w okresie pełni kwitnienia bzu czarnego. Niesprzyjające warunki pogodowe, głównie niska temperatura, sprawiają, że szkodnik rozwija się znacznie wolniej. W takich przypadkach może dochodzić do sytuacji, gdzie na plantacji można spotkać w tym samym czasie wszystkie stadia rozwojowe stonki ziemniaczanej. Jest to pewne utrudnienie przy zwalczaniu, gdyż stosowane insektycydy mają ograniczony okres działania i mogą być nieefektywne wobec niektórych stadiów rozwojowych szkodnika. Za próg szkodliwości, który powoduje niewielkie straty plonu, przyjmuje się 15 larw lub złożę jaj, natomiast do istotnych strat plonu według przyjętego kryterium dochodzi w momencie wystąpienia 60 larw na roślinie.

Chemia nie zawsze skuteczna

Najlepszym momentem na wykonanie zabiegu insektycydowego jest okres masowego pojawu larw trzeciego podstadium. Opryski we wcześniejszym terminie są niecelowe, szczególnie przy niskich temperaturach, kiedy na roślinach znajdują się jedynie liczne złoża jaj, których preparaty nie niszczą. Trudnością przy zwalczaniu chemicznym jest szybkie uodpornianie się szkodnika na działanie insektycydów, czego główną przyczyną jest częste wykorzystywanie preparatów zawierających substancje aktywne o tym samym mechanizmie działania. Tak szybkie powstawanie odporności przez populację stonki ziemniaczanej jest zjawiskiem nietypowym i wiąże się z posiadaniem zasobów genetycznych, które zapamiętały użyte przeciwko nim insektycydy. Oznacza to, że owady już wcześniej musiały posiadać odpowiednie geny umożliwiające ten proces. Co to oznacza w praktyce? Obecność takiego zjawiska powoduje, że mało prawdopodobne jest opracowanie środka skutecznego przeciwko stonce przez dłuższy czas. Aby zwiększyć skuteczność stosowanych insektycydów należy wykonywać zabiegi we właściwym terminie, biorąc pod uwagę stadium rozwojowe szkodnika oraz panujące warunki pogodowe. Waż-

ną kwestią jest również stosowanie w kolejnych zabiegach insektycydów zawierających substancje aktywne o różnych mechanizmach działania. W przypadku preparatu, co do którego skuteczności działania mamy

wątpliwości, należy wykluczyć jego stosowanie przez okres minimum 3 lat, ponieważ mogło dojść do uodpornienia szkodnika na ten środek.

Metody ekologiczne i profilaktyka

W przypadku ekologicznej uprawy ziemniaka możemy zbierać stonkę ręcznie lub mechanicznie z roślin lub zastosować jeden z dostępnych biopreparatów: *MaxSpin*, *SpinTor*, *Spinosad Max*, *Novodor SC*. Biopreparaty są najskuteczniejsze przeciwko najmłodszym podstadiom larw szkodnika. Powinny być stosowane w czasie pojawienia się larw L1 i L2. W zwalczaniu stonki ziemniaczanej ważna jest także profilaktyka, do której zaliczamy wczesne sadzenie ziemniaków, ponieważ na starszych roślinach larwy stonki wolniej się rozwijają oraz niszczenie i usuwanie wschodzących samosiewów ziemniaków.

Tabela. Dostępne środki ochrony roślin przeciwko stonce ziemniaczanej

Substancja aktywna	Mechanizm działania według IRAC	Nazwa handlowa środka (przykłady)
Acetamipryd	4A Agonista nikotynowych receptorów acetylocholino	Aceplan 20 SP, Carnadine 200 SL, Mospilan 20 SP, Sekil 20 SP
Azadirachtyna	UN Nieznany lub niespecyficzny mechanizm działania	NeemAzal-T/S
Bacillus thuringiensis subsp. tenebrionis	11A Zakłócenie przepuszczalności błony i liza komórek jelita środkowego	Novodor SC, Protexio, Serenade ASO
Chlorantraniliprol	28 Modulator receptora rianodyny	AGRIprol 200 SC, Corleone 200 SC, Klortranil, Mulier 200 SC
Cyjanotraniliprol	28 Modulator receptora rianodyny	Benevia 100 OD, Bombardier 100 OD, Filary 100 OD, Kianotraniliprol 100 OD
Cypermetyryna	3A Zakłócenie działania kanałów sodowych w neuronach	Cyperkill Max 500 EC, Cypermoc, Insektus 500 EC, Superkill 500 EC
Deltametryna	3A Zakłócenie działania kanałów sodowych w neuronach	Decis Mega 50 EW, Delta 50 EW, Demetrina 25 EC, Prokill
Fosmet*	1B Inhibitor enzymu acetylocholinoesterazy	Boravi 50 WG, Braťomir 50 WG, Gradient 50 WG
Lambda-cyhalotryna	3A Zakłócenie działania kanałów sodowych w neuronach	Judo 050 CS, Karate Zeon 050 CS, Lamdex Extra 2,5 WG, Sparrow
Pyretryny	3A Zakłócenie działania kanałów sodowych w neuronach	Spruzit Koncentrat Na Szkodniki EC
Spinosad	5 Aktywator allosteryczny nikotynowych receptorów acetylocholino	Max Spin, Spinosad Max, SpinTor 240 SC
Zeta-cypermetyryna**	3A Zakłócenie działania kanałów sodowych w neuronach	Alstar 100 EW, Fury 100 EW, Rage 100 EW, Titan 100 EW

* końcowy termin stosowania 1 listopada 2022 r., ** końcowy termin stosowania 31 lipca 2022 r.

Borówka – „American dream”

*Dominika Puls
PZDR Międzyrzecz
d.puls@lodr.pl*

Państwo Dorota i Adam Marianowscy prowadzą gospodarstwo rolne o powierzchni 5 ha znajdujące się w gminie Bledzew w obrębie wsi Popowo. Miejscowość słynie z efektownych dekoracji świetlnych montowanych corocznie przed Świętami Bożego Narodzenia na niemal wszystkich budynkach we wsi. W swoim gospodarstwie mają założoną plantację borówki amerykańskiej. Pani Dorota zgodziła się poświęcić swój cenny czas i podzielić się swoim doświadczeniem związanym z uprawą borówki amerykańskiej.

Pani Doroto skąd wziął się pomysł na założenie plantacji i dlaczego właśnie borówka?

Razem z mężem chcieliśmy zmienić swoje gospodarstwo w bardziej dochodowe. Na początku myśleliśmy o założeniu sadu wiśniowego, ale

związku z tym, że w okolicy takie sady już są, zdecydowaliśmy się na borówkę amerykańską. Zaczęliśmy nasadzenia w 2005 r. od 51 arów. Stopniowo dosadzaliśmy krzewy – w 2008 roku 13 arów odmiany Bluecrop i w 2011 roku 40 arów odmiany Toro. Jesteśmy z mężem bardzo zadowoleni z tych dwóch odmian. Pozwolę sobie o nich trochę opowiedzieć.

Odmiana Bluecrop jest bardzo smaczna, a owoce są duże, kuliste, lekko spłaszczone. Barwa owoców jest jasnoniebieska. Bardzo plenna. Owocuje przez około 30 dni od połowy lipca. Pokrój krzewów jest luźny, a przy silnym owocowaniu mogą kłaść się na ziemi. Odmiana ta charakteryzuje się samopłodnością, ale zaleca się posadzić obok odmianę Toro, która jest dla niej dobrym zapylaczem.

Odmiana Toro – owoce zebrane są w bardzo duże grona, które dojrzewają równomiernie. Są duże, smaczne, o gładkiej skórce, granatowej barwie z intensywnym nalotem. Krzew rośnie

bardzo silnie, potrafi osiągnąć ponad 2 m wysokości, ma zmienny pokrój.

Pani Doroto, co nam pani opowie o plantacji?

Plantacja jest prowadzona na powierzchni jednego hektara, ogrodzona, co zapewnia ochronę przed dzikimi zwierzętami. Krzewy są nasadzone rzędowo, ściółkowane trocinami wyłącznie z drzew iglastych. Rozprowadzone jest nawadnianie z rozstawem kropłomierza co 25 cm. W gospodarstwie znajduje się mikser nawozowy, co bardzo ułatwia nam pracę, a także pozwala dostarczyć w odpowiedni sposób wszystkie potrzebne składniki, jakie są wymagane przez roślinę. Nakłady pracy w celu utrzymania plantacji na dobrym poziomie są konieczne przez cały rok. Prace zaczynają się wczesną wiosną od cięcia i formowania krzewów borówki. Nieprzycięte krzewy tworzą słabe przyrosty, na których jest mało pęków kwiatowych, skutkuje to tym, że owoców jest mało i są drobne. Borówka najlepiej owocuje na pędach

2-3 letnich. Chwasty usuwamy ręcznie, tak samo dokonujemy podsypywania rzędów trocinami. Borówka jest bardzo wrażliwa na brak wody, a więc stale trzeba pilnować odpowiedniego nawodnienia i nawożenia. Lipiec i sierpień to czas zbioru borówki amerykańskiej. Owoce zbieramy ręcznie i bardzo delikatnie. Trzeba je zrywać i przechowywać w odpowiedni sposób, dlatego mamy własną chłodnię. Zbieramy wyłącznie owoce dojrzałe, słodkie i nieuszkodzone. Muszą być całkowicie suche, ponieważ suszenie owoców wpływa negatywnie na ich trwałość. W sezonie na plantacji przy zbiorze pracuje około 25 osób. Owoce są sprzedawane lokalnie. Po sezonie zbiorczym przychodzi czas na uporządkowanie plantacji. Zaczynamy częściową przycinkę. W sezonie zimowym dochodzi ochrona plantacji przed mrozami. Przy silnych mrozach są rozpalane ogniska, rzadziej używamy środków chemicznych.

Co jest najbardziej problematyczne przy uprawie borówki amerykańskiej?

Aby uniknąć ryzyka szkód na plantacji czy w sadzie, przed ich założeniem powinno się sprawdzić pole pod kątem obecności pędraków. Na naszej plantacji walkę z pędrakami prowadzimy za pomocą pożytecznych nicieni oraz posadzonej w odpowiednich doniczkach bergenii sercowatej.

Rozwiązania te są bezpieczne dla środowiska. Problem mogą stanowić także krety, dlatego mamy rozstawione wiatraki na metalowym pręcie, które je skutecznie odstrasza. Do walki z szopem pracem, który bez problemu pokonuje ogrodzenie, wykorzystujemy środki silnie zapachowe, które go skutecznie odstrasza.

Lista Odmian Zalecanych do uprawy w województwie lubuskim na rok 2022

Alicja Prochera

Kierownik Działu Doświadczalnego
Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych
Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Świebodzinie

Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO) jest wojewódzkim systemem badań odmianowo-agrotechnicznych mającym na celu dostarczenie rolnikom możliwie pełnej informacji o przydatności zarejestrowanych odmian do upraw w ich rejonie. Celem tworzenia Listy Odmian Zalecanych jest wskazanie rolnikom województwa lubuskiego najlepszych i sprawdzonych w naszych warunkach odmian spośród tych, wpisanych do Krajowego Rejestru Odmian i Wspólnotowego Katalogu Odmian Roślin Rolniczych Unii Europejskiej.

Decyzje dotyczące utworzenia LOZ na dany rok oraz włączenia lub wycofania odmian podejmowane są na spotkaniu Wojewódzkiego Zespołu PDO po przedstawieniu propozycji dyrektora Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Świebodzinie (Stacja

Koordynująca) i po przeanalizowaniu wyników doświadczeń prowadzonych w województwie lubuskim.

Doświadczenia w naszym województwie zakładane są w trzech punktach:

- Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Świebodzinie,
- Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Kalsku z rejonizacją w Szprotawie,
- Hodowli Roślin Strzelce sp. z o.o. – Grupa IHAR oddział Małyszyn.

Warunkiem zamieszczenia odmiany na Liście Odmian Zalecanych jest odpowiednia ilość doświadczeń i czas badania – przynajmniej 2 lata w systemie PDO. Głównym kryterium oceny odmiany przed zamieszczeniem na LOZ jest jej wysokość i stabilność plonowania w województwie lubuskim. Ponadto analizuje się inne cechy odmiany, tj.: odporność na choroby,

zimotrwałość, wartość technologiczną, jakość ziarna, przydatność dla przemysłu i specyficznych warunków klimatycznych.

Szczegółowe informacje nt. wyników doświadczeń oraz opisy odmian zalecanych do uprawy w województwie lubuskim można znaleźć na stronie SDOO w Świebodzinie www.swiebodzin.coboru.gov.pl w zakładce PDO.

Odmiany umieszczone w tabeli, mimo zmiennych warunków wegetacji w latach 2019-2021, prowadzone w doświadczeniach PDO potwierdziły dużą przydatność do uprawy w warunkach naszego województwa.

Lista Odmian Zalecanych ułatwia dokonanie wyboru odmian najbardziej dostosowanych do lokalnych warunków. Niżejwymienione odmiany biorą udział w badaniach PDO w roku 2021-2022.

LISTA ODMIAN ZALECANYCH (LOZ) DO UPRAWY W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM NA ROK 2022 (odmiany ozime)

Pszenica ozima		Pszennyto ozime	Żyto ozime	Jęczmień ozimy
SY Orofino	Medalistka	Tadeus	Dańkowskie Granat	Mirabelle
Owacja	Formacja	Belcanto	Piano F1	KWS Higgins
Linus	Opoka	Lombardo	KWS Trebiano F1	Jakubus
RGT Bilanz	Venecja	Meloman	KWS Serafino F1	Zenek
RGT Kilimanjaro		Trefl	KWS Tayo F1	Melia
		SU Liborius	KWS Berado F1	KWS Flemming
			KWS Jethro F1	
Rzepak ozimy (odmiany populacyjne)				
Derrick		Gemini		
Rzepak ozimy (odmiany mieszańcowe)				
Absolut	Angelico	Dominator	Dynamic	
Advocat	Prince	Artemis	Ambassador	
Chopin	Duke	Aurelia	DK Exporter	

Ocena polowa plantacji nasiennych – zasady

Ocena polowa plantacji nasiennej ma na celu stwierdzenie, czy w okresie wegetacji roślin, były spełnione niezbędne warunki do wyprodukowania materiału siewnego dobrej jakości, a także czy ogólny stan plantacji nasiennej zgodny był z określonymi wymaganiami.

Wniosek o dokonanie oceny polowej materiału siewnego składa się do wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, właściwego ze względu na położenie plantacji nasiennej, w roku w którym dany materiał ma być poddany ocenie polowej, w terminach do dnia:

1. **15 marca** – gatunki roślin uprawnych jednorocznych ozimych oraz roślin uprawnych wieloletnich,

2. **20 maja** – ziemniaki,
3. **15 maja** – gatunki roślin uprawnych jednorocznych innych niż wymienione w pkt 1,
4. **31 sierpnia** – gatunki roślin o dwuletnim cyklu rozmnażania.

Kto może złożyć wniosek:

1) zachowujący odmianę lub osoba uprawniona przez niego, która będzie prowadzić obrót materiałem siewnym – w przypadku odmian chronionych wyłącznym prawem do odmiany;

2) prowadzący obrót – w przypadku odmian niechronionych wyłącznym prawem do odmiany.

Do oceny polowej mogą być przyjmowane wyłącznie plantacje obsiane/obsadzone materiałem siewnym odmian:

- wpisanych do rejestru krajowego, katalogów wspólnotowych, rejestrów państw członkowskich lub stowarzyszonych,
- pochodzących z krajów trzecich,
- odmian zgłoszonych i przyjętych do badań rejestrowych.

Wymagana powierzchnia plantacji nasiennej jest określona w ustawie i zależy od gatunku rośliny.

Na plantacjach nasiennych nie powinno być:

- organizmów kwarantannowych,
- innych gatunków roślin uprawnych,
- innych odmian gatunku, który jest oceniany,
- chwastów, zwłaszcza takich gatunków, które mogą mieć wpływ na wytwarzanie i jakość materiału siewnego,
- organizmów niekwarantannowych, które mogą mieć wpływ na wytwarzanie lub jakość wytwarzanego materiału siewnego.

Termin i liczba oceny plantacji zależy od gatunku i odmiany rośliny. Najczęściej wykonuje się jedną lub dwie oceny.

■ **Marcin Cyganiak**
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Gorzów Wlkp.

Terminy ocen: przed kwitnieniem, w czasie kwitnienia, okres pomiędzy końcem kwitnienia a dojrzewaniem nasion, podczas dojrzewania nasion.

Oceny polowej materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych dokonują upoważnieni przez wojewódzkiego inspektora pracownicy wojewódzkiego inspektoratu ochrony roślin nasiennictwa zwani urzędowymi kwalifikatorami.

Ocenę polową materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych kategorii kwalifikowany, z wyłączeniem sadzeniaków ziemniaka, wykonują też osoby fizyczne, które uzyskały akredytację wojewódzkiego inspektora, zwani akredytowanymi kwalifikatorami.

Tekst i zdjęcia: Joanna Olszewska
WIORiN O/Wschowa

Niewybuchy na polach

Chociaż od zakończenia ostatniej wojny światowej minęło już ponad 75 lat, to nadal spotykamy się w życiu codziennym z jej pozostałościami. Po wojnie na ziemiach polskich pozostała ogromna liczba niewybuchów i niewypałów. Niestety, na te powojenne pozostałości natrafia się ciągle i to niemal w całym kraju.

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roślik@lodr.pl

Po zakończeniu II Wojny Światowej szacowano, że w gruncie na terytorium Polski może być do 15 mln min, do 70 mln sztuk amunicji, pocisków i bomb, a rozminować należy 70-80% kraju. Szacunki te okazały się mocno zaniżone, gdyż do połowy lat 90. ubiegłego wieku unieszkodliwiono ponad 94 mln sztuk niewybuchów i niewypałów.

Każdego roku odnajdywane są nowe niewypały, niewybuchy i przedmioty wybuchowe, ich bezpieczną neutralizacją zajmują się saperzy. W Polsce działa ok. 40 patroli prowadzących prace oczyszczania z przedmiotów wy-

buchowych, a codziennie notowanych jest średnio kilkanaście interwencji. Właściwa liczba i odpowiednia lokalizacja patroli saperskich jest kluczową kwestią dla podjęcia skutecznego ich działania, które przepisy określają na 72 godziny, a w przypadku nagłego zdarzenia (np. usuwanie z miejsc publicznych) w czasie 24 godzin. Każdy patrol saperski, funkcjonujący już jako konkretny patrol rozminowania to specjalistyczny pododdział wojska przeznaczony do rozpoznania, usuwania i niszczenia przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych pochodzenia wojskowego metodą interwencyjną. Obsadę patrolu stanowią żołnierze – specjaliści z dziedziny materiałów wybuchowych, doświadczeni, zdyscyplinowani i posiadający szeroką wiedzę z obszaru rozminowa-

nia. Każdy patrol rozminowania wyposażony jest w specjalistyczny sprzęt do wykrywania, przewożenia i niszczenia podjętych niewybuchów i niewypałów oraz w sprzęt ochrony osobistej.

Okresem największego natężenia wykrywania przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych jest wiosenny

i jesienny sezon prac polowych, a co za tym idzie, najbardziej narażeni są wykonujący prace polowe rolnicy. Wiele z tych przedmiotów to niewybuchy i niewypały o dużym kalibrze i rozmiarach, takie jak: bomby lotnicze, amunicja artyleryjska, miny, granaty. Ich stan techniczny jest nieprzewidywalny. Uderzenie, poruszenie lub działanie wysokiej temperatury (np. pożar) mogą spowodować ich nieoczekiwaną eksplozję. Dlatego pod żadnym pozorem nie mogą ich dotykać osoby niepożądane. Możliwy promień rozrzuca odłamków popularnego pocisku o kalibrze 105 mm wynosi ok. 700 m,

a pociski o kalibrze 150-200 mm mogą razić nawet do 1 km.

Co ma zrobić rolnik, gdy znajdzie to „coś”, co wygląda jak niewybuch?

Po pierwsze takiego „znaleziska” nie wolno pod żadnym pozorem dotykać, odkopywać, przenosić, samemu rozbijać, wrzucać do ognia lub wody. Należy zadzwonić na policję! Miejsce znalezienia trzeba zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych, zwłaszcza dzieci. Wskazaniem jest, aby to miejsce „jakoś” oznakować, aby ułatwić saperom jego odnalezienie.

Zawiadamiając należy:

- przedstawić się,

cały czas zachowują swoje właściwości wybuchowe. **Niezachowanie należytych środków bezpieczeństwa po odnalezieniu niewybuchu/niewypału, niewłaściwe postępowanie wynikające z braku świadomości o groźącym niebezpieczeństwie może doprowadzić do wielu nieszczęść, a nawet do śmierci.**

Źródło: materiały MON

Niewypał to amunicja, która nie została odpalona z powodu wad technicznych lub została porzucona lub zagubiona na polu walki.

Niewybuch to przedmiot wypełniony materiałem wybuchowym,

w którym mimo stworzonych warunków do wybuchu nie doszło – ogólnie są to pociski, granaty, bomby, miny, torpedy lub ładunki kruszące (trotyl, dynamit), które w wyniku uderzenia o przeszkodę, czy uzbrojenia zapalnika nie detonowały.

Przedmiot wybuchowy są to wszelkiego rodzaju przedmioty pochodzenia wojskowego, które grożą niebezpieczeństwem przy niewłaściwym obchodzeniu się z nimi np.: zapalniki, pociski, ładunki inicjujące, naboje, granaty, a nawet złom metalowy zawierający resztki materiałów wybuchowych.

- podać nr telefonu, z którego prowadzona jest rozmowa,
- w miarę precyzyjnie opisać co i gdzie zostało znalezione (wygląd, gabaryty, ilość),
- uzyskać potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia i jeśli to możliwe – poczekać do przyjazdu policji.

Takie zgłoszenie policja przekaże oficerowi dyżurnemu jednostki wojskowej, w której znajduje się właściwy terytorialnie patrol rozminowania.

Należy mieć świadomość, że materiały wybuchowe stosowane w technice wojskowej w praktyce są całkowicie odporne na działanie warunków atmosferycznych i przez

Bydło mięsne w gospodarstwie Państwa Roguś

Justyna Gudzińska
LODR Kalsk
j.gudzinska@lodr.pl

Głównym celem hodowli bydła jest produkcja wysokowartościowego białka zwierzęcego. 93% populacji bydła w Polsce stanowią krowy mleczne i pod względem produkcji mleka Polska zajmuje piąte miejsce w Europie. Hodowla bydła mięsnego w naszym kraju ma znacznie krótszą historię, jednak pogłowie krów ras mięsnych i mieszańcowych stale rośnie. Polska ma bardzo duży potencjał do zwiększania produkcji wołowiny, tym bardziej, że do jej produkcji możemy wykorzystać gleby o niskiej wartości oraz wszystkie użytki zielone. Ma to szczególnie duże znaczenie w związku z trudną sytuacją w pozostałych sektorach produkcji zwierzęcej.

W Polsce obecnie hodowanych jest 15 ras bydła mięsnego, są to m.in. rasy: **limousine (LM)**, **charolaise (CH)**, **hereford (HH)** oraz **angus** (czarny i czerwony).

Limousine cieszy się największą popularnością zarówno w Polsce, jak i na całym świecie. Jest to rasa charakteryzująca się dobrymi przyrostami

oraz bardzo dobrym umięśnieniem, przy niewielkich wymaganiach żywieniowych. W powiecie gorzowskim, w gminie Santok znajduje się gospodarstwo Państwa Małgorzaty i Bogusława Roguś, które specjalizuje się w hodowli bydła tej rasy. Gospodarstwo zostało zakupione w 2001 roku, w jego skład wchodziła działka siedliskowa wraz z 20 ha łąk oraz 17 krów mlecznych. Gospodarze tworzyli stado krów mięsnych na drodze krzyżowania wypierającego. Dzięki tej metodzie, w czwartym pokoleniu uzyskali 93,75% genów rasy mięsnej.

W 2002 roku Państwo Roguś podjęli decyzję o wybudowaniu dwóch obór oraz płyty obornikowej ze zbiornikiem. Systematycznie powiększali także areał gospodarstwa. Obecnie obszar gospodarstwa to 289 ha łąk i pastwisk, z czego 120 ha stanowi własność pani Małgorzaty i pana Bogusława. Właściciele uczestniczą w programie rolno-środowiskowym.

Podstawą hodowli jest sprzedaż odsadków w wieku 6-7 miesięcy, głównie buhajków, gdyż część jałoweczek gospodarze przeznaczają na remont stada. Stado obecnie liczy 124 krowy mamki, które użytkowane są wyłącznie do rozplodu i wychowu cieląt. Są

one podzielone na 4 grupy. Do każdej grupy przydzielony jest 1 czystorasowy buhaj (LM), gdyż w hodowli prowadzone jest krycie haremowe, co jest najbardziej powszechną i skuteczną metodą. Co kilka lat, w celu wyeli-

Rejestracja i identyfikacja zwierząt odbywa się drogą elektroniczną.

Warto nadmienić, iż Państwo Małgorzata i Bogusław Roguś zawsze marzyli o tym, by posiadać własne gospodarstwo. Hodowla jest prowadzona z wielką pasją i zaangażowaniem, co oczywiście przekłada się na jakość materiału (odsadków) do dalszego chowu. Pan Bogusław w latach 2015-2016 był prezesem Polskiego

minowania ryzyka spokrewnienia, następuje wymiana byka kryjącego w grupach. Zwierzęta są utrzymywane w systemie pastwiskowym, na kwadrach z możliwością wejścia do obory. Pastwisko jest podstawą żywienia zwierząt w okresie letnim. W okresie zimowym stado otrzymuje siano oraz kiszonki z traw, całorocznie lizawki solne i witaminowe. Wycielenia zazwyczaj przypadają na okres zimowy. Po urodzeniu, cielęta wraz z matkami przebywają w kojcach porodowych przez okres około tygodnia. Po upływie tego czasu dołączają do stada. Przebywanie cieląt na wolnym powietrzu owocuje wysoką zdrowotnością. Po ukończeniu miesiąca, cielęta są dokarmiane gniecionym jęczmieniem.

Stado jest pod stałą kontrolą lekarza weterynarii. Raz w roku przeprowadzana jest korekta kopyt.

Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego. W roku 2015 małżeństwo Roguś otrzymało wyróżnienie za prowadzenie ksiąg rachunkowych w gospodarstwie o profilu zwierzęcym na glebach o najsłabszej bonitacji.

Według hodowców receptą na sukces jest oparcie produkcji wołowiny na wyspecjalizowanych rasach mięsnych. To gwarancja wysokich przyrostów, a co za tym idzie opłacalności produkcji. Każde osiągnięcie to wielka satysfakcja dla każdego hodowcy.

Pokrzywa a ekologia

Grzegorz Iskra
PZDR Krosno Odrz.
g.iskra@lodr.pl

Pokrzywa, jak wszyscy dobrze wiemy, należy do uciążliwych chwastów, które w bezpośrednim kontakcie parzą nam skórę. Obchodzimy ją szerokim łukiem bądź też niszczymy, ponieważ szpeci nam ogródek. Nie zdajemy sobie jednak sprawy z jej wartości.

Kilka słów o samej pokrzywie

Pokrzywa zwyczajna to roślina wieloletnia występująca na terenie całego naszego kraju. Widzimy ją wszędzie, gdzie tylko występuje gleba żyzna, bogata w azot. Zimuje w postaci ukrytych pod glebą kłaczy, z których na wiosnę wyrastają młode pędy. To właśnie te silne, młode pędy powodują, że pokrzywa jest tak trudna do pozbycia się w całości z ogrodu.

Ekologiczne wartości

Niemal w każdym ogrodzie, gdzie-niegdzie pojawiają się pokrzywy. Zwykle po prostu usuwa się je, żeby posadzić w ich miejsce coś innego. Jednak zamiast całkiem pozbywać się pokrzyw z ogrodu, można je wyko-

rzystać do stworzenia ekologicznego nawozu.

Gnojówka z pokrzyw sprawdzi się doskonale jako nawóz do podlewania warzyw takich jak: pomidory, kapusty czy ogórki. Możemy nią również podlewać kwiaty jednoroczne, byliny, drzewa owocowe, iglaki oraz krzewy. Wyjątkami są cebula, czosnek, groch, fasola, azalia, wrzos i rododendron, które nie tolerują gnojówki.

Z gnojówki z pokrzyw można także stworzyć ekologiczny środek ochrony roślin do walki ze szkodnikami (przędziorki, miseczniki, mszyce) oraz chorobami grzybowymi (szara pleśń, mączniak prawdziwy i rzekomy). Wytworzony domowym sposobem środek może wytrzymać nawet 1,5 miesiąca, nie tracąc przy tym swoich właściwości.

Ekologiczny nawóz krok po kroku

10 litrów nawozu:

1. Przygotuj odpowiednie naczynie. Do tego najlepiej nadają się plastikowe wiadra. Nie powinno się sporządzać gnojówki w metalowych lub betonowych pojemnikach.
2. Zbierz 1 kg młodych liści i pędów pokrzyw. Warto ścinać roślinę jeszcze zanim zakwitnie.

3. Pędy i liście potnij na jak najdrobniejsze kawałki i ułóż na dnie naczynia.
4. Zalej 10 litrami wody (najlepsza jest deszczówka).
5. Pojemnik ustaw w cieniu. Dobrze jest postawić naczynie daleko od domu ze względu na brzydki zapach.
6. Szczelnie przykryj pojemnik gazą, ponieważ muchy i inne

owady lubią składać jaja w gnojówce. Nie należy również zamykać pojemnika pokrywką, gdyż do stworzenia nawozu niezbędny jest proces

fermentacji, a do tego potrzebny jest tlen.

7. Codziennie dokładnie zamieszaj gnojówkę.

8. Nawóz będzie gotowy po około dwóch tygodniach, kiedy z powierzchni zniknie piana.

9. Po wyznaczonym terminie prze-filtruj gnojówkę, a resztki pokrzyw najlepiej wrzuc na kompost.

UWAGA: Żeby gnojówkę można było prawidłowo zastosować do podlewania upraw warzywnych, należy 1 litr gnojówki rozcieńczyć z 10 litrami wody, a w przypadku oprysków 1 litr gnojówki rozcieńczyć z 20 litrami wody.

Ekologiczna pasza dla zwierząt

W gospodarstwach od dawna wykorzystuje się zielonkę z pokrzyw jako dobrą karmę dla świń oraz drobiu. Najpierw tnie się pokrzywy na sieczkę, a później miesza z innymi paszami.

Uśredniony skład chemiczny pokrzywowej zielonki:

- sucha masa – 22%

- białko ogólne – 5,1%
- białko strawne – 3,6%
- tłuszcz surowy – 0,9%
- włókno surowe – 4,5%
- popiół surowy – 3,8%
- związki bezazotowe wyciągowe 7,7%.

Wartość pokarmowa 1 kg suszu z pokrzywy:

- energia metaboliczna – ok. 9,0 MJ
- białko ogólne – 205 g
- włókno surowe – 175 g
- wapń – 30 g
- karoten – 300-400 mg.

Zawartość energii metabolicznej w kilogramie takiej paszy wynosi ok. 2,2 MJ. Najlepiej zebrać pokrzywę jeszcze przed kwitnieniem, ponieważ jest wtedy najbardziej wartościowym pożywieniem, którym można skarmiać lochy, tuczniaki, a także starsze prosięta. Zielonkę z pokrzyw można również stosować w postaci suszonej jako siano oraz do karmienia trzody chlewnej. Karmienie zielonką kur niosek wpływa korzystnie na zabarwienie żółtek jaj.

Właściwości lecznicze

Nie każdy wie, że pokrzywa jest bardzo ceniona ze względu na swoje właściwości lecznicze. Jej liście posiadają bardzo wiele cennych składników stymulujących pracę organizmu ludzkiego:

- witamina C – wspomaga naturalną odporność organizmu, przyspiesza usuwanie nadmiaru wody z ciała, stymuluje proces trawienia;
- witamina K – wspiera krzepliwość krwi, gojenie się ran;
- krzem i wapń – wzmacniają kości;
- cynk – poprawia jakość skóry, wspomaga prawidłowy rozwój

i regenerację tkanek, wzmacnia odporność;

- mangan – stymuluje prawidłowe funkcjonowanie układu nerwowego;
- żelazo – poprawia system odpornościowy organizmu.

Pomimo że wyżej wymienionych pierwiastków potrzebujemy w śladowych ilościach, to ich niedobór może przyczynić się do zaburzenia prawidłowego funkcjonowania całego organizmu.

Pokrzywowe specjały

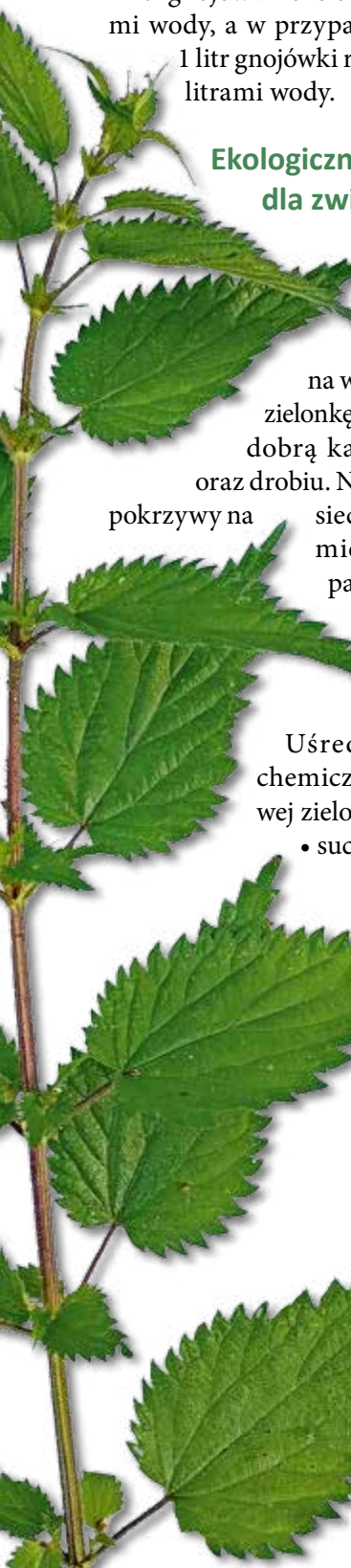
Z ziela pokrzywy można stworzyć wiele wartościowych produktów. Picie herbaty z pokrzywy pomoże obniżyć ciśnienie krwi oraz poziom cukru w organizmie. Dzięki temu poprawi się praca nerek, a organizm zostanie oczyszczony z wszelkich toksyn.

Innym produktem jest wyciąg z pokrzywy, który poprawia wygląd włosów, skóry oraz paznokci. Można też śmiało wykorzystać pokrzywę do stworzenia zdrowej zupy, która wzmocni organizm, a także do sporządzenia wielu innych specjałów, takich jak: koktajl z pokrzywy, risotto z pokrzywą, sałatka pokrzywowa czy nawet chlebek pokrzywowy.

Reasumując, pokrzywa jest niezmiernie cenną rośliną. Warto zachować w zakamarku ogrodu chociaż niewielką kępę tej wartościowej rośliny.

Źródła:

- www.ladnydom.pl
- www.ekologia.pl
- www.kalendarzrolnikow.pl
- www.mojpieknyogrod.pl

Rolnictwo społeczne – nowa funkcja rozwoju obszarów wiejskich

Głównym czynnikiem, który skłania rolników do podejmowania działalności pozarolniczej jest zdobycie dodatkowych dochodów, kompensujących niedostateczne wpływy pieniężne z produkcji rolniczej. Motywacji mogą też towarzyszyć cele społeczne, wynikające z potrzeby dzielenia się z innymi osobami pasją z prowadzenia życia na obszarach wiejskich. Takie podejście stało się źródłem nowego nurtu zwanego rolnictwem społecznym.

Joanna Kasprzak
LODR Kalsk
j.kasprzak@lodr.pl

Pomimo, że pojęcie rolnictwa społecznego jest dość popularne w krajach europejskich, m.in. Holandii i Niemczech, to w Polsce w dalszym ciągu rodzi ono wiele nieścisłości. Według opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) rolnictwo społeczne (*Social Farming*) to innowacyjne podejście łączące dwie koncepcje: rolnictwo wielofunkcyjne oraz usługi społeczne/opiekę zdrowotną na poziomie lokalnym (2013/C 44/07; Dz.U.UE C z dnia 15 lutego 2013).

W krajach europejskich pojęcie rolnictwa społecznego obejmuje zamiennie wiele synonimów, m.in. Rolnictwo dla zdrowia (*Farming For Health*), Zieloną opiekę (*Green Care*), Rolnictwo opiekuńcze (*Care Farming*) oraz Terapię rolniczą (*Agricultural Therapy*). Pomimo, że te sformułowania mają wiele znaczeń i odnoszą się do różnorodnych działań w za-

kresie opieki, terapii czy reintegracji społecznej, to posiadają dwa wspólne elementy. Po pierwsze wszelkie działania zawsze są prowadzone są w gospodarstwie rolnym, po drugie skupiają się na osobach mających tymczasowo lub stale szczególne potrzeby poprawy stanu zdrowia lub samopoczucia oraz pedagogiczne.

Istotą rolnictwa społecznego jest wielofunkcyjność, czyli spełnienie w gospodarstwie rolnym wszelkiego rodzaju potrzeb, zarówno produkcyjno-rynkowych, jak i pozarolniczych, głównie środowiskowych, kulturowych, gospodarczych i ogólnospołecznych. Beneficjentami tego typu wsparcia mogą być dzieci i młodzież o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Rolnictwo społeczne przyczynia się także do resocjalizacji osób opuszczających zakłady karne oraz aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych. Zadaniem Zielonej opieki jest także zapewnienie rehabilitacji osobom niepełnosprawnym fizycznie lub intelektualnie oraz stworzenie terapii dla osób uzależnionych. Działania w ramach rolnictwa społecznego mogą

obejmować również usługi opiekuńcze dla osób starszych, chorych i samotnych w celu zaspokajania codziennych potrzeb życiowych. Jednak w odróżnieniu do wsparcia z zakresu pomocy społecznej, tego typu usługi rolnik może świadczyć w swoim gospodarstwie rolnym.

Od wielu lat można zauważyć, że Polska wieś przechodzi przemianę. Zarówno osoby zamieszkujące obszary wiejskie, jak i rolnicy odchodzą od pracy na roli i w zamian podejmują się innowacyjnych działań. Jednym z takich przedsięwzięć jest tworzenie w gospodarstwach Zagród Edukacyjnych. Celem Zagród jest prowadzenie zindywidualizowanych programów edukacyjnych, w oparciu o potencjał rolny gospodarstwa oraz zainteresowań gospodarzy. W Zagrodzie powinny znajdować się zwierzęta gospodarskie lub uprawy rolnicze przeznaczone do prezentacji dla grup dzieci i młodzieży przyjmowanych

w ramach programów szkolnych lub udostępniane jako atrakcja turystyczna dla rodzin z dziećmi i osób podróżujących indywidualnie. Aktywnie działające na terenie całej Polski Zagrody Edukacyjne są wpisane na listę Ogólnopolskiej Sieci Zagrod Edukacyjnych. Priorytetem w działalności Sieci jest bez wątpienia podniesienie prestiżu zawodu rolnika i upowszechnienie wiedzy na temat funkcjonowania na obszarach wiejskich.

Kolejnym przykładem innowacyjnych działań w ramach rolnictwa społecznego jest **tworzenie gospodarstw opiekuńczych**. Najważniejszą cechą tych gospodarstw jest wykorzystanie potencjału gospodarstwa rolnego do prowadzenia działań o charakterze terapeutycznym, opiekuńczym i integracyjnym. Warunkiem do prowadzenia działalności opiekuńczej jest to, żeby zajęcia były oparte o infrastrukturę i zasoby gospodarstwa, umożliwiając prowadzenie agroturystyki. Istotne jest, aby na etapie powstawania oraz funkcjonowania takiej placówki brali w tym udział rolnicy lub domownicy gospodarstw rolnych. Jednakże polskie uwarunkowania prawne na chwilę obecną ograniczają łączenie działalności rolniczej ze świadczeniem usług opiekuńczych. Dlatego też utworzenie gospodarstwa opiekuńczego powinno być prowadzone w formie działalności gospodarczej lub w oparciu o podmioty ekonomii społecznej, np. stowarzyszenia, fundacje, lub spółdzielnie socjalne. Umożliwia to skorzystanie z wypracowanych już wzorców działania i spełnienie wymogów, jakie stawiane są jednostkom systemu pomocy społecznej, jak również wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania. Jest to niezwykle ważne z uwagi na to, że usługi opiekuńcze, prowadzenie wszelkiego rodzaju

terapii stanowią szczególną odpowiedzialność za drugiego człowieka. Należy nadmienić, że prowadzenie gospodarstw opiekuńczych wymaga nakładów finansowych rolnika oraz w zależności od beneficjentów, wymaga ścisłej współpracy z placówkami pomocy społecznej, służbami zdrowia, placówkami edukacyjnymi, instytucjami rynku pracy oraz organizacjami rolniczymi i działającymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Co więcej, rolnicy zainteresowani prowadzeniem tego typu działalności, muszą przejść odpowiednie kursy i szkolenia oraz zatrudnić dodatkowe osoby lub skorzystać ze wsparcia wolontariuszy. Natomiast placówki prowadzone w ramach rolnictwa społecznego powinny być dostosowane do potrzeb podopiecznych oraz wyposażone w odpowiedni sprzęt i materiały.

Gospodarstwa opiekuńcze mogą funkcjonować w oparciu o następujące formy organizacyjne:

1. Dzienny dom pobytu, z którego usług przykładowo mogliby skorzystać seniorzy, wymagający wsparcia, w wyniku trudności w codziennym funkcjonowaniu wynikających z obniżenia sprawności psychofizycznej, lub trudności w organizacji wolnego czasu.
2. Rodzinny dom pomocy, który zapewnia całodobowe wsparcie w odpowiednio przystosowanym budynku jednorodzinnym. Usługi świadczone są przez osobę fizyczną lub organizację pożytku publicznego dla nie mniej niż trzech osób i nie więcej niż ośmiu.
3. Placówka całodobowej opieki prowadzona w ramach działalności gospodarczej wymaga zezwolenia wojewody. Warunkiem prowadzenia placówki są wymogi przewidziane w przepisach prawa. Osoba prowadząca poszukuje klientów na wolnym rynku i samodzielnie ustala wysokość odpłatności za świadczone usługi.

Biorąc pod uwagę powyższe, ożywienie rolnictwa społecznego ma istotny wpływ na rozwój działalności pozarolniczej. Przynosi ogromne korzyści zarówno podopiecznym, jak i właścicielom gospodarstw. Przyczynia się także do wprowadzania innowacji nie tylko w rolnictwie, lecz także w systemach pomocy społecznej, opiece zdrowotnej i edukacji. Powiązania te powodują poprawę kapitału społecznego na obszarach wiejskich, a także polepszenie usług socjalnych na wsi. Prowadzenie usług społecznych sprawia właścicielom gospodarstw nie tylko satysfakcję, lecz również wpływa na poprawę sytuacji ekonomicznej rolników i całych społeczności lokalnych. Z uwagi na to, że rolnictwo społeczne stanowi innowacyjne podejście dla rozwoju obszarów wiejskich, zadaniem organów rządowych oraz jednostek samorządów terytorialnych jest tworzenie odpowiednich norm prawnych, usprawnianie współpracy pomiędzy różnymi sektorami polityki społecznej i administracji. Dodatkowo ważne jest, aby władze publiczne skierowały swoje działania na wykorzystanie funduszy strukturalnych na poczet rozwoju rolnictwa społecznego oraz wspierały placówki w promowaniu i ułatwianiu wymiany doświadczeń pomiędzy nimi.

Źródła:

www.eur-lex.europa.eu

www.zagrodaedukacyjna.pl

www.gospodarstwa-opiekuncze.pl

XXVIII Targi Rolnicze AGRO-TARG 2022

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

Targi rolnicze stanowią niezwykle cenną możliwość zaprezentowania szerokiej oferty produktów i usług przez wszystkich wystawców zaangażowanych w rozwój polskiego rolnictwa. Tak było i tym razem podczas dwudniowych XXVIII Targów Rolniczych AGRO-TARG 2022, zorganizowanych w dniach 4 i 5 czerwca przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

Honorowy Patronat nad targami objęli:

- Wiceprezes Rady Ministrów Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Henryk Kowalczyk,
- Wojewoda Lubuski – Władysław Dajczak,
- Marszałek Województwa Lubuskiego – Elżbieta Anna Polak.

Patronat medialny nad imprezą sprawowali: TV Trwam, TVP3 Gorzów Wielkopolski, Radio Zachód, Gazeta Lubuska.

Targi były miejscem wielu imprez towarzyszących, a organizatorzy zadbali o szereg atrakcji.

W pierwszym dniu, laureaci etapu wojewódzkiego „XIX Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” odebrali nagrody i wyróżnienia. Wojewódzka Komisja Konkursowa, powołana przez Dyrektora Oddziału Regionalnego KRUS w Zielonej Górze, dokonała wizytacji i zakwalifikowała 7 indywidualnych gospodarstw rolnych, które zostały zakwalifikowane do etapu regionalnego.

Za **najbezpieczniejsze gospodarstwo rolne w województwie lubuskim 2022 roku** uznano gospodarstwo Państwa Barbary i Adriana Weinold z miejscowości Gościm, gm. Drezdenko, powiat strzelecko-drezdenecki. Gospodarstwo to zostało zakwalifikowane do centralnego etapu Konkursu.

- II miejsce przyznano Państwu Kindze Firlej-Gąsiorowskiej i Mariuszowi Gąsiorowskiemu z miejscowości Niedoradz, gm. Otyń, powiat nowosolski.
- III miejsce zdobyło gospodarstwo Pani Sylwii Adamskiej-Sałaj z miejscowości Chociule, gm. Świebodzin, powiat świebodziński.

Dla dzieci poniżej 13 roku życia zorganizowaliśmy konkurs plastyczny pn. „Rolnictwo oczami dziecka”. Jego głównym celem było umilenie czasu dzieciom podczas targów, integracja oraz propagowanie zawodu rolnika wśród najmłodszych. Dzieci mogły wykazać się umiejętnościami plastycznymi oraz wziąć udział w zaciętej rywalizacji, w której uczestniczyło trzynaścioro uczestników. Laureatami konkursu zostali:

- I miejsce – Milena Ropińska,
- II miejsce – Dorota Szelczyńska,
- III miejsce – Oliwia Garbowska.

Kolejny konkurs tego dnia dotyczył wiedzy o rolnictwie „Polska wieś – co o niej wiesz?”. Z puli wszystkich zgłoszeń wylosowano 11 uczestników. Konkurs polegał na losowaniu z przebijanych balonów pytań i zagadek na temat życia codziennego na wsi.

Pierwsze miejsce zdobył pan Jerzy Pilecki, drugie zajął pan Andrzej Dąbrowski, a trzecie przypadło pani Danucie Kulce.

W przerwach między konkursami prezentowały się zespoły ludowe. Kapela Bajer, zespoły śpiewacze Dominanta, Modry Len oraz Dąbrowszczanka zgromadziły przed sceną liczną i żywo reagującą widownię.

Drugi dzień targów upłynął również pod znakiem konkursów, występów scenicznych i co najważ-

niejsze ogromu wystaw i prezentacji branżowych przygotowanych przez poszczególnych wystawców. Pogoda była wyśmienita, co przełożyło się na tłumy zwiedzających, którzy opuszczali targi z torbami pełnymi kwiatów, drzewek i krzewów, owoców, warzyw.

Pracownicy instytucji powiązanych z rolnictwem nieustannie udziela-

li porad. Koła Gospodyń Wiejskich prowadziły swoje stoiska z gastronomią, lubuscy winiarze zapraszali do degustacji win, hodowcy królików, nutrii, gołębi, drobiu, kóz, owiec oraz bydła prezentowali swoje zwierzęta, producenci produktów regionalnych i tradycyjnych oraz twórcy ludowi prześcigali się ofertach.

W konkursie kulinarnym „Lubuskie wypieki z galaretką” udział wzięło 14 wystawców z całego województwa. Celem konkursu było zaprezentowanie najsmaczniejszych i najciekawszych wypieków cukierkowych z galaretką oraz wymiana doświadczeń kulinarnych pomiędzy uczestnikami, pochodzącymi z różnych miejscowości Ziemi Lubu-

skiej. Komisja konkursowa oceniała oryginalność wypieku, jego walory smakowe, estetykę wykonania oraz sposób prezentacji.

I miejsce za tort owocowy przyznano Kołu Gospodyń Wiejskich „Jędrzychowianki” z Jędrzychowic, gm. Szlichtyngowa, powiat wschowski.

II miejsce wywalczyło Koło Gospodyń Wiejskich z Nowego Kramaska, gm. Babimost, powiat zielonogórski za ciasto o nazwie „Malinowa chmurka”.

III miejsce przypadło Kołu Gospodyń Wiejskich „Bukowianie” z Bukowa, gm. Sulechów, powiat zielonogórski za sernik-tort z galaretką.

Kolejnym wydarzeniem było wyróżnienie wystawców, którzy podczas targów przygotowali najciekawsze stoisko wystawiennicze. Organizatorzy założyli, że miano Hitu Targowego otrzyma najatrakcyjniejsze stoisko wystawiennicze w kategorii: produkcja ogrodnicza, produkcja zwierzęca oraz mechanizacja. Komisja konkursowa nie miała łatwego zadania, konkurencja była ogromna. Nagrodzeni zostali:

- w kategorii Produkcja Ogrodnicza – Pan Mariusz Kaczmarek za roślinę Bugenwilla,
- w kategorii Produkcja Zwierzęca – pani Katarzyna Onufrak-Krzemińska, która razem z mężem prowadzi „Małe Ranczo Młynkowo”, właścicielka kozy o imieniu „Olga”,
- w kategorii mechanizacja – firma ZAWADZKA za kombajn zbożowy Massey Ferguson. Firmę reprezentował pan Mariusz Cieślowski – Dyrektor Zarządzający.

Nadto, komisja postanowiła dodatkowo wyróżnić pana Edwarda Oczujdę za najładniejszego gołębia eksponowanego podczas targów. Gołąb nazywa się „Gucio” i jest wielokrotnym czempionem w swojej rasie.

Ostatnim z konkursów organizowanym podczas tegorocznej edycji targów był konkurs na „Najładniejsze stoisko wystawiennicze”. Współorganizatorem konkursu oprócz LODR było miejscowe Nadleśnictwo Sulechów. Komisja przyznała:

I miejsce dla firmy „Byliny 24” należącej do państwa Barbary i Piotra Łopuch, prowadzących gospodarstwo ogrodnicze w okolicach Dzierżoniewa w województwie dolnośląskim,

oraz wyróżnienia dla:

- pana Renato Chieppi, prowadzącego „Hodowlę Królików 850-P Olbrzym Belgijski Szary CASTOREX”. Pan Renato jest z pochodzenia Włochem, swoją hodowlę prowadzi w Radnicy, gm. Krosno Odrzańskie, powiat krośnieński,

- firmy Lubuskie Angusowo należącej do Państwa Kariny i Tomasza Jakiel, hodowców bydła rasy Czerwony Angus,
- pana Zdzisława Kondratowicza, z Żagania, właściciela firmy „Kaktusy Zdzisław Kondratowicz”.

Nagrody w poszczególnych konkursach zwycięzcom wręczali: pan Wojciech Szadel – dyrektor LODR w Kalsku wraz z współpracownikami, pani Małgorzata Gośniowska-Kola – Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR oraz pani Anna Godlewska-Kiewlicz – reprezentująca Nadleśniczego Nadleśnictwa Sulechów.

O cześć artystyczną w przerwach między konkursami zadbały zespoły śpiewacze: Trzebiechowianie, Kargowiaci, Nietoperzanki oraz Zespół

z Domu Dziennego Pobytu Emeryta i Rencisty CUS OPS w Sulechowie. Występy na scenie zakończył mini koncert zespołu Marmurowe Twarze. Całość imprezy poprowadził pan Jacek Stefanowicz.

Obrót ziemią zgodnie z ustawą o ustroju rolnym

Iwona Kupińska
LODR Kalsk
i.kupinska@lodr.pl

Od lat wzrasta zainteresowanie zakupem ziemi, głównie na cele nierolnicze. Dlatego wiele państw widzi potrzebę chronienia ziemi rolnej i umożliwia jej zakup tylko takim podmiotom, które gwarantują, że na gruntach przeznaczonych na cele rolnicze będzie odbywała się produkcja rolna. Warunkiem realizacji takiej polityki państwa jest odpowiednia legislacja. W Polsce taką rolę spełnia ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego (UKUR), która została uchwalona w roku 2003 i od tego czasu zmieniano ją kilkanaście razy. W Dzienniku Ustaw z dnia 24 lutego 2022 roku, pozycja 461, ukazał się jej tekst jednolity po ostatniej zmianie, którą wprowadzono w 2019 roku.

Z preambuły do ustawy dowiadujemy się, że w celu wzmocnienia ochrony i rozwoju gospodarstw rodzinnych, które w myśl Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowią podstawę ustroju rolnego Rzeczypospolitej Polskiej, dla zapewnienia właściwego zagospodarowania ziemi rolnej w Rzeczypospolitej Polskiej, w trosce o zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego obywateli i dla wspierania zrównoważonego rolnictwa prowadzonego w zgodzie z wymogami ochrony środowiska i sprzyjającego rozwojowi obszarów wiejskich, uchwała się niniejszą ustawą.

Na początku wyjaśnijmy, co to jest nieruchomości rolne według ustawy – należy przez to rozumieć nieruchomości rolne w rozumieniu kodeksu cywilnego z wyłączeniem nieruchomości położonych na obszarach przeznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego na cele inne niż rolne.

Jeżeli grunty rolne są w planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczone na inne cele, to do momentu dopóki nie nastąpi realizacja tych celów mogą być wykorzystywane w dotychczasowy sposób.

Co w przypadku braku planu zagospodarowania? W takiej sytuacji decydujące są zapisy w ewidencji gruntów i budynków. Gdybyśmy chcieli na wybranej działce wybudować dom, istotną będzie także informacja, czy uzyskamy decyzję o warunkach zabudowy.

Z działania ustawy wyłączone są grunty rolne o powierzchni do 0,3 ha, a więc taką działkę może nabyć każdy podmiot czy też osoba fizyczna spełniając wymogi jak przy zakupie każdej innej działki i nie jest ważne z punktu widzenia ustawy o ustroju rolnym, czy będzie ona wykorzystywana po zakupie na cele rolnicze (pamiętajmy, że w zakresie wykorzystania gruntów oprócz tej ustawy obowiązuje szereg innych przepisów). W praktyce znalezienie takiej działki jest dość trudne, bo ustawa o gospodarce nieruchomościami zabrania wydzielania działek mniejszych niż 0,3 ha, jeżeli jest to grunt rolny – można to robić tylko w szczególnych przypadkach. Oczywiście, jeżeli ktoś już jest rolnikiem

i zakupuje działkę o takiej powierzchni, to jest zobowiązany do prowadzenia na niej działalności rolniczej według definicji zawartej w ustawie.

Warto też w tym miejscu wspomnieć, że przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego nie stosuje się do gruntów rolnych zabudowanych o powierzchni nieprzekraczającej 0,5 ha (jeżeli złożone są z kilku działek, to zbywca składa przed notariuszem oświadczenie, że stanowią zorganizowaną całość), które w dniu wejścia w życie ustawy (30 kwietnia 2016 – ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Skarbu Państwa) zajęte są pod budynki mieszkalne oraz budynki, budowle i urządzenia niewykorzystywane obecnie do produkcji rolniczej wraz z gruntami do nich przyległymi umożliwiającymi ich właściwe wykorzystanie oraz zajęte na urządzenie ogródka przydomowego i nie zostały wyłączone z produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W takim przypadku notariusz i tak sugeruje zawarcie umowy warunkowej, ponieważ wątpliwości budzi interpretacja słowa *obecnie* – nie jest jasne czy chodzi o dzień zawarcia transakcji czy dzień wejścia w życie przepisu to umożliwiającego.

Jeżeli powierzchnia działki przeznaczonej na cele rolnicze wynosi 0,3 ha, ale nie przekracza 1 ha to może być sprzedana podmiotowi niebędącemu rolnikiem indywidualnym, ale pod pewnymi warunkami. Do takiej

działki KOWR ma prawo pierwokupu. W praktyce kupując taką działkę zawieramy u notariusza warunkową umowę sprzedaży. Dyrektor Generalny KOWR ma miesiąc na wyrażenie chęci pierwokupu, czyli złożenie u notariusza oświadczenia o nabyciu danej nieruchomości. Za datę złożenia takiego oświadczenia przyjmuje się jego publikację na stronie Biuletynu Informacji Publicznej KOWR. O tym fakcie zostaje też powiadomiony właściciel działki. Jeżeli zaś zbywamy taką działkę na rzecz bliskiej osoby to takie obostrzenie nie obowiązuje (osoba bliska może stać się właścicielem wskutek np. dziedziczenia czy darowizny, czyli innej czynności prawnej niż zakup). Jeżeli osoba niebędąca rolnikiem nabywa działkę o powierzchni do 1 ha i nie posiada żadnych innych działek rolnych, nie ma ona obowiązku prowadzenia działalności rolniczej na zakupionej ziemi. Gdyby jednak nabywca był rolnikiem i prowadził już działalność rolniczą, to oczywiście musi i na tej działce taką działalność prowadzić. Sytuacja taka miałyby także miejsce gdyby ktoś już posiadał działkę rolną i łącznie z zakupem powierzchnia posiadanych gruntów stanowiłaby ponad 1 ha (co stanowi już gospodarstwo rolne), to też musiałby zobowiązać się do prowadzenia działalności rolniczej. Działalność taka musiałaby być prowadzona przez co najmniej 5 lat od nabycia nieruchomości, a jeżeli nabywca jest osobą fizyczną to zobowiązany jest prowadzić taką działalność osobiście. Ponadto nie wolno zbyć zakupionej działki przed upływem 5 lat od momentu zakupu, chyba że uzyska się zgodę dyrektora KOWR (przed nowelizacją ustawy było to 10 lat). Jeżeli zakupione grunty położone są w obrębie miasta to oczywiście nie ma obowiązku prowadzenia na nich działalności rolniczej.

Chcąc nabyć działkę o minimalnej powierzchni 1 ha trzeba być rolnikiem indywidualnym albo uzyskać zgodę Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka wsparcia Rolnictwa i zobowiązać się do prowadzenia działalności rolniczej na zakupionej ziemi. Z takiej możliwości korzystają osoby, które nie są rolnikami, ale w przyszłości chcieliby prowadzić działalność rolniczą.

Podsumowując, jeżeli ktoś, nie będąc rolnikiem, zechce nabyć grunty rolne o powierzchni 1 ha albo większej, musi spełnić następujące warunki

wynikające z zapisów ustawy o ustroju rolnym:

- zobowiązany jest do osobistego prowadzenia na nabytych gruntach przez 5 lat działalności rolniczej, czyli w praktyce staje się rolnikiem. W myśl ustawy osobiste prowadzenie działalności rolniczej oznacza obowiązek pracy osoby fizycznej w całym tym gospodarstwie bądź w znaczącej jego części, w porównaniu do jego całości,
- zobowiąże się do zamieszkiwania w okresie 5 lat od dnia nabycia nieruchomości na terenie gminy, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych, która wejdzie w skład tworzonego gospodarstwa rodzinnego,
- posiada kwalifikacje rolnicze,
- aby taka transakcja mogła być dokonana, wymagana jest zgoda Dyrektora Generalnego KOWR wyrażona w formie decyzji administracyjnej (wystąpić o nią może zarówno kupujący, jak i sprzedający) oraz rezygnacja z prawa pierwokupu. Jak już wiemy z poprzedniej części artykułu, w praktyce polega to na tym, że u notariusza sporządza się umowę warunkową i czeka na decyzję KOWR.

Ponadto sprzedający grunty musi wykazać, że nie było możliwości sprzedaży nieruchomości rolnej rolnikowi indywidualnemu. Jedną i najlepszą z możliwości spełnienia takiego wymogu jest umieszczenie ogłoszenia o sprzedaży ziemi na portalu znajdującym się pod adresem erolnik.gov.pl (portal udostępniony przez KOWR). W celu zamieszczenia ogłoszenia trzeba wypełnić przeznaczony do tego formularz, a więc nie da się pominąć informacji, które ogłoszenie takie musi zawierać. Ustawa jasno precyzuje co powinno być w ogłoszeniu, jaka powinna być odpowiedź na nie oraz kiedy można uznać, że nie było nabywcy. Gospodarstwo rodzinne w świetle polskiego prawa to takie, którego powierzchnia nie przekracza 300 ha, dlatego w przypadku powiększania czy też tworzenia gospodarstwa nie może dojść do nadmiernej koncentracji gruntów, czyli w praktyce do przekroczenia tej powierzchni.

Oczywiście od powyższych zasad są wyjątki, wspomnę tylko, że zasady te nie dotyczą osób bliskich. Osobie bliskiej przysługuje prawo pierwokupu i KOWR nie musi wyrazić zgody na transakcję. Pamiętajmy jednak, że

według interpretacji przyjętej przez MRiRW oraz KOWR pięcioletni obowiązek prowadzenia gospodarstwa rolnego odnosi się także do nabywców nieruchomości rolnych od osób bliskich (chodzi o nabywców od 26.06.2019 r., czyli od momentu ostatniej zmiany w ustawie).

Grunty rolne mogą oczywiście nabywać rolnicy indywidualni i tu od razu nasuwa się pytanie, kto to właściwie jest. Za rolnika indywidualnego uważa się osobę fizyczną, będącą właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samodzielnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 300 ha, posiadającą kwalifikacje rolnicze oraz co najmniej od 5 lat zamieszkałą w gminie, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa rolnego i prowadząca przez ten okres osobiście to gospodarstwo. Rolnik indywidualny może nabyć nieruchomość rolną bez względu na jej położenie, czyli może kupić nieruchomość w innym województwie niż zamieszkuje, jeżeli jego gospodarstwo po zakupie nie przekroczy 300 ha, ale w takim przypadku KOWR ma prawo pierwokupu, co powoduje, że najpierw sporządzana jest umowa warunkowa. Inną kwestią jest jeszcze, jeżeli była to ziemia dzierżawiona, czy dzierżawcy nie przysługuje prawo pierwokupu.

Niniejszy artykuł oczywiście nie wyczerpuje tematu, dlatego każdy przypadek transakcji, gdzie w grę wchodzi grunty rolne należy rozpatrywać indywidualnie. W ustawie zawartych jest mnóstwo wyjątków, których nie sposób omówić w krótkim artykule. Natomiast wniosek jest jeden – przed podjęciem jakichkolwiek kroków radzę najpierw zasięgnąć informacji – spojrzeć do ustawy, odwiedzić stronę internetową KOWR, gdzie zamieszczone są wszystkie wzory zgód oraz innych dokumentów koniecznych do spełnienia wymogów związanych z zakupem ziemi (korzystanie z nich nie jest obligatoryjne, ale warte rozpatrzenia), zapoznać się z pojęciami stosowanymi w ustawie, np. co to jest działalność rolnicza, gospodarstwo rolne, kwalifikacje rolnicze itp. Są to pojęcia stosowane w innych ustawach i rozporządzeniach i nie zawsze ich interpretacja jest taka sama.

AgroLiga 2022

najlepsze zarządzanie, organizacja i planowanie

Kamila Gdeczyk-Macho
LODR Kalsk
k.gdeczyk@lodr.pl

Konkurs AgroLiga 2022 organizowany jest na szczeblu wojewódzkim przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego, zaś na szczeblu krajowym przez Redakcję Audycji Rolnych Programu 1 TVP S.A. i Stowarzyszenie AgroBiznesKlub. Honorowy Patronat nad konkursem sprawują: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes ARiMR, Dyrektor Generalny KOWR i Prezes KRUS. Patronat Medialny pełni Magazyn Ludzi Przedsiębiorczych AGRO. Celem konkursu jest wyłonienie Mistrzów Krajowych AgroLigi 2022 w kategoriach: Rolnik i Firma. Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego wyłoni Mistrzów Wojewódzkich w kategorii Rolnik i Firma, którzy przejdą do krajowego etapu konkursu. W tegorocznej edycji AgroLiga 2022 na szczeblu wojewódzkim udział bierze 10 rolników i 6 firm.

Sylwetki kandydatów w kategorii Rolnik:

Krzysztof Pawłów – powiat strzelecko-drezdenecki, gmina Strzelce-Krajeńskie.

Rolnik specjalizuje się w produkcji roślinnej. Gospodarz posiada 238 ha, uprawiane rośliny to zboża, rzepak i kukurydza na ziarno. Rolnik posiada odpowiednio wyposażony park technologiczny. Pan Krzysztof stosuje nowoczesne metody uprawy, uwzględniając ochronę środowiska. Gospodarstwo od wejścia do Unii Europejskiej powiększyło się z 68 ha do ponad 230 ha.

Grzegorz Macutkiewicz – powiat świebodziński, gmina Świebodzin.

Rolnik specjalizuje się w produkcji roślinnej, posiada 105 ha. Gospodarz sieje oziminy takie jak rzepak, pszenica, jęczmień. Pan Grzegorz posiada nowoczesny sprzęt do uprawy precyzyjnej.

Krzysztof Mencil – powiat słubicki, gmina Cybinka.

Gospodarstwo specjalizuje się w produkcji roślinnej konwencjonalnej i ekologicznej. Uprawiane rośliny to rzepak, kukurydza, pszenica ozima i len oleisty. Rolnik posiada 450 ha. Gospodarstwo wyposażone jest w nowoczesny sprzęt oraz suszarnie.

Paweł Opuszko – powiat żarski, gmina Lubska.

Gospodarstwo specjalizuje się w produkcji roślinnej. Najczęściej uprawiane rośliny to rzepak ozimy, pszenica ozima, jęczmień ozimy, len oleisty, kukurydza na ziarno. Powierzchnia gospodarstwa to około 125 ha. W gospodarstwie prowadzone są programy rolnośrodowiskowe.

Kinga Firlej Gąsiorowska – powiat nowosolski, gmina Otyń.

Gospodarstwo specjalizuje się w chowie drobiu oraz produkcji jaj spożywczych. Gospodarstwo posiada 28 ha, główna uprawa to pszenżyto. Rolnik posiada 44 000 szt. kur niosek. Gospodarstwo korzysta z pompy ciepła i fotowoltaiki.

Tomasz Jakiel – powiat zielonogórski, gmina Zabór.

Gospodarstwo o powierzchni 18 ha. Rolnik prowadzi hodowlę zarodową bydła mięsnego rasy Angus czerwony, chów brojlerów oraz kur niosek, a także hodowlę kóz i świń rasy Mangalica. Do nawożenia pól rolnik wykorzystuje obornik wytworzony w gospodarstwie.

Krzysztof Rudziński – powiat międzyrzecki, gmina Bledzew.

Pan Krzysztof gospodaruje na 270 ha. Gospodarstwo specjalizuje się w produkcji roślinnej. Główne uprawy to pszenica ozima, rzepak ozimy oraz groch. Gospodarstwo posiada magazyny zbożowe, silosy, wiaty na sprzęt. Rolnik stosuje uprawę bezorkową od 2008 roku.

Adrian Weinold – powiat strzelecko-drezdenecki, gmina Drezdenko.

Rolnik posiada 320 ha, specjalizuje się w produkcji siana na paszę i biomasę oraz sianokiszonki. Pan Adrian posiada 10 sztuk bydła. Gospodarstwo posiada hale na maszyny i budynki gospodarskie. Gospodarstwo pozyskuje energię elektryczną z paneli fotowoltaicznych.

Łukasz Galoński – powiat sulęciński, gmina Krzeszyce.

Rolnik specjalizuje się w produkcji drobiu (brojler kurzy). W gospodarstwie prowadzona jest

również produkcja roślinna. Pan Łukasz posiada 64,5 ha. Najczęściej uprawiane rośliny to: rzepak ozimy, jęczmień ozimy, pszenżyto ozime i żyto ozime. Rolnik posiada nowoczesny park maszynowy, który zapewnia bezpieczną i szybką uprawę oraz zbiór płodów rolnych.

Sylwia Adamska-Sałaż – powiat świebodziński, gmina Świebodzin.

Gospodarstwo specjalizuje się w produkcji roślinnej. Główne uprawy to: rzepak, soja, groch, trawa nasienne, łubin biały. Pani Sylwia prowadzi gospodarstwo o powierzchni ok. 99 ha. Gospodarstwo posiada magazyny zbożowe, magazyny na nawozy, garaże na maszyny rolnicze. Rolnik korzystał z Premii dla młodych rolników w roku 2016 oraz Modernizacji gospodarstw rolnych (D) w 2018 r. Gospodarstwo pozyskuje energię elektryczną z fotowoltaiki oraz korzysta z pompy ciepła.

Kandydaci w kategorii Firma:

„SERY KOSIŃSCY” Daria Kosińska – powiat wschowski, gmina Wschowa.

Firma specjalizuje się w przetwórstwie mleka i produkcji sera od 2019 r. Firma produkuje jogurty, kefiry, sery niedojrzewające oraz sery dojrzewające, sery wędzone, a także sery z dodatkiem przypraw takich jak czarnuszka, kozieradka, żurawina, chili. Zdolności produkcyjne firmy to około 2000 kg produktu gotowego miesięcznie. Przedsiębiorstwo prowadzi własny sklep, swoje produkty sprzedaje także do restauracji oraz wysyłkowo. Firma otrzymała I miejsce w województwie lubuskim w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów” oraz pierwsze miejsce w konkursie „Sposób na Sukces”.

„PRZETWÓRSTWO MIĘSNE KAMIŁA KAMYSZEK” – powiat wschowski, gmina Wschowa.

Przedsiębiorstwo od 2003 r. zajmuje się przetwórstwem mięsa, z którego wyrabia wędliny i produkty garmażeryjne. Proces produkcyjny wędlin oparty jest o własne receptury, które zostały stworzone na przestrzeni lat prowadzenia działalności, uwzględniając wymagania klientów.

Firma zwraca uwagę na gatunek mięsa i naturalne przyprawy, a także gatunek drewna do wędzenia. Dużą część produktów firmy stanowią wyroby pieczone w piecu – szynki, schaby, boczki, pasztety. Przedsiębiorstwo produkuje również długo dojrzewające szynki z mięsa wołowego i wieprzowego. Firma prowadzi sprzedaż produktów we własnych sklepach oraz do restauracji, stołówek i lokalnych sklepów rodzinnych. Zdolności produkcyjne firmy to 4,5 tony tygodniowo produktu gotowego.

Gospodarstwo ogrodniczo-leśne, Tomasz Leśniewski – powiat gorzowski, gmina Lubiszyn.

Firma prowadzi produkcję drzewek bożonarodzeniowych oraz świadczy usługi rolnicze. Przedsiębiorstwo prowadzi uprawę ogórka pod folią (docelowo sprzedawany jest jako małosolny) – 200 ton rocznie oraz 8 ha borówki amerykańskiej – 20 ton rocznie. Firma posiada nowoczesny system ochrony biologicznej, automatyczny system nawożenia i podlewania oraz chłodnię.

DWOJAN sklep rolno-ogrodniczy, Jan Dwornicki – powiat krośnieński, gmina Gubin.

Firma rozpoczęła działalność w 2008 r. Przedsiębiorstwo zajmuje się sprzedażą narzędzi ogrodniczych, artykułów metalowych, nawozów, środków ochrony roślin i pasz dla zwierząt. Firma dostosowuje ofertę do zapotrzebowań lokalnego rynku. Pan Jan skorzystała z programu PROW budując magazyn i plac przeładunkowy.

Przedsiębiorstwo wielobranżowe FARMER, Marcin Furgal – powiat żagański, gmina Szprotawa.

Działalność prowadzona jest od 2004 r. i nastawiona jest na sprzedaż detaliczną i hurtową artykułów do produkcji rolnej, głównie nawozów, materiału siewnego i nasadzeniowego oraz pasz. Firma zajmuje się również sprzedażą odzieży ochron-

nej i artykułów BHP, dystrybucją drobiu przyzgodowego, sprzedażą kolczyków do znakowania trzody, karmników, poidel i wielu innych artykułów. Firma dba o środowisko, wykorzystując energię z paneli fotowoltaicznych i używając pompy ciepła.

CENTRUM OGRODNICZE KALSK, Weronika i Artur Cukrowscy – powiat zielonogórski, gmina Sulechów.

Przedmiotem działalności jest produkcja roślin ozdobnych, pielęgnacja i zagospodarowanie terenów zieleni oraz sprzedaż materiałów do pielęgnacji ogrodów. Firma wykonuje usługi związane z transportem płodów rolnych, usługi maszynami oraz ważenia towarów. Ponadto przedsiębiorstwo sprzedaje nawozy, środki ochrony roślin, pasze dla drobiu, królików, indyków oraz brojlerów. W zakresie usług firma oferuje ekologiczne nawożenie, ekologiczną ochronę roślin oraz nasadzenia roślinami miododajnymi. Firma rozwija się bardzo prężnie na terenie województwa lubuskiego.

Wszystkim kandydatom życzymy powodzenia!

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Plan operacyjny na lata 2022-2023. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Materiał opracowany przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”

Regulamin Konkursu

„Najładniejsze gospodarstwo agroturystyczne województwa lubuskiego w 2022 roku”

Regulamin określa szczegółowe warunki zgłaszania do konkursu i zasady oceniania gospodarstw agroturystycznych podczas jego trwania.

I. Organizatorzy konkursu:

1. Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku.
2. Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Sekretariat Regionalny Sieci Obszarów Wiejskich.

II. Cel konkursu:

Celem konkursu jest wyłonienie najładniejszego gospodarstwa agroturystycznego województwa lubuskiego w 2022 roku spośród wszystkich gospodarstw biorących udział w konkursie.

III. Warunki zgłaszania do konkursu:

1. W konkursie mogą brać udział gospodarstwa agroturystyczne województwa lubuskiego, zgłoszone przez osoby pełnoletnie.
2. Wypełniony i osobiście podpisany formularz zgłoszeniowy oraz podpisana Kłauzulę RODO należy dostarczyć w terminie do 29 lipca 2022 r. na adres: Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Kalsk 91, 66-100 Sulechów lub pocztą elektroniczną: j.kasprzak@lodr.pl
3. Formularz zgłoszeniowy dostępny jest w siedzibie:
  - Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku,
  - Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego Oddział w Głiśnie,
  - na stronie internetowej www.lodr.pl

IV. Organizacja konkursu:

1. Konkurs ma charakter wojewódzki. Przebiega w następujących etapach:
  - ogłoszenie konkursu,
  - przyjmowanie zgłoszeń,
  - powołanie Komisji Konkursowej przez dyrektora LODR,
  - weryfikacja zgłoszeń przez Komisję Konkursową,
  - wizyta komisji konkursowej w gospodarstwach zakwalifikowanych do konkursu,
  - ocena gospodarstw wg ustalonych kryteriów,
  - podsumowanie, ogłoszenie wyników, wręczenie nagród.
2. Za przebieg konkursu odpowiedzialna jest Komisja Konkursowa, powołana przez Dyrektora Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Komisja Konkursowa weryfikuje zgłoszenia, wizytuje gospodarstwa i ocenia je według kryteriów zawartych w Karcie oceny gospodarstwa, decyduje o podziale nagród, sporządza protokół końcowy podpisany przez jej członków.
3. Koszty konkursu współfinansowane są przez LODR ze środków własnych oraz Samorząd Województwa ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Plan Operacyjny na lata 2022-2023. Podstawą finansowania przebiegu konkursu jest preliminarz wydatków. Nadzór nad organizacją konkursu i wydatkowaniem pieniędzy pełni Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku.
4. Uczestnicy konkursu wypełnią ankietę dotyczącą oferty i specjalizacji gospodarstwa, jego położenia, atrakcji turystycznych okolicy, serwowanych potraw i wyrażą zgodę na wykorzystanie tych wiadomości na potrzeby promocyjne konkursu oraz do bazy gospodarstw agroturystycznych, zamieszczonej na stronie internetowej Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku.
5. Uczestnicy konkursu wyrażą zgodę na przetwarzanie danych, korzystanie i rozporządzanie zdjęciami i wszelkimi utworami powstałymi podczas i w związku z realizacją konkursu oraz ich opracowaniami, wykonywanie praw zależnych polegających na dokonywaniu zmian, przeróbek, skrótów w tym zakresie przez LODR, Samorząd Województwa, podmioty którym Samorząd Województwa udzieli subwencji.

V. Przebieg konkursu:

1. Ogłoszenie o rozpoczęciu działania: Konkurs pn. „Najładniejsze gospodarstwo agroturystyczne województwa lubuskiego w 2022 roku” przez zamieszczenie informacji, regulaminu i karty zgłoszeniowej na stronie internetowej LODR w czerwcu 2022 r.
2. Ogłoszenie o rozpoczęciu konkursu wraz z regulaminem na łamach miesięcznika Lubuskie Aktualności Rolnicze w lipcu 2022 r.

3. Po ogłoszeniu konkursu i zebraniu wszystkich zgłoszeń, Komisja Konkursowa dokona weryfikacji i zakwalifikuje do uczestnictwa 10 spośród zgłoszonych gospodarstw (zgodnie z cz. III, pkt 6 Wniosku o wybór operacji do realizacji w ramach Planu Działania KSOW na lata 2014-2020, Plan Operacyjny na lata 2022-2023). Przy weryfikacji zgłoszonych gospodarstw będzie decydowała data nadesłania karty zgłoszeniowej.
4. Członkowie Komisji Konkursowej odwiedzą i ocenią zakwalifikowane gospodarstwa. Ocena dokonana będzie wg Arkusza Oceny Gospodarstwa zgodnie z ustalonymi kryteriami.
5. Wizyta komisji w gospodarstwie uzgodniona zostanie telefonicznie z właścicielem gospodarstwa agroturystycznego.
6. Komisja konkursowa podsumuje Arkusze Ocen i na podstawie oceny punktowej, wyłoni trzy najładniejsze gospodarstwa, wyróżni dwa i ustali podział nagród (zgodnie z zał. nr 3 do Wniosku o wybór operacji do realizacji w ramach Planu Działania KSOW na lata 2014-2020, Plan Operacyjny na lata 2022-2023).
7. Ogłoszenie wyników konkursu zostanie zamieszczone na stronie internetowej LODR www.lodr.pl
8. Na stronie internetowej www.lodr.pl zamieszczony zostanie fotoreportaż ze zdjęciami wykonanymi podczas wizyt komisji w gospodarstwach (strona aktywna będzie cały rok).
9. Wyniki konkursu zamieszczone zostaną również w miesięczniku Lubuskie Aktualności Rolnicze wraz z fotoreportażem prezentującym gospodarstwa agroturystyczne biorące udział w rywalizacji.
10. Przyznane nagrody finansowe przesłane zostaną na konta bankowe laureatów.
11. Podsumowanie Konkursu odbędzie się podczas XII Lubuskiego Kiermasza Ogrodniczego w Kalsku – 18 września 2022 r. Z przyczyn niezależnych termin może ulec zmianie, o czym uczestnicy konkursu zostaną wcześniej poinformowani.
12. O zmianach związanych z podsumowaniem Konkursu, uczestnicy zostaną powiadomieni telefonicznie przez przedstawiciela Komisji konkursowej.

VI. Ogólne kryteria oceny:

Gospodarstwa biorące udział w konkursie oceniane będą wg niżej wymienionych kryteriów, w skali punktowej od 0 do 5, przy czym do każdego z kryteriów przydzielonych jest maksymalnie 5 punktów:

- oznakowanie gospodarstwa,
- dom i otoczenie: estetyka, ład i porządek zagospodarowania terenu wokół gospodarstwa (plot, ogród, żywopłoty, trawniki), w tym miejsc rekreacji dla gości,
- czystość, wyposażenie, estetyka kwater agroturystycznych,
- przestrzeganie podstawowych zasad bezpieczeństwa, higieny i ochrony zdrowia w gospodarstwie,
- segregowane i odpowiednie przechowywanie śmieci,
- sposób ogrzewania i pozyskiwania energii,
- zakres świadczonych usług dla turystów: oferta żywieniowa, atrakcje związane z gospodarstwem (zajęcia edukacyjne i rekreacyjne; promocja lokalnej tradycji, kultury i zabytków – ulotki, broszury, zwiedzanie; itp.),
- czy w swojej ofercie pobytowej właściciele gospodarstw agroturystycznych proponują aktywny wypoczynek i zdrowy styl życia, wykorzystując produkty z upraw ekologicznych do przygotowywania posiłków oraz produkty od producentów lokalnych,
- gościnność.

Zgodnie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW) ma charakter otwarty. Skupia struktury administracyjne (na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym) oraz zainteresowane podmioty, które przyczyniają się do rozwoju obszarów wiejskich, w sposób bezpośredni lub pośredni mają wpływ na lepsze wykorzystanie instrumentów EFRROW. Uczestnikami KSOW mogą być podmioty, które są aktywnie zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich, wyrażają chęć otrzymywania oraz dostarczania informacji w tym zakresie.

Istnieje możliwość zarejestrowania się jako Partner KSOW na portalu internetowym: <http://ksow.pl>

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Materiał opracowany przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”

KONKURS

Zapraszamy i zachęcamy właścicieli gospodarstw agroturystycznych z województwa lubuskiego do udziału w konkursie organizowanym przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego pod nazwą
NAJŁADNIEJSZE GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W 2022 ROKU

Konkurs realizowany będzie z udziałem środków własnych LODR oraz przy wsparciu środków pozyskanych z funduszy Unii Europejskiej w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Plan Operacyjny na lata 2022-2023.

GŁÓWNY CEL KONKURSU:

- ❖ wybór najładniejszego gospodarstwa agroturystycznego województwa lubuskiego w 2022 roku spośród biorących udział w konkursie.

EFEKTY KONKURSU:

- ❖ wskazanie najładniejszego gospodarstwa agroturystycznego działającego na terenie województwa lubuskiego spośród biorących udział w konkursie,
- ❖ nagrodzenie nagrodami pieniężnymi: trzech najładniejszych gospodarstw agroturystycznych oraz dwóch wyróżnionych

- ❖ w konkursie mogą brać udział gospodarstwa agroturystyczne województwa lubuskiego,
- ❖ regulamin, formularz zgłoszeniowy i klauzula informacyjna zamieszczone są na stronie internetowej LODR www.lodr.pl,
- ❖ informacje nt. uczestnictwa w konkursie uzyskać można w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego oraz u specjalistki Działu Rozwoju Obszarów Wiejskich LODR Kalsk (informacja poniżej),
- ❖ zgłoszenia do udziału w konkursie przyjmujemy do **29 lipca 2022 r.**

KONTAKT

Joanna Kasprzak-Dąbrowska
tel. 513 978 902;
68 385 20 91, wew. 324
e-mail: j.kasprzak@lodr.pl

Symbole umieszczane na opakowaniach żywności

Kamila Gdeczyk-Macho
LODR Kalsk
k.gdeczyk@lodr.pl

Jeśli mamy szczęście mieszkać w pobliżu producentów żywności, którzy sprzedają bezpośrednio, na targu lub w sklepie rolniczym, w którym możemy nie tylko zaopatrzyć się w świeże lokalne produkty, ale także porozmawiać z hodowcami, rolnikami i rybakami, to wiemy skąd pochodzi kupowana przez nas żywność. Jednak większość z nas polega na supermarketach lub sklepach, gdzie nie ma bezpośredniego kontaktu z producentem nabywanych produktów. Coraz częściej też ludzie zamawiają artykuły spożywcze przez Internet, dlatego zrównoważona certyfikacja ma kluczowe znaczenie, aby pomóc nam dokonać właściwego wyboru. Wszystkim, którzy chcą mieć pewność, że ich żywność pochodzi ze zrównoważonych źródeł i jest bezpiecznie przetwarzana, wybór ułatwią symbole i znaki umieszczane na opakowaniach. Poniżej przedstawiam jedno z ważniejszych symboli umieszczanych na opakowaniach żywności, które ułatwiają ocenę i wybór.

Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP), symbol oznacza, że surowiec do produkcji oraz wszystkie etapy wytwarzania produktu prowadzone są na danym obszarze geograficznym.

Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG) – symbol oznacza, że co najmniej jeden etap produkcji prowadzony jest na określonym obszarze geograficznym.

Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS) – symbol oznacza, że produkt ma tradycyjny skład i wytworzono go tradycyjnymi metodami.

Euroliść – symbol produkcji ekologicznej, umieszczany na produktach ekologicznych wyprodukowanych w Unii Europejskiej, spełniających odpowiednie normy. Logo umieszczone jest na produktach zawierających co najmniej 95% składników ekologicznych i spełniających wymagające warunki co do pozostałych 5%.

PRODUKT POLSKI – znak umieszczany dobrowolnie na wszystkich produktach rolno-spożywczych wytworzonych w Polsce. Wybór produktów oznaczonych znakiem PRODUKT POLSKI wspiera rolników, przedsiębiorców i firmy na terenie Polski.

Znak jakości Q jest certyfikatem nadawanym przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji. Produkt posiadający znak jakości Q cechuje się ponadpodstawowymi wymaganiami w produktach tej samej kategorii, a jego jakość jest porównywalna z jakością znanych światowych firm. Certyfikat również gwarantuje bezpieczeństwo używania.

Jakość Tradycja – polski certyfikat żywności wysokiej jakości, ze szczególnym uwzględnieniem produktów tradycyjnych. Produkty są pozbawione GMO oraz cechują się tradycyjnym składem, a także sposobem wytwarzania.

Znak Przekreślonego Kłosa jest wspólnym symbolem w całej Europie oznaczającym bezpieczną żywność bezglutenową. Procedury i wymagania do przyznania powyższego

znaku są takie same w całej Europie. Maksymalna ilość glutenu w produkcie to 20 ppm, co musi być potwierdzone badaniem w akredytowanym laboratorium. Produkty przekraczające limit nie mogą być oznaczane symbolem Przekreślonego Kłosa.

Znak Poznaj Dobrą Żywność oznacza wysoką jakość produktów spożywczych. Przyznawany jest produktom rolno-spożywczym spełniającym kryteria Programu Poznaj Dobrą Żywność. Kryteria Programu dotyczą zawartości w produktach fosforanów, soli, barwników, wypełniaczy, tłuszczów trans, syropu glukozowo-fruktozowego i innych dodatków do żywności.

Symbol INTEGROWANA PRODUKCJA informuje o stosowaniu

nowoczesnego systemu upraw odpowiedniego dla zachowania dobrego wzrostu roślin oraz bezpiecznego dla ludzi i środowiska naturalnego. Produkty roślinne poddane są kontroli pod względem pozostałości środków ochrony roślin, nawozów, a także innych substancji niebezpiecznych dla zdrowia.

Znak zielony punkt symbol oznacza, że producent produktu sfinansował budowę i funkcjonowanie systemu odzysku odpadów.

Znak recyklingu informuje o możliwości oddania opakowania do recyklingu.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KONKURS

NA **NAJLEPSZE**

GOSPODARSTWO EKOLOGICZNE
WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

W ROKU 2022

I. Cel:

Identyfikacja i szerzenie dobrych praktyk w zakresie rolnictwa ekologicznego, wdrożenie takich rozwiązań w gospodarstwach rolnych oraz rozpowszechnianie wiedzy z zakresu ekologicznego.

II. Adresaci:

W konkursie może brać udział każde gospodarstwo ekologiczne z terenu województwa lubuskiego, które:

- posiada numer identyfikacyjny w systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
- posiada aktualny certyfikat wydany przez upoważnioną jednostkę certyfikującą,
- spełnia normy i wymogi wzajemnej zgodności,
- dokona zgłoszenia do Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

Zgłoszenia do konkursu prosimy przysyłać:

- listownie na adres LODR Kalsk 91, 66-100 Sulechów,
- pocztą elektroniczną na adres sekretariat@lodr.pl

lub składać osobiście w sekretariacie w terminie do **15 lipca 2022 r.**
Zwycięzca konkursu zostanie zgłoszony do konkursu krajowego, ogłoszonego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Szczegółowe informacje oraz formularz zgłoszeniowy udostępnione są na stronie www.lodr.pl

KONTAKT:

Agata Pilecka
tel. 516 177 411

Kinga Jakiel
tel. 506 864 187

Kalsk 91, 66-100 Sulechów,
tel./fax 68 385 20 91 do 96, 68 385 28 68
e-mail: sekretariat@lodr.pl, www.lodr.pl

Oddział w Lubniewicach zs. w Gliśnie
Glisno 123, 69-210 Lubniewice,
tel./fax 95 755 76 14 do 15, 95 755 71 79
e-mail: lubniewice@lodr.pl

❖ UDZIELA FACHOWEGO DORADZTWA ROLNIKOM I MIESZKAŃCOM OBSZARÓW WIEJSKICH W ZAKRESIE:

- ✦ pozyskiwania środków finansowych z funduszy UE,
- ✦ rozwiązywania problemów organizacyjno-ekonomicznych w gospodarstwach rolnych,
- ✦ nowoczesnych i efektywnych rozwiązań technologicznych i technicznych w rolnictwie,
- ✦ innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich,
- ✦ prowadzenia rachunkowości w gospodarstwach rolnych,
- ✦ rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- ✦ ekologicznych metod produkcji żywności oraz ochrony środowiska,
- ✦ unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego,
- ✦ promocji produktów lokalnych i regionalnych,
- ✦ rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej.

❖ ORGANIZUJE I PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNĄ:

- ✦ kursów, konferencji, seminariów,
- ✦ szkoleń specjalistycznych i wyjazdowych,
- ✦ targi rolnicze, konkursy,
- ✦ wystawy, imprezy lokalne.

❖ INFORMACYJNĄ:

- ✦ rynkową: notowania cen produktów i usług,
- ✦ ekonomiczną: kalkulacje opłacalności produkcji rolnej.

❖ WYDAWNICZĄ:

- ✦ Lubuskie Aktualności Rolnicze,
- ✦ ulotki, broszury, materiały szkoleniowe i promocyjne.

oferuje do sprzedaży:

KOCIOŁ GRZEWICZY NA PALIWO STAŁE

KOSIARKĘ ROTACYJNĄ

MASZYNY POLIGRAFICZNE

KOMBAJN POLETKOWY

Więcej informacji pod nr telefonu **513 978 936**

ADRESY

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96, 68 385 28 68
e-mail: sekretariat@lodr.pl

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Oddział w Lubniewicach, Glisno 123
tel./fax 95 755 76 14 do 15, 95 755 71 79
e-mail: lubniewice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Gorzowie Wielkopolskim
66-400 Gorzów Wielkopolski
ul. Pankiewicza 5-7
tel./fax 95 722 60 50
e-mail: gorzow@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Krośnie Odrzańskim
66-600 Krosno Odrzańskie, ul. Zamkowa 1
tel./fax 68 383 52 33
e-mail: krosno@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Międzyrzeczu
66-300 Międzyrzecz, ul. Reymonta 5
tel./fax 95 742 21 27
e-mail: miedzyrzecz@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Nowej Soli
67-100 Nowa Sól, ul. Piłsudskiego 30
tel./fax 68 387 36 92
e-mail: nowasol@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Słubicach
69-100 Słubice, ul. Mickiewicza 6
tel./fax . 95 758-02-12
e-mail: slubice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Strzelcach Krajeńskich
66-500 Strzelce Krajeńskie, ul. Wodociągowa 1
tel./fax 95 763 21 58
e-mail: strzelce@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Sulcinie
69-210 Lubniewice, Glisno 123
tel./fax 95 755 27 88
e-mail: sulcin@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Świebodzinie
66-200 Świebodzin, ul. Poznańska 27 B
tel./fax 68 475 47 50
e-mail: swiebodzin@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Zielonej Górze
z siedzibą w Kalsku
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96
tel. 68 385 28 68
e-mail: zielonagora@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Żaganiu
68-100 Żagań, ul. Bema 15
tel./fax 68 377 31 96
e-mail: zagan@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Żarach
68-200 Żary, ul. Górnośląska 26
tel. 68 416 11 04
e-mail: zary@lodr.pl

METEOWIADOMOŚCI

Dane meteorologiczne według pomiarów prowadzonych w stacji METEO LODR Kalsk

Miesiąc	Temperatura powietrza °C			Opady w mm/m ²		
	Średnia 1977-2021	Średnia 2021	Średnia 2022	Średnia 1977-2021	Suma 2021	Suma 2022
Kwiecień 2022	8,7	6,74	7,2	34,5	46,7	36,0
Maj 2022	13,9	12,6	14,61	49,8	82,8	24,2
Czerwiec 2022	17,2	20,5	17,18*	53,5	45,6	21,0*

* dane za dwie dekady

Piotr Tyliczszak
LODR Kalsk
p.tyliczszak@lodr.pl

Maj rozpoczął się dość wysokimi temperaturami powietrza. Najcieplejsza jednak okazała się druga dekada miesiąca, w której każdego dnia maksymalna temperatura przekraczała 20°C. Nieco chłodniejsza była końcówka miesiąca, w nocy zanotowano przygruntowo temperaturę w okolicy 0°C. Maj był wyjątkowo suchy. Deszcz nie padał przez pierwsze dwie dekady, a ponad 20 mm opadu spadło dopiero w trzeciej dekadzie – w ciągu jednego dnia spadło aż 18,5 mm deszczu, czyli ponad 75% miesięcznego opadu. Suma opadów za cały miesiąc to zaledwie 24,2 mm. Deszcz jest niezwykle potrzebny roślinom właśnie w tym okresie, dlatego tak niski opad negatywnie wpłynął na vegetację roślin.

Temperatura gleby na głębokości 5 cm unormowała się i pod koniec miesiąca wynosiła 13°C.

Czerwiec rozpoczął się z temperaturą typową dla tego miesiąca. W pierwszej dekadzie średnia temperatura wynosiła ok 17,2°C, a więc dokładnie tyle, ile wynosi średnia wieloletnia. Znaczne ocieplenie przyszło pod koniec drugiej dekady. Temperatury przekroczyły wtedy 30°C, natomiast 20 czerwca maksymalna temperatura wyniosła aż 37°C. Opady według danych za dwie dekady nie występowały zbyt obficie. W ciągu pierwszych dwudziestu dni miesiąca zanotowano jedynie 21 mm opadu deszczu. W zestawieniu z bardzo małym opadem w maju, jeszcze bardziej nasiliło to niedobory wody w glebie. Temperatura gleby na głębokości 5 cm wyniosła w pierwszej dekadzie 15°C, natomiast w drugiej już 16,5°C.

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

SIERPIEŃ

i nie tylko

Pomidory w roli głównej

Anna Wołk
LODR Kalsk
a.wolk@lodr.pl

Pomidory są obecnie bardzo popularne i stały się elementem naszej codziennej diety. Jest to baza do wielu dań i produktów, bez których ciężko się obejść – zupa pomidorowa, sos do pizzy czy chociażby keczup. W sklepach można kupić pomidory żółte, czerwone, czarne i zielone. Im bardziej dojrzałe pomidory, tym intensywniejszy mają zapach. Pomidory można również dostać w postaci koncentratu, pomidorów w puszcze, przecierów.

Pomidory są bardzo zdrowe i dostarczają wielu cennych dla naszego organizmu składników odżywczych. Są źródłem kwasu jabłkowego, kwasu cytrynowego, kwasu szczawiowego, białka, tłuszczu roślinnych, błonnika, cukrów roślinnych, węglowodanów, witaminy A, C, E, K, witamin z grupy B oraz minerałów: cynku, fosforu, fluoru, jodu, magnezu, kobaltu, miedzi, manganu, żelaza, potasu, sodu i wapnia.

Pomidory:

- zawierają likopen, który odpowiada m.in. za piękny czerwony kolor tych warzyw. Nawet pomidory żółte mają sporo likopenu. Jest to silny przeciwutleniacz, którego nasz organizm

nie jest w stanie sam wyprodukować. Likopen może znacząco obniżyć ryzyko zawału serca, miażdżycy oraz nowotworu szyjki macicy i prostaty,

- są ważnym składnikiem każdej diety odchudzającej. Zawierają one dużo wody i mało kalorii. Dodatkowo to świetne źródło błonnika. Z kolei zawarty w nich potas ma właściwości moczopędne, dzięki czemu pomaga usunąć nadmiar wody z organizmu,
- pozytywnie wpływają na stan naszej skóry. Zawarta w pomidorach witamina C doda skórze blasku, sprawi, że będzie ona dotleniona, a naczynia krwionośne wzmocnione. Natomiast dzięki witaminie E cera będzie wyglądała na młodszą. Sok z pomidorów można nawet stosować na skórę twarzy i dłoni. Sprawia to, że rozjaśnimy przebarwienia i złagodzimy zmiany trądzikowe,
- chronią serce przed poważnymi schorzeniami. Jest to możliwe dzięki zawartości potasu, błonnika, choliny i witaminy C,
- zadbają o dobre samopoczucie. Zawarty w nich kwas foliowy posiada właściwości przeciwdepresyjne, ponieważ blokuje kumulowanie się homocysteiny w organizmie, która może zaburzyć wytwarzanie serotoniny, noradrenaliny i dopaminy, które nazywane są hormonami szczęścia.

Opracowała: Agata Pilecka

1 Pn.		
2 Wt.		
3 Śr.		
4 Czw.		
5 Pt.		
6 Sb.		
7 Nd.		
8 Pn.		
9 Wt.		
10 Śr.		
11 Czw.		
12 Pt.		
13 Sb.		
14 Nd.		
15 Pn.		
16 Wt.		
17 Śr.		
18 Czw.		
19 Pt.		
20 Sb.		
21 Nd.		
22 Pn.		
23 Wt.		
24 Śr.		
25 Czw.		
26 Pt.		
27 Sb.		
28 Nd.		
29 Pn.		
30 Wt.		
31 Śr.		

FAZY KSIĘŻYCA

NÓW   PEŁNIA   MALEJĄCY   ROSNĄCY

DOBRY CZAS NA SIEW I SADZENIE

Kwiatów   Warzyw   Roślin owocowych   Warzyw korzeniowych

CZAS SPRZYJAJĄCY ROZWOJOWI ROŚLIN, KTÓRYCH PŁONEM MA BYĆ:

Kwiat   Liść, Łodyga   Owoce, Nasiona   Korzeń

Winnica „Pod Lipą” – rodzina, tradycja i nowoczesność

„Aby zrobić wielkie wino, potrzeba szaleńca, który założy winnicę, mędrca, który ustali zasady jej funkcjonowania, prawdziwego artysty, który stworzy wino i amatora, który je z uwielbieniem wypije...” – Jean Orizet. To główne motto, którym można określić myśl przewodnią Winnicy.

Sylwia Wawrzyniak-Bodnar
LODR Kalsk
s.wawrzyniak@lodr.pl

Spotykam się w Górzycowie, w Winnicy pod Lipą z Panią Barbarą Buczek – kobietą wielu talentów, absolwentką filologii polskiej, zakochaną w regionie i winie. Kreatywna artystka, do tego piekielnie ambitna i pracowita. Mieszanka prowadząca do sukcesu.

Pani Barbara, aby móc swobodnie rozmawiać o winie, postanowiła ukończyć studia podyplomowe na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie na kierunku enologia. Studia dały jej solidną wiedzę, rozwinęły

zmysł sensoryczny. Pani Basia śmieje się, że najtrudniejszy egzamin jaki zdawała w swoim życiu to analiza sensoryczna, czyli ocena aromatu, smaku, rocznika i odmiany. Zdała go na piątkę. Dziś bardzo lubi przeprowadzać degustacje komentowane dla swoich klientów. Zmysł smaku jest najstarszym zmysłem zapamiętanym przez nasz mózg, jest to nasza pamięć komórkowa. Tak jak zareagujemy na smak pierogów – przypomni nam się babcia, tak samo jest ze smakiem wina, zapamiętamy go.

Pani Barbara lubi spotykać się z ludźmi, którzy doceniają jej wino. Winnicę odwiedza z roku na rok coraz więcej miłośników wytrawnego trunku. Edukacja winiarska przynosi

efekty, ludzie wiedzą coraz więcej na temat wina i jego produkcji – to można odczuć – mówi Pani Basia.

Winnica została założona w 2008 roku pod nazwą *Winnica Pod Lipą*. Nazwa ściśle współgra ze stuletnią lipą, która nad nią góruje. Jest to symbol i logo tego miejsca. Winnica jest rodzinnym przedsięwzięciem (jej teren to własność siostry pani Basi i jej męża). Młodsze pokolenie chętnie angażuje się w prace związane z winnicą, promocją miejsca, bywają wspólnie na lokalnych wydarzeniach.

Pani Basia podkreśla, że winnicą żyje cała rodzina, to miejsce ich jednoczy i rozwija, jednocześnie uczy ciężkiej pracy i poświęcenia. Tata pani Basi codziennie dogląda i pielęgnuje

każdy krzew. Pochodzą z miasta, ale tu na wsi odnaleźli cel i realizują swoją misję najpiękniej jak potrafią.

Winnica to 1 ha nasadzeń, 3 tysiące krzewów, co daje około 5 tysięcy litrów wina. Właściciele, znając historię regionu, postawili na uprawę odmian, które kiedyś znajdowały się na Górzyszkowskich stokach. Spośród ponad 3000 krzewów uprawianych w win-

Wyjątkowo delikatny i kapryśny, daje wspaniałe wina.

- **Gewürztraminer** – biały szczep uprawiany przede wszystkim w Alzacji, jego winogrona mają charakterystyczną różową skórkę. Daje wspaniałe wina o korzennych aromatach.

Winorośl europejską, właściwą *Vitis vinifera*, uzupełniają mieszańce

Wino czerwone Regent – wyróżnia je piękny rubinowy kolor oraz smak i zapach dojrzałych owoców jeżyn.

Wina różowe Pinot Noir i Regent – bardzo rześkie, o przyjemnym owocowym zapachu i smaku.

Wszystkie krzewy winorośli formowane są na rusztowaniach z drutów rozpiętych pomiędzy metalowymi słupkami, czerpią potrzebne składniki z gleby nawadnianej wodą ze studni głębinowej. Dzięki kropelkowemu systemowi nawadniania winorośl otrzymuje optymalną ilość wody.

Wino leżakuje w beczkach z polskiego dębu, minimum dwa lata, zanim zostanie sprzedane. Winnica nie sprzedaje młodego wina. W procesie produkcji właściciele unikają filtracji, osad sam ma zejść w sposób naturalny – wino ma być jak najbardziej naturalne – bez zbędnych zabiegów chemicznych. Winnica prowadzona jest w sposób ekologiczny, jednak nie posiada certyfikatu. Teren jest bardzo zadbany, każdy szczegół jest dopracowany. Jest miejsce na odpoczynek, na tenis, szachy, na spacer, a nawet na przytulenie się do starej

nicy, większość stanowią odmiany gatunku *Vitis Vinifera*: *Riesling*, *Pinot Noir* oraz *Gewürztraminer* uzupełnione hybrydami międzygatunkowymi: *Regent* i *Johannite*.

Wybór odpowiedniego szczepu winorośli determinuje sposób jego pielęgnacji, prowadzenia oraz cięcia. Ze względu na warunki klimatyczne oraz rodzaj gleby w *Winnicy Pod Lipą* dominują odmiany szlachetne *Vitis vinifera*:

- **Riesling** – biały szczep pochodzący z Niemiec, dojrzewa stosunkowo późno, dobrze rośnie w chłodnym klimacie i jest wydajny. Winogrona ma małe, okrągłe, o twardej, żółtozielonej skórce pokrytej ciemniejszymi plamkami.
- **Pinot Noir** – jedna z najstarszych, czerwonych odmian winorośli na świecie, pochodzi z Burgundii, zaliczany jest do tzw. Wielkiej Czwórki najważniejszych odmian winogron.

złożone, które stworzono do uprawy w chłodniejszym klimacie, są odporniejsze na mrozy oraz choroby. W *Winnicy Pod Lipą* doskonale sprawdziły się szczepy:

- **Regent** – nowa niemiecka odmiana, o ciemnych granatowych jagodach dobrze owocująca, odporna na choroby i dająca dobre wina czerwone i różowe.
- **Johanniter** – jedna z najnowszych odmian niemieckiego pochodzenia, dojrzewa szybciej niż *Riesling* i jest bardziej odporna na choroby.

Wino powstałe po roku ciężkiej pracy w winnicy jest wynikiem połączenia możliwości odmian winorośli, gleby, klimatu i doświadczenia enologa.

Wino białe Riesling – wytrawne, ma zapach jabłek i kwasowość nadającą mu świeżość. *Traminer* cechuje bardzo korzenny zapach i smak.

Na dowód tego prezentuję Państwu jej autorską biżuterię. Jest przepiękna. To coś niespotykanego w skali kraju. Przy wyrobie biżuterii wykorzystywane są elementy krzewów winorośli – łoży, liście, pnie zatopione są w żywicy. Autorską biżuterię można zobaczyć na miejscu w Winiarni, ale też na wystawie w Lubuskim Centrum Winiarstwa w Zaborze. Autorka biżuterii postanowiła zaprezentować ją na zdjęciach – portretach dwudziestu lubuskich winiarek. Wystawa odbyła się 8 marca br. w Dniu Kobiet zorganizowanym w LCW Zaborze przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego. Akcja miała na celu promocję kobiet związanych z regionem winiarskim, jakim jest województwo lubuskie. Pani Basia chciała pokazać kobiety na co dzień pracujące w swoich winnicach w eleganckiej odświeżeniu.

Z całego serca polecam odwiedzić *Winnicę pod Lipą* w Górzycowiu. Pospacerować, odpocząć, zakupić wino i upominek w postaci biżuterii. Ambasador RP w Hiszpanii była pod ogromnym wrażeniem twórczości pani Barbary, mówiąc, że nigdzie na świecie nie spotkała się z korzeniem *Traminer*a zatopionym w pierścieniu jak najszlachetniejszy kamień.

Dane adresowe:
Winnica Pod Lipą
Górzycowo 44a
66-131 Cigacicie
tel. 603 895 333

lipy, która w obwodzie ma ponad 460 cm. Klienci to doceniają.

Pani Basia uśmiecha się i mówi, że to wystarczy – taka ilość nasadzeń, tyle butelek wina. Nie musi się z nikim ścigać, ona spokojnie idzie do przodu, zna swój produkt, nie musi go poddawać ocenie konkursowej, ma grono powiększających się odbiorców. Czego chcieć więcej? Winnica ma dawać przede wszystkim radość. Czuć to w tym miejscu, tu liczy się jakość, a nie ilość.

Ciekawostka

Winnica pod Lipą była jedną z winnic, które reprezentowały województwo lubuskie w Hiszpanii. W Centro Riojano w Madrycie odbył się pierwszy w historii pojedynek polskich i hiszpańskich win. Była to misja gospodarcza na zaproszenie Ambasador RP Małgorzaty Adamczak, wyjazd zorganizował Lubuski Urząd Marszałkowski w Zielonej Górze. Do pojedynku na wina stanął najważniejszy winiarski region Hiszpanii – Rioja. *Wszyscy zabrali ze sobą białe wina* – wspomina Pani Basia – *ja zabrałam ze sobą swoje czerwone, trochę z przekory, a trochę „a dla czego nie”*. Hiszpania to symbol czerwonego wina – a tu Polska trochę

vabank wystawia swoje. Odważnie. Tymczasem właśnie czerwone wino okazało się czarnym koniem. Fachowcy nie szczędzili pochwał. To bardzo umocniło panią Basię i było największą przygodą winiarską w jej życiu. Satysfakcja i duma. Pojedynek win to bardzo powszechna w Hiszpanii forma prezentacji branży winiarskiej, a także potencjału regionów. Po raz pierwszy w takim wydarzeniu brali udział polscy winiarze, prezentujący polskie wina.

Ciekawostek ciąg dalszy

Na wstępie artykułu wspomniałam, że Pani Basia ma duszę artystki.

Lubuski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Kalsku

*cudze chwalicie,
swoje poznajcie*

Zapewniamy:

- Bezpłatne zamieszczanie ogłoszeń
- Darmową promocję
- Ogólnopolski dostęp do towarów
- Łatwą i wygodną sprzedaż Państwa produktów
- Sprzedaż w cenach i na warunkach przez Państwa wskazanych

Infolinia: 68 385 28 68

Zapraszamy Państwa do zamieszczenia swoich ogłoszeń na portalu
Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku

www.lubuskiebazarek.pl

Gminy wiejskie województwa lubuskiego

BRZEŹNICA

Skwer przed kościołem pw. Marii Magdaleny

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

Położenie i charakterystyka gminy

Gmina Brzeźnica (dawna nazwa miejscowości: Bresnicha i Breznitz) położona jest w południowej części województwa lubuskiego. Od północy graniczy z gminą Nowogród Bobrzański, od wschodu z gminą Kożuchów, a od południa i zachodu z gminą Żagań. Administracyjnie gmina należy do powiatu żagańskiego. Położona jest blisko przejść granicznych z Niemcami: w Olszynie, Gubinku i Gubinie, Łęknicy i Przewozie.

W skład gminy wchodzi 13 miejscowości, w tym 9 sołectw: Brzeźnica, Chotków, Jabłonów, Karczówka, Marcinów, Przyłaski, Stanów, Wichów, Wrzesiny oraz 4 przysiółki: Studnice należące do Chotkowa, Wojsławice należące do Przyłasek oraz Trojanówka i Przyborze należące do Wichowa.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 12 223 ha (122,2 km²), z czego na użytki rolne przypada 7 252 ha, natomiast na lasy i grunty leśne 4 161 ha, co stanowi 34,04% ogólnej powierzchni. Zamieszkuje ją ok. 3,7 tys. mieszkańców.

Gmina jest członkiem Euroregionu „Sprewa-Nysa-Bóbr” – dobrowolnego stowarzyszenia polskich i niemieckich gmin, działających na rzecz rozwoju obszarów przygranicznych Polski i Niemiec, ochrony środowiska, rozwoju gospodarczego i kulturalnego oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Ponadto Gmina Brzeźnica należy do Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” zrzeszającej w swoich szeregach gminy z powiatów: żagańskiego, nowosolskiego, głogowskiego i polkowickiego, której misją jest oparte na wzajemnym zaufaniu dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez wprowadzanie i realizację projektów i programów rozwoju obszarów wiejskich.

Charakterystyka rolnicza

Rolnictwo jest jedną z głównych funkcji gospodarczych gminy, o której charakterze decyduje indywidualna

gospodarka rolna. Dominuje produkcja zbóż na sprzedaż oraz pasz z trwałych użytków zielonych. Grunty orne zajmują powierzchnię 5 796 ha, użytki zielone 1 437 ha, sady 19 ha. Pozostałe grunty zajęte pod zabudowę, drogi, wody i inne grunty użytkowe i nieużytki zajmują 810 ha.

Przyroda, turystyka i rekreacja

Gmina Brzeźnica nie posiada szczególnych walorów przyrodniczo-turystycznych. Jednak wnikliwy turysta znajdzie tu zabytki kultury wiejskiej (zespoły pałacowo-parkowe), sakralnej (kościół, piety, przydrożne kapliczki) i świeckiej (budynki mieszkalne, dawne karczmy). Na szczególną uwagę zasługuje utworzony w 1989 roku na terenie leśnictwa Brzeźnica w Nadleśnictwie Krzystkowice Rezerwat przyrody „Dąbrowa Brzeźnicka”. Rezerwatem objęto powierzchnię 5,88 ha, chroniąc malownicze fragmenty lasów położonych w dolinie dolnego brzegu rzeki Brzeźnicy z pomnikowymi okazami dębów oraz nie mniej okazałe buki, graby, lipy, wiązy i jesiony.

Ważnym elementem miejscowego środowiska przyrodniczego jest era-

tyk – głąz narzutowy nazywany „Ołtarzem” o wysokości 150 cm i obwodzie 700 cm. Obecność głązów narzutowych ludność tłumaczyła sobie przy pomocy legend związanych z postaciami świętych lub interwencją sił nieczystych. Tak jest i w tym przypadku, głąz posiada ciekawą formę, a w jego pobliżu został usypany kamienny wał.

Mnogą zespółów folklorystycznych działających na terenie gminy Brzeźnica pozwala na zapoznanie się z różnorodnością lo-

Pomnik w centrum wsi

Rzeźba

Duże kompleksy leśne stwarzają korzystne warunki dla turystyki i wypoczynku. Bliskość granicy polsko-niemieckiej sprawia, że jest to rejon atrakcyjny dla turystów krajowych, jak i zagranicznych.

Folklor gminy

Region lubuski to swoisty tygiel tradycji i walorów kulturowych oraz etnograficznych. Nie ominęło to również gminy Brzeźnica. Na jej terenie działa dzisiaj wiele zespołów artystycznych, kultywujących bogaty folklor danej kultury. Niewątpliwy i bogaty wkład w ten rozwój mają górale czadeccy, których duża część osiedliła się tu po II Wojnie Światowej.

Siedziba Urzędu Gminy

kalnej kultury etnicznej. Zespołami działającymi na terenie gminy są: Zespół Górali Czadecckich „Watra”, Zespół „Mała Watra”, Kapela „Syrba” grająca utwory rumuńskie i ukraińskie, Zespół „Wichowianki”, Zespół „Źródółko” oraz Zespół „Stanowianie”. Wszystkie z wymienionych wyżej zespołów można obejrzeć i wysłuchać na corocznej imprezie pn. „W maju na pasionku”.

Ważne informacje

Obsługą rolników z terenu gminy Brzeźnica zajmuje się nasz doradca – pani Joanna Antosz, tel. 513 980 319, e-mail: j.antosz@lodr.pl

Źródło:

Materiały informacyjne gminy Brzeźnica

Zimorodek – nasz barwny klejnot

Marzena Stasiak
Specjalista w Gryżyńskim
Parku Krajobrazowym

W końcu nadeszło długo oczekiwane lato. Wysokie temperatury, długie dni oraz duża ilość słońca sprawiają, że przyroda wokół nas jest pełna życia. Wiele roślin kwitnie, a ptaki mają teraz najlepsze warunki do wychowania potomstwa.

Gryżyński Park Krajobrazowy posiada dużą bioróżnorodność. Ze względu na różnorodność środowisk, awifauna Parku jest naprawdę urozmaicona. Znajduje się tu ponad 160 gatunków ptaków, z czego 116 to gatunki lęgowe, wszystkie z nich są na swój sposób wyjątkowe i godne uwagi. Warto jednak wyróżnić niezwykle barwnego na tle innych ptaków zimorodka.

Zimorodek to niewielki ptak (długość ciała wynosi ok. 17 cm) z dużą głową i krótkim ogonem. Pióra na wierzchu ciała są barwy niebiesko-zielonej z turkusowym grzbietem i ogonem. Spód ciała i policzki rdza-

wo-brązowe z białą plamką na gardle. Posiada nieproporcjonalnie długi i cienki dziób oraz krótkie nogi. Mimo swojego barwnego upierzenia, niełatwo go zaobserwować. Potrafi długo w bezruchu czyhać na ofiarę. Zjada przede wszystkim małe ryby i owady nadwodne. Gdy dostrzeże zdobycz, szybko rzuca się do wody ze swojego nadwodnego stanowiska. Porusza się szybkim, prostoliniowym lotem, zazwyczaj nisko nad wodą, odzywając się przy tym przenikliwym, wysokim głosem.

Na swoje siedliska wybiera głównie czyste rzeki i strumienie, a także brzegi jezior i stawów. Preferuje miejsca z gęstą roślinnością przybrzeżną, najlepiej z gałęziami sięgającymi powierzchni wody. Te siedliska zapewniają mu nie tylko schronienie, miejsce do obserwacji w czasie polowań, obfitość pożywienia, ale także miejsca lęgowe, gdyż jaja składa w norach o długości od 20 cm do nawet 1 m zakończonych komorą lęgową, wygrzebanych w urwistych, piaszczystych, nadwodnych brzegach. Mimo niewielkich

rozmiarów i niepozornego wyglądu, zimorodki zaciekle bronią swojego terytorium, atakując każdego osobnika, który naruszy granice. Ptaki najpierw ostrzegają intruza przed wkroczeniem na ich terytorium, gdy jednak ta metoda nie odstraszy przeciwnika, bez wahania podejmują drastyczniejsze kroki – potrafią np.

potrzymać głowę rywala pod powierzchnią wody.

Nazwa zimorodek w języku polskim miała pochodzić od „ziemio-rodek”, czyli „rodzący się z ziemi”, ponieważ ptak ten najczęściej zakłada gniazda w norach przy urwistym brzegu. Tłumaczenie słowa zimorodek nie jest więc poprawne, ponieważ nazwa ptaka nie łączy się z ziemią tylko z zimą, jakby to wtedy ptak miał się rodzić – „zimo-rodek” – „rodzący się zimą”. Ptak wyprowadza zazwyczaj 1 lub niekiedy 2 lęgi w roku. Samica składa 6-8 jaj zaraz na początku kwietnia. Jaja są wysiadywane przez samicę i samca przez ok. 19-21 dni. Pisklęta są karmione rybami, zaś po 22-27 dniach młode opuszczają gniazdo. W związku z licznymi niebezpieczeństwami, jak chociażby ryzyko nasiąknięcia wodą i utonięcia młodych w trakcie pierwszych lekcji nurkowania, trudności z wysiadywaniem jaj oraz wykarmieniem młodych przeżywa tylko niewielki procent młodych ptaków.

Zimorodek jest gatunkiem chronionym, zagrożonym przez regulacje koryt rzek, które likwidują urwiste skarpy. Warto pamiętać, że **gatunek ten jest jak drogocenny klejnot dla polskiej awifauny**, a jego utrata byłaby ogromnym ciosem. Należy więc zwiększać świadomość na temat występowania zimorodków, dbać o czystość wód, chronić ich siedliska naturalne, aby móc dalej obserwować te niezwykle piękne ptaki oraz umożliwić ich przetrwanie w następnych latach.

Zapraszamy do odwiedzania parków krajobrazowych naszego województwa, w których uważni obserwatorzy mogą spotkać zimorodki. W poszukiwaniu tych barwnych ptaków warto wybrać się na ścieżkę ekologiczną „Gryżyńskie Uroczyska”, znajdującą się w Gryżyńskim Parku Krajobrazowym i bacznie śledzić nurt rzeki Gryżynki, gdzie zimorodki mają idealne warunki siedliskowe.

Fot. Krzysztof Gajda

Ryba miesiąca – WĘGORZ

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

1 Pt.	
2 Sb.	
3 Nd.	
4 Pn.	
5 Wt.	
6 Śr.	
7 Czw.	
8 Pt.	
9 Sb.	
10 Nd.	
11 Pn.	
12 Wt.	
13 Śr.	
14 Czw.	
15 Pt.	
16 Sb.	
17 Nd.	
18 Pn.	
19 Wt.	
20 Śr.	
21 Czw.	
22 Pt.	
23 Sb.	
24 Nd.	
25 Pn.	
26 Wt.	
27 Śr.	
28 Czw.	
29 Pt.	
30 Sb.	
31 Nd.	

SKALA BRAŃ

słabe	
średnie	
dobrze	
bardzo dobrze	

Węgorz to chyba najbardziej tajemnicza z ryb, które żyją w naszych wodach. Ciało węgorza ma kształt węzowaty, jest silnie wydłużone i walcowate, przykryte grubą warstwą śluzu. Węgorz jest rybą wędrowną, dwuśrodowiskową. Tarło odbywa w okolicach Wysp Bermudzkich w Morzu Sargassowym. Jego przezroczyste larwy (kształtem przypominające małe listki wierzby) są unoszone prądem zatokowym ku brzegom m.in. Europy. W trakcie tej wędrówki rosną, przeobrażają się i stopniowo przybierają obły kształt. Wędrówka ta trwa ok. 3 lata i w tym czasie osiągają one 6-8 cm długości. Następnie masowo wnikają do rzek, również i do polskich. Do wód słodkich wchodzi zawsze samice, samce pozostają przy ujściach rzek, oczekując przez kilka lat na powracające samice. W wodach słodkich samice przebywają 7-9 lat, czasem nawet dłużej. Po tym okresie rozpoczynają powrotną wędrówkę na tarliska, z których już nie wracają (po tarle giną). Wędrówki tarłowe odbywają zwykle wiosną, zwłaszcza w burzliwe, ciepłe i ciemne noce.

Węgorz dorasta do 150 cm długości i wagi 4-5 kg. Samce są znacznie mniejsze od samic, ich długość nie przekracza zwykle 50 cm. Długość przeciętnie poławianych węgorzy wynosi 50-70 cm, zaś waga 0,5-1,0 kg. Węgorze należą do ryb długowiecznych. Najstarszy dotychczas węgorz pochodził ze Szwecji i padł w wieku 155 lat. Nazywał się ALE i „mieszkał przez całe swoje życie w studni”. Rekord Polski węgorza pochodzi z 1994 roku. Ryba ważyła 6,43 kg i mierzyła 144 cm długości. Rekord świata został ustanowiony w 2015 r. w Wielkiej Brytanii, złowiona ryba ważyła 72 kg i mierzyła 6 m długości.

Naturalnym siedliskiem węgorzy w wodach słodkich są spokojne wody z bogatą roślinnością, silnie nagrzane przez słońce. Prowadzą skryty tryb życia. We dnie przeważnie wygrzewają się w mule lub ukrywają się wśród podwodnej roślinności, natomiast w nocy wychodzą na żer. Zdarzają się odosobnione przypadki żerowania węgorzy w dzień, jednak do takich sytuacji dochodzi niezwykle rzadko. Młode ryby żywią się planktonem zwierzęcym i drobnymi larwami owadów. W miarę wzrostu pobierają ikry innych ryb, pijawki, mniejsze ślimaki i drobny narybek. Ulubionym przysmakiem dużych węgorzy są raki w okresie linienia oraz drobne ryby jak ukleja, stynka czy sielawa.

Wymiar ochronny węgorza wynosi 60 cm, dzienny limit połowu to 2 szt. Węgorz objęty jest okresem ochronnym, który trwa od 1 grudnia do 31 marca.

Węgorz to niezwykle żywotna ryba, zatem sprawia kłopoty podczas uśmiercania. Świeża krew węgorza zawiera trujący składnik, dlatego należy uważać przy sprawianiu i czyszczeniu ryby, aby jego krew nie dostała się do otwartej rany lub błon śluzowych, np. oka, może bowiem wywoływać niebezpieczne zatrucia. Węgorza się nie skrobie, łuski ściąga się wraz ze skórą. Śluz węgorza pozostawia nieprzyjemne ślady, dlatego należy go chwycić przez ręcznik lub szmatkę.

Węgorza zalicza się do najcenniejszych ryb. Posiada mięso tłuste, soczyste i wyborne w smaku, chociaż ciężkostrawne. Nie zawiera ości. Ryba doskonale nadaje się do wędzenia.

Glistnik jaskółcze ziele

Kwas Bołotowa

Sylvia Wawrzyniak-Bodnar
LODR Kalsk
s.wawrzyniak@lodr.pl

Kto mnie zna wie, że często szukam ciekawych, naturalnych sposobów na zdrowie. Przez cały rok stosuję zioła, tak by zaradzić dolegliwościom i spadkom odporności. Piszę ten artykuł w czasie, kiedy kwitnie glistnik. Poniekąd zainspirowana widokiem zioła, ale przede wszystkim książką, z której pochodzi ten przepis „Zdrowie człowieka, w niezdrowym świecie” Borysa Bołotowa. Myślę, że warto wspierać się naturalnymi metodami leczenia. Gdy zawodzi nas medycyna, szukamy zdrowia w najlepszej aptece, jaką jest NATURA. Wystarczy otworzyć się na nią, poszukiwać rozwiązań i spróbować.

Kilka słów o autorze

Borys Bołotow – fizyk, chemik, biolog i wynalazca. Niemal całe życie poświęcił na badania naukowe, ma na koncie ponad 150 wynalazków

i kilkanaście książek. Jest znakomitą obserwacją rozumiejącą naturę, którymi rządzi się natura. Stworzył teorię odmładzania na poziomie komórkowym, dokonał wielu uzdrowień przy pomocy bardzo prostych metod. Bołotow twierdzi, że każdy człowiek może wyleczyć się z najcięższych chorób. Krytykowany za brak wykształcenia medycznego. Jego zalecenia dotyczące poprawy zdrowia i wydłużenia życia człowieka są proste, przystępne, oryginalne – nie zawsze bezsporne, ale zawsze zasługujące na uwagę.

Obecnie lekarz, nawet uzbrojony w cały nieodzowny osprzęt i lekarstwa, zawsze staje przed dylematem – jak leczyć z powodzeniem i nie szkodzić. Jednym z jego stwierdzeń jest: „pacjenta nie trzeba leczyć, tylko prawidłowo odżywiać” i w istocie ma to podparcie w medycynie chińskiej, która twierdzi, że wszystkie choroby leczy się przez żołądek. Ja się z tym całkowicie zgadzam. Więcej o jego metodach przeczytacie Państwo w jego książkach. Zachęcam.

Mikstura na wszystkie dolegliwości

Kwas Bołotowa to fermentowany napój na bazie glistnika jaskółczego ziele. Tak naprawdę jest to mikstura na wszystkie dolegliwości. Wiemy przecież, że zdrowie układu pokarmowego jest kluczowe w odzyskaniu vitalności i zdrowia całego organizmu. Ten kwas oczyszcza i regeneruje cały układ pokarmowy. Wszystko dzięki wytworzonym w procesie fermentacji pałeczkom kwasu mlekowego. Nie jest odkryciem, że stan flory bakteryjnej naszych jelit pozostawia dużo do życzenia (zła dieta, leki, antybiotyki, gluten). Zdrowe jelita to zdrowy organizm. Kwas jest bogaty w bakterie kwasu mlekowego i specyficzne enzymy, które stymulują procesy naprawcze i regeneracyjne.

Przepis na Kwas Bołotowa z glistnikiem

Składniki:

- 2,5-3 litry przegotowanej wody schłodzonej do temperatury pokojowej,

- 1 szklanka cukru,
- 1 łyżka kwaśnej prawdziwej śmietany wiejskiej lub serwatki z mleka koziego (nie może być to śmietana z marketu!),
- 1 szklanka świeżego lub suszonego ziele glistnika – proszę zbierać w rękawiczkach, glistnik barwi po zerwaniu na żółto.

Sposób wykonania krok po kroku:

- do dużego czystego słoja dodać cukier i łyżkę śmietany,

- wlać wodę, rozpuścić je mieszając,
- rozdrobnione ziele glistnika umieścić w woreczku z uprzednio wygotowanej gazy,
- do zawiniątka włożyć obciążenie, by po włożeniu do słoika opadło na dno,
- słoik przykryć gazą złożoną w 2-3 warstwy,
- nałożyć gumkę i odstawić w ciepłe, ciemne miejsce na 2-3 tygodnie,
- w międzyczasie zaglądać do słoika, zbierać tworzący się jasny kożuszek.

Uwaga: do obciążenia nie nadają się metalowe przedmioty. Do tego celu można użyć kamienia, szkła – porcelany lub kryształu górskiego.

Bołotow poleca czarny krzemień jako dodatkowe źródło kwasu krzemowego.

Ważne, by każdego dnia sprawdzać słoik. Jeśli zbiera się śmietanowy kożuch, zbieramy drewnianą lub plastikową, wyparzoną łyżką. Zachowanie czystości może zaważyć nad całym procesem fermentacji. Nie ukrywam, że kwas mi raz nie wyszedł, trudno ocenić z jakiego powodu, może dlatego, że użyłam metalowej nabierki do zebrania zawiesiny.

Po 3 tygodniach fermentacja jest zakończona, kwas Bołotowa jest gotowy.

Powierzchnia gotowego kwasu powinna być czysta bez kożucha. Dobrze sfermentowany napój ma jasnożółty kolor, owocowy zapach. Kwaśno-owocowy przyjemny smak z lekką nutą goryczki jest odświeżający, napój jest lekko gazowany, przypomina Fantę.

Ze słoja należy odlać litr do picia i wstawić do lodówki. Resztę napoju uzupełnić litrem wody z 1/3 szklanki cukru jako pożywki dla bakterii. Po 3-4 dniach kwas ponownie sfermentuje. Czynność można powtarzać trzykrotnie.

Brudnoszary lub zielony kolor, nieprzyjemny zapach pleśni oznacza, że fermentacja nie przebiegła prawidłowo i płynu nie należy używać. Za prawidłowy proces odpowiada śmietana, która musi zawierać żywe kultury bakterii. Produkt ze sklepu się nie nadaje.

Jak stosować kwas Bołotowa?

Leczenie składa się z dwóch etapów: **Etap I** – 14 dni – 100 ml 3 razy dziennie (14 dni = 4,2 l).

Etap II (przypominający) – 30 dni – 100 ml raz dziennie (30 dni = 3 l).

W pierwszy dzień zacząć od małych dawek: stosować 1 łyżkę stołową 3 razy dziennie obserwując organizm, stopniowo zwiększać.

Korzyści z kuracji kwasem Bołotowa

Nie sposób wymienić wszystkich. Dzięki glistnikowi w sfermentowanym napoju pozostają najsilniejsze pałeczki kwasu mlekowego. Enzymy glistnika ułatwiają wydalanie soli i chlorków metali ciężkich. Kwas Bołotowa doskonale oczyszcza przewód pokarmowy.

- Pod wpływem kuracji następuje szybsza wymiana komórek, w miejsce starych powstają nowe – zdrowe.
- Organizm się odmładza i regeneruje.
- Poprawia się praca układu pokarmowego, odbudowuje flora bakteryjna.
- Zmiany widać po znacznie lepszym stanie skóry i zwiększonej odporności.
- Ustępuje katar, kaszel, przewlekłe stany zapalne zatok, oskrzeli.
- Powraca dobre samopoczucie.

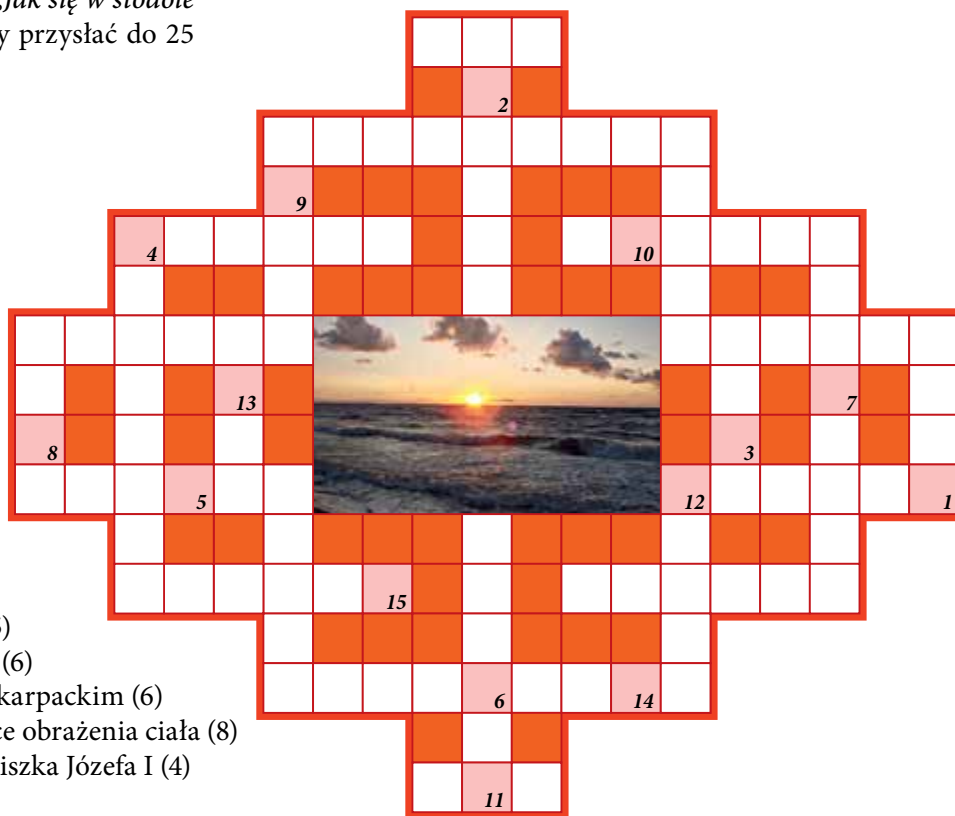
Mój kwas jest już nastawiony, jeśli proces przebiegnie prawidłowo, będę miała całkowicie naturalny produkt, który będzie wspierał moje zdrowie każdego dnia. Niestety na etapie pisania artykułu, nie będę mogła pokazać zdjęcia gotowego produktu, gdyż dopiero się tworzy. Zachęcam Państwa do korzystania z najlepszej darmowej apteki, jaką jest NATURA.

Objaśnienia wyrazów podano w dowolnej kolejności (w nawiasie liczba liter w wyrazie). Litery z ponumerowanych pól utworzą rozwiązanie – dookończenie przysłowia polskiego: „*Jak się w stodole nie młóci...*”, którego treść należy przysłać do 25 lipca br. na adres Redakcji.

Krzyżówka nr 7

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW:

- mięczak (6)
- rodzaj łuku (5)
- drobny deszcz (9)
- odwaga (6)
- narty (3)
- narzędzie do pisania (8)
- sprzęt w kuchni (3)
- czasem nieproszeni (6)
- lina na żagłowie (4)
- sekret (9)
- część nogi (5)
- płynie przez Żagań (4)
- kucyk (5)
- wznoszony na cześć jubilata (5)
- przywóz towarów z zagranicy (6)
- miasto z zamkiem w woj. podkarpackim (6)
- badanie lekarskie stwierdzające obrażenia ciała (8)
- cesarzowa Austrii, żona Franciszka Józefa I (4)
- potocznie but sportowy (6)
- praca w wojsku (6)
- wyprawa myśliwska w Afryce (6)
- śpiewaczka operowa (4)
- niedorzeczność (6)
- słodki suszony owoc (6)

Rozwiązanie krzyżówki nr 6:

„Jutro święty Janek, puść na wodę wianek”

Za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr 6 nagrodę ufundowaną przez LODR Kalsk wylosowała:

Pani Irena z Rzepina

Gratulujemy

Rebus nr 7

Rozwiązanie oraz dane dziecka (imię i nazwisko, wiek oraz adres zamieszkania) należy przysłać do 25 lipca br. na adres redakcji.

Rozwiązanie rebusu nr 6:

WIATR W ŻAGLE

Nagrodę wylosował:

Jan ze Śmieszkowa

Gratulujemy

~~K~~

RAM = F

T = RA

GŁ = L

P.U. „DELA” Elżbieta Kerseboom
tel. 665 233 988

**KOMPLEKSOWA USŁUGA
KOSZENIA SIECZKARNIĄ
KUKURYDZY oraz TRAWY
NA KISZONKĘ**

Sieniawa Żarska 114 • 68- 213 Lipinki Łużyckie
e-mail: delarol@o2.pl

SKUP BYDŁA RZEŹNEGO

Atrakcyjne ceny.

Odbiór własnym transportem.

UBOJNIA KOWAL

Dąbrówka Wlkp., ul. Główna 28

tel. 661 822 159, 663 457 897

PRZEDSIĘBIORSTWO NASIENNE s.j.

KARPICKO k. Wolsztyna

ul. Podgórna 21c

tel. 68 384 26 78

fax 68 347 35 76

POLECAMY w SPRZEDAŻY

- kwalifikowany materiał siewny zbóż jarych i ozimych
- ziemniaki sadzeniaki
- pasze i koncentraty firmy Provimi Polska
- zboża paszowe
- nawozy sztuczne (bezhlorkowe)
- węgiel, miął
- śrutę sojową
- mieszanki traw (łąkowe, pastwiskowe, trawnikowe)
- nasiona poplonowe i rolnicze (gorczycy, peluszki, wyki, łubinów, koniczyny, lucerny, buraków i innych).

**CAŁOROCZNY SKUP i SPRZEDAŻ
ZBÓŻ PASZOWYCH**

ODBIÓR WŁASNYM TRANSPORTEM

*Zapraszamy codziennie od godz. 7.00 do 15.00
w soboty od godz. 8.00 do 13.00*

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE

Renata Stolarczyk

O F E R U J E :

- nawozy (w cenach fabrycznych)
- środki ochrony roślin
- materiał siewny
- nawozy dolistne
- wapno
- pasze i superkoncentraty
- lizawki i sznurek
- nawozy dolistne i odżywki
- oleje i smary: ORLEN, FUCHS
- siatki i folie do pras
- doradztwo rolnicze
- profesjonalne zaprawianie nasion

ZAPRASZAMY

Pn - Pt 8⁰⁰ - 16⁰⁰
Sobota 8⁰⁰ - 14⁰⁰

**Mycielin 13
67-312 Niegosławice**

tel. 68 378 13 01

575 901 616

fax 68 378 13 82

e-mail: phustolarczyk@wp.pl
www.phustolarczyk.net.pl

PUNKT SPRZEDAŻY ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Jarostaw Świryda

GOLIN 4, 68-320 Jasień
tel. 68 371 07 80

OFERUJE:

- środki ochrony roślin
- nawozy
- podłoże
- materiał siewny
- sadzeniaki

Zapraszamy

PHU Biotel Sp. z o.o.
Dzikowice 87
67-300 Szprotawa
tel. 68 376 27 33

OFERUJEMY:

- sprzedaż środków ochrony roślin
- sprzedaż nawozów
- sprzedaż materiału siewnego
- skup zbóż i rzepaku
- profesjonalne doradztwo rolnicze

Dział sprzedaży środków ochrony roślin:
tel. 68 376 27 33 lub 512 078 771

Dział sprzedaży nasion:
tel. 68 378 24 54 lub 503 507 955

Dział sprzedaży nawozów:
tel. 68 376 27 33 lub 510 348 395

Dział skupu:
tel. 535 524 500 lub 512 606 812

ZAPRASZAMY do odwiedzenia strony internetowej

www.biotel.agro.pl

NOWOŚCI w ofercie firmy PHU BIOTEL: AminoPlant, Bomax, Uni-Cal

ZAOPATRZENIE ROLNICTWA

FARMER

BOROWINA 45

tel./fax: 68 376 81 20   PN-PT 8⁰⁰ - 16⁰⁰
tel. kom. 603 248 200   SOB 9⁰⁰ - 13⁰⁰

www.farmerborowina.pl

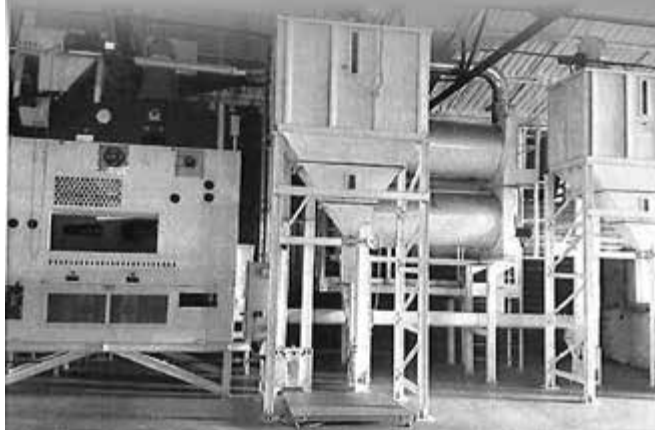
FIRMA „EB”

Elżbieta Baszczyń
Łęgowo 7, 66-110 Babimost
tel. 68 385 50 15 • 606 756 681

OFERUJE USŁUGI W ZAKRESIE:

**NAPRAWA
MASZYN ROLNICZYCH I BUDOWLANYCH
DORABIANIE CZĘŚCI MASZYN**

USŁUGOWE CZYSZCZENIE
ZBÓŻ
oraz NASION ROLNICZYCH

**NOWA LINIA CZYSZCZĄCA
C I M B R I A**

Firma Usługowa Wiesława Krzyżańska
Karpicko k. Wolsztyna • tel. 691 067 324

POSIADAMY CERTYFIKAT NA CZYSZCZENIE
NASION EKOLOGICZNYCH

LABORATORIUM

OFERUJEMY:

- **Analiza paszy:**
sucha masa, białko, tłuszcz, wapń, fosfor, włókno, popiół, sól
- **Analiza gleby:**
pH, fosfor, potas, magnez
- **Analiza kiszonki:**
sucha masa, lotne kwasy tłuszczowe, pH, białko, tłuszcz, włókno, popiół, wapń, fosfor
- **Badania dodatkowe:**
siła i energia kiełkowania, czystość materiału siewnego, masa tysiąca ziaren, ciężar ziarna w stanie zsywnym, skrobia dla gorzelni, w *nawozach*: wapń, magnez, fosfor, potas

KONTAKT:
LODR w Kalsku
tel. 68 385 20 91 wew. 338
e-mail: laboratorium@lodr.pl

**PRZEDSIĘBIORSTWO
HANDLOWO-USŁUGOWE**

LECH

ul. Poznańska 33, 66-200 Świebodzin
tel. 68 479 29 82; www.lech.swiebodzin.pl

OFERUJEMY:

- kwalifikowany materiał siewny zbóż i kukurydzy
- materiał siewny roślin poplonowych i traw
- dystrybucja środków ochrony roślin
- nawozy mineralne, ogrodnicze, obornik granulowany
- nawozy dolistne, biostymulatory i adiuwanty
- humusy - rozkład resztek poźniwnych, aminokwasy
- wapno rolnicze (węglanowe, tlenkowe i dolomitowe)

SKUP ZBÓŻ i RZEPAKU
oraz innych płodów rolnych
Towar dowozimy i odbieramy od klienta

PUNKT SKUPU:
ELEWATOR RZECZYCA - tel. 785 113 706

PUNKTY SPRZEDAŻY:

- Świebodzin, ul. Poznańska 33	- tel. 68 479 29 87
- Skąpe 110/17	- tel. 68 382 73 19
- Międzyrzecz, ul. Dr T. Podbielskiego 1	- tel. 697 995 865
- Nowa Sól, ul. Długa 8	- tel. 68 356 42 02
- Szprotawa, ul. Przejazdowa 2A	- tel. 785 113 707
- Nowogród Bobrz., ul. Żarska 7	- tel. 785 113 702

**Obsługa techniczna rolnictwa
poprzez sieć sklepów**

GRENE

- 66-300 Międzyrzecz, ul. Dr T. Podbielskiego 1, tel. 697 995 865
- 67-100 Nowa Sól, ul. Długa 6 - tel. 785 113 708
- 67-300 Szprotawa, ul. Przejazdowa 2 A - tel. 697 995 881
- 66-010 Nowogród Bobrzański, ul. Żarska 7 - tel. 785 113 702

Zakuwanie węży hydraulicznych

**Zapraszamy
do nowo otwartego
sklepu z częściami rolniczymi**

ul. Poznańska 33 w Świebodzinie
(przy siedzibie firmy)
tel. 68 479 29 96 • kom. 885 330 200

INFORMACJE RYNKOWE

DODATEK DO LUBUSKICH AKTUALNOŚCI ROLNICZYCH **7**

Wszystkie dane zebrano na 10 czerwca 2022 r.

Z lubuskich targowisk /ceny w zł/

Nazwa artykułu	j.m.	Gorzów Wlkp.	Gubin	Międzyrzecz	Nowa Sól	Sulechów	Świebodzin	Witnica	Żary
Jaja	szt.	0,90 – 1,20	1,0 – 1,60	0,40 – 0,75	0,50 – 1,00	0,70 – 1,00	1,20	0,90 – 1,20	0,70 – 1,20
Ziemniaki	kg	3,00 – 5,00	1,90 – 2,40	2,00	1,50 – 3,50	3,00	2,50	3,0 – 5,0	2,00
Cebula	kg	3,00	3,00	3,50	3,00 – 8,00	3,00	3,00	3,50	2,00
Czosnek	szt.	2,50	3,40	3,50	2,50	3,00	3,00	2,00	2,50
Marchew	kg	3,50	3,40	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00 – 4,50	3,00
Pietruszka	kg	5,00	6,50	3,00	8,00	7,00	5,50	6,50	7,00
Pietruszka natka	pęczek	2,00	2,80	3,00	2,00	2,50	3,50	3,50	2,50
Buraki czerwone	kg	3,00	3,50	5,50	-	3,00	3,00	3,00	3,00
Por	szt.	2,00 – 3,00	3,00	4,00	4,00	3,50	3,00	3,50	3,00
Seler	kg	4,00	5,50	5,00	8,00	9,00	5,00	6,00	5,00
Włoszczyzna	pęczek	5,00	5,00	6,00	2,50	6,00	5,00	6,00	6,00
Ogórek	kg	8,00	7,00	6,50 – 8,00	5,00 – 7,00	7,50	11,00	7,00 – 9,00	8,00
Ogórek kiszony	kg	14,00	4,50	-	12,00	9,00	5,00	-	-
Cukinia	kg	-	9,00	-	-	7,00	12,00	13,00	-
Pomidor	kg	7,0 – 12,0	10,0 – 15,0	7,50 – 9,80	6,00	8,0 – 11,0	6,00	14,0 – 19,0	11,0 – 18,0
Papryka czerwona	kg	-	16,00	13,00	-	15,00	11,00	18,00	-
Kapusta biała	kg/szt.	3,0 – 5,0**	3,50*	5,00*	5,00*	5,00**	-	5,00**	7,00*
Kapusta biała kiszona	kg	6,00	4,80	8,00	5,00	6,50	-	18,0 (3 kg)	-
Kapusta pekińska	kg/szt.	-	5,50	-	-	5,50*	-	-	-
Kalafior	szt.	5,00-6,00	7,50**	8,00	5,0 – 10,0	6,00	-	3,00 – 7,00	7,00
Brokuł	szt.	5,00-6,00	6,00	5,50	-	6,50	-	-	-
Fasola szparagowa	kg	22,0 – 25,0	32,00	22,00	22,00	28,00	-	-	-
Salata	szt.	4,00	3,50 – 7,00	4,00	3,00	3,50	6,00	3,50	2,50
Szczypior	pęczek	2,00	2,50	3,00	2,50	2,50	2,00	4,00	2,50
Koper	pęczek	2,50	-	3,00	2,50	3,00	4,00	2,00	3,00
Rzodkiewka	pęczek	2,50	2,80	2,50	2,50	2,50	2,00	3,00	2,50
Kalarepa	kg/szt.	3,00*	3,00*	3,00**	2,50 – 3,00	3,00**	-	5,00**	-
Pieczarki	kg	7,00 – 8,00	8,50	-	3,90	7,00	6,50	13,00	6,50
Chrzan	kg	18,00	16,0	-	20,00	18,00	-	25,00	-
Miód	kg	30,00 – 36,00	40,00	38,00 – 48,00	40,00	40,0 – 50,0	30,00	40,00	25,00 – 45,00
Jabłka	kg	2,00 – 4,00	2,00 – 5,00	4,50 – 5,50	3,00	3,50	5,00	4,50	3,00 – 3,50
Gruszki	kg	8,00	7,00	-	-	9,00	6,00	-	-
Truskawki	kg	8,00 – 10,0	-	11,00	6,00	10,00	12,00	9,0 – 11,0	10,0 – 13,0
Czereśnie	kg	16,00	-	13,00	10,00	12,0 – 25,0	11,00	-	18,00

Objaśnienie: * - kg ** - szt. *** - pęczek

PASZE

WRZESINY

DLA TRZODY

Mieszanka tucznik 1	100 kg	230,00
Mieszanka tucznik 2	100 kg	218,00
Mieszanka prosięta 1	100 kg	298,00
Mieszanka prosięta 2	100 kg	268,00
Mieszanka prosięta 3	100 kg	250,00
Koncentrat PWT	100 kg	392,00
Koncentrat T-15	100 kg	352,00
Koncentrat LPK	100 kg	362,00

DLA DROBIU

Koncentrat nioska	100 kg	300,00
Mieszanka nioska 1	100 kg	256,00
Mieszanka nioska 1 – gran.	100 kg	256,00
Mieszanka kurczęta 1	100 kg	270,00
Mieszanka kurczęta 2	100 kg	260,00
Mieszanka LWK	100 kg	234,00
Mieszanka Brojler Finiszer	100 kg	338,00
Mieszanka Brojler	100 kg	362,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	290,00
Mieszanka Brojler Grower	100 kg	282,00
DJ Nioska mieszanka	100 kg	264,00
B-C Mieszanka uzupełniająca	100 kg	232,00

POZOSTAŁE

Mieszanka KGHIN (0-3)	100 kg	274,00
Mieszanka KGHIN (3-9)	100 kg	268,00
Śruta sojowa (46%)	100 kg	342,00
Zboża śrutowane	100 kg	214,00

- ❖ Sprzedam konny przetrząsacz widłowy do siana oraz kosiarkę konną – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam słomę w belach o śr. 120 magazynowana w stodole – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam króliki rasy srokacz czarny – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam silnik 7,5 kW, śrutownik kamieniowy Krajzega 5,5 kW, lejek do ciągnika kos na kołach – gm. Górzycyca, tel. 95 759 15 08.
- ❖ Sprzedam wieszaki (regenerowane) Tuz do ZT 303 i 323 Fortschritt – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Sprzedam działkę rekreacyjno-budowlaną za lasem między górami i stawami, 5 km od Żar – tel. 607 035 344.
- ❖ Sprzedam pszenicę i pszenżyto ozime, owies, ziemniaki paszowe – gm. Świdnica, tel. 664 134 260; 68 32 73 152.
- ❖ Sprzedam siewnik POZNANIAK – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.

KRZESZYCE

DLA TRZODY

Koncentrat Prosiak Piggi	100 kg	440,00
--------------------------	--------	--------

DLA DROBIU

Mieszanka Kaczka KB1	100 kg	232,00
Mieszanka Kaczka KB2	100 kg	220,00
Mieszanka Kurczak Starter	100 kg	224,00
Mieszanka Kurczak Grower 156	100 kg	216,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	244,00
Mieszanka Nioska	100 kg	228,00
Koncentrat Nioska	100 kg	320,00

DLA BYDŁA

Milsan Mleko zastępcze	100 kg	900,00
Mieszanka Cielak	100 kg	260,00
Koncentrat Cielak	100 kg	320,00
Koncentrat Opas Sanbull	100 kg	320,00
Mieszanka Krowa Mleczna Lactoma	100 kg	200,00
Koncentrak Krowa Mleczna Protamilk	100 kg	320,00

DOSTĘPNA PASZA DLA KONI I GOŁĘBI

STARY DWÓR, gmina TRZCIEL

DLA TRZODY

Koncentrat Prowitex	25 kg	98,00
Koncentrat Prowimax	25 kg	100,00

DLA DROBIU

Pasza dla niosek, granulowana	25 kg	68,00
Pasza dla Kurczat0-6 tyg.	25 kg	68,00
Pasza dla kurczat pow. 6 tyg.	25 kg	68,00
Brojler do 3tyg.	25 kg	76,00
Brojler GROWER od 3 tygodni	25 kg	75,00
BROJLER Finiszer	25 kg	74,00
Kaczki i gęsi do 3 tyg.	25 kg	60,00
Kaczki i gęsi pow 3 tyg.	25 kg	67,00
Koncentrat dla niosek	25 kg	81,00

DLA KRÓLIKÓW

Mieszanka	25 kg	42,00
-----------	-------	-------

- ❖ Sprzedam owies, pszenicę, ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam grunty orne (do 10 ha) na terenie gminy Lubniewice – tel. 507 197 255.
- ❖ Sprzedam słomę – gm. Świebodzin, tel. 662 932 128.
- ❖ Sprzedam agregat uprawowo-siewny 3 m Pom Brodnica 2013 r., koła - felgi z oponami 825/20, lejek do nawozu, kultywator o szer. 3 m, przyczepę 750/20, opielacz do buraków, drobne części do Bizona 56, ramę do bron, ramkę do podczepiania wideł lub łyżki do cyklopa – gm. Świebodzin, tel. 600 729 962, 692 446 813.

ŻARY		
DLA DROBIU		
Kura nioska PD-651	100 kg	272,00
Kaczka/Gęś PD-600	100 kg	280,00
Indyk PD-632	100 kg	300,00
Kurczak 1 PD-548	100 kg	280,00
Kurczak 2 PD-549	100 kg	272,00
DLA BYDŁA		
PB-839 NON GMO	100 kg	200,00
Fernando PB-812 NON GMO	100 kg	300,00
PB-321 PXTreme Bull Byk NON GMO	100 kg	310,00

- ❖ Sprzedam uroczysko 1 ha – Grodziszczce, gm. Świebodzin, tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam 2 ha ziemi w Boryszynie, gm. Lubrza – tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz RAU 3 800 l o szer. rob. 18 m - komputerowe sterowanie, sadzarkę i kopaczkę do ziemniaków, przyczepę rolniczą 4 t, przyczepę D-47 wywrotkę 4,5 t, rozrzutnik obornika RUR, rozrzutnik obornika Czarna Białostocka 4 t – gm. Nowe Miasteczko, tel. 699 912 173.
- ❖ Sprzedam przyczepę rolniczą Zaclaw o dł. 6 m i szer. 2,5, burty aluminiowe dzielone, siewnik zbożowy Nordsten 3 m w dobrym stanie oraz myjnię do warzyw – gm. Gorzów Wlkp., tel. 607 368 103.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, waga 450 kg – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam pszenicę ozimą luzem lub w workach, na paszę lub do siewu oraz drzwi kompletne z lusterkim, lewe przednie do BMW 530D – gm. Niegosławice, tel. 795 978 100
- ❖ Sprzedam siano majowo - czerwcowe w belach 120x150 około 500 szt. – gm. Krosno Odrz., tel. 697 958 374.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz Douven 3400/24 m, bronę talerzową 4 m ciężką, przyczepę HL 8011, przyczepę czeską BSS, kombajn Bizon – gm. Sulechów, tel. 695 568 702.

ŻYWIEC

DROBIOWY - w zł/kg		
PUNKT SKUPU	BROJLER INDYCYZNY	
Trzebiechów	Indor	8,79
	Indyczka	8,70

WOŁOWY I WIEPRZOWY - w zł/kg					
PUNKT SKUPU RZEŹNIA	Młode bydło rzeźne		Krowy	Tuczniaki	
	A-buhajki	Klasa I		Klasa I	Maciory/Kastraty
REJÓW	12,00 ¹⁾	–	–	6,20 ¹⁾	–
KRZESZYCE	13,50 ²⁾	12,50 ²⁾	9,50 ²⁾	–	–

Oznaczenia: 1) - cena netto; 2) - cena brutto

SULECHÓW		
DLA TRZODY		
Mieszanka SMYK	100 kg	500,00
Mieszanka SPRINTER	100 kg	340,00
Koncentrat Pigi	100 kg	360,00
Koncentrat Forte	100 kg	420,00
Koncentrat Matra	100 kg	424,00
DLA DROBIU		
Mieszanka kaczki	100 kg	288,00
Mieszanka – brojlery młode	100 kg	304,00
Mieszanka – brojlery starsze	100 kg	296,00
Mieszanka – brojlery FINISZER	100 kg	292,00
Mieszanka – nioski	100 kg	282,00
Mieszanka kurczęta młode	100 kg	288,00
Mieszanka kurczęta starsze	100 kg	280,00
Koncentrat kukuryku	100 kg	340,00
DLA BYDŁA		
Preparat mlekozastępczy	100 kg	800,00
Koncentrat BYK	100 kg	372,00
Koncentrat Krowy Mleczne	100 kg	368,00
DLA KRÓLIKÓW		
Mieszanka króliki	100 kg	280,00
INNE		
Otręby pszenne	100 kg	224,00
Kukurydza	100 kg	240,00
Pszenica	100 kg	240,00

- ❖ Sprzedam ciągnik ZETOR 5211, rok prod. 1986, ciągnik URSUS – 3P, rok prod. 1984, przyczepę wywrotkę na 3 strony D47, ORKAN-2, zaprawiarkę do zboża OKONEK, 500 kg, opony: 18,4/30; 16,9/28; 900/20; koła: 9,5/32; 9,5/36 – gmina Siedlec, te. 693 439 340.
- ❖ Sprzedam działkę rolną o powierzchni 2,07 ha – Sokola Dąbrowa, gm. Bledzew, tel. 692 203 464.
- ❖ Sprzedam łubin – gm. Dąbiec, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę i ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam ziemniaki jadalne i paszowe – gm. Świebodzin, tel. 601 884 531, 693 708 162.
- ❖ Sprzedam ziemię orną 2,58 ha – miejscowość Karczówka – tel. 694 532 046, 534 006 222.

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN

KRZESZYCE

Asortyment	Wielkość opak.	Cena w zł/op.
INSEKTYCYDY		
Decis	1 l	156,00
Karate Zeon	1 l	130,00
FUNGICYDY		
Sokół Max	1 l	180,00
Mirege 450 EC	1 l	85,00
Soligor	1 l	190,00
HERBICYDY		
Agrosar 360 SL	1 l 5 l	50,00 240,00
Roundup 360 Plus	1 l 5 l 20 l	85,00 320,00 1100,00
Roundup Flex 480 SL	1 l 5 l	110,00 440,00
Halvetic	1 l 5 l	50,00 0,00
Mustang 306 SE	1 l 3 l	110,00 500,00
Lentipur	1 l 5 l	30,00 138,00
Boxer	5 l	210,00
Axial 50 EC	1 l 5 l	200,00 950,00
Chwastox Extra	5 l 10 l	88,00 163,00
Chwastox Turbo	1 l 5 l	36,00 155,00
Chwastox Trio	1 l 5 l	47,00 195,00
Aurelit	0,5 kg 1 kg	86,00 180,00
Leopard 50 EC	1 l 5 l	46,00 197,00

- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy BIZON z rozdrabniaczem i kabiną; rok budowy 1988, rozrzutnik obornika T-088 (produkcja NRD) – ład. 10 ton; rok budowy 1986, siewnik zbożowy MAZUR szer. robocza 4,0 m – tel. 605 329 315.
- ❖ Sprzedam wagę inwentarzową dla trzody i bydła oraz rozrzutnik obornika polski Tandem – gm. Dąbie, tel. 691 720 485.

- ❖ Sprzedam śrutownik Bąk, betoniarkę 150 l, taczki ohar – gm. Świdnica, tel. 889 485 429.
- ❖ Sprzedam śrutownik bijakowy 11 kW – gm. Babimost, tel. 606 538 410.
- ❖ Sprzedam metalowe słupy, wiązary, teownik, blachę falistą na konstrukcję garażu 6 x 5 m; cena 3000 zł, ciągnik Białoruś, koparko-spycharkę 1990 (łyżka chwytakowa); cena 14500 zł, betoniarkę 280 l (szeroki wieniec na bębnie); cena 1600 zł – gm. Krosno Odrz., tel. 509 478 057.
- ❖ Sprzedam mieszankę owsa z wyką; ok. 18% białka; cena 1,20 zł/kg – gm. Krosno Odrz., tel. 724 453 246.
- ❖ Sprzedam ogiera G-ASTER – wiek 2 lata, typ szlachetny, maść karo-gniada, ładny, dobrze ułożony – gm. Krosno Odrz., tel. 511 184 962 lub 501 585 162.
- ❖ Sprzedam Silos Bin 60 ton – 2 szt., dmuchawę przewietrzającą i załadowniczą, wentylator R 700, skrzynkę transportową wywrotkę na tuz, przyczepkę samozbierającą (8-10 m³) – gm. Sulechów, tel. 795 989 521.
- ❖ Sprzedam dmuchawę do zboża z koszem w b. dobrym stanie – gm. Bytnica, tel. 791 000 670.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, wagę 450 kg, łubin, owies, pług 3-skibowy, 2 ha gruntów ornych – obręb Połupin – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam przewracarkę – gm. Dąbie, 721 848 271.
- ❖ Sprzedam siano w kostkach – gm. Krosno Odrz. tel. 693 874 053.
- ❖ Sprzedam ziemię 33 ha w tym 4 ha lasu, położoną w pobliżu miasta Krosno Odrzańskie; m. Budynia, 25 km od granicy. Ziemia klasy V-VI wykorzystywana obecnie jako grunty orne. Cena 1350000 zł. Całość otoczona lasami, graniczy z rzeką Młynówką. W pobliżu ośrodek wypoczynkowy Dąbie nad jeziorem Wielkie, niedaleko zabytkowy pałac, zakole rzeki Bóbr, ośrodki agroturystyki, jazdy konnej, polowania, grzybobrania, lasy pełne jagód, tereny ekologiczne – tel. 691 403 628.
- ❖ Sprzedam kosiarkę rotacyjną polską, siewnik poznański, pająka do siana (przewracarko-zgrabiarka na 7 kół), sadzarkę do ziemniaków czeską, rozrzutnik obornika i wapna ruski, rozsiewacz do nawozu Piast – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Sprzedam krowy do dalszej hodowli oraz kaczki francuskie żywe – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam rozdrabniacz słomy, 4-letni pług 4-skibowy polskiej produkcji, przyczepę wywrotkę 4 t do remontu – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam lub zamienię Prasa Claas 2A wariant 180 – gm. Zbąszynek, tel. 888 102 028.
- ❖ Sprzedam wózek do przewozu bydła, przewracarkę do siana pająk, części do prasy Fortschritt – gm. Świebodzin, tel. 665 510 508.
- ❖ Sprzedam roztrzāsacz 6-rzędowy do siana, heder 4 metrowy do rozdrabniacza zielonek typu Fortschritt – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam zgrabiarkę karuzelową SaMASZ 3,5 m – gm. Zbąszynek, tel. 668 526 006.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak, agregat uprawowo-siewny Amazone – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.

NAWOZY

KROSNO ODRZAŃSKIE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	4300,00
Saletrzak 27%	3680,00
Mocznik 46% (25 kg)	5900,00
Siarczan amonu 21%	2560,00
FOSFOROWE	
Superfosfat wzbogacony 40%	4000,00
POTASOWE	
Siarczan potasu	5000,00
Sól potasowa	3360,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Polifoska 5	3100,00
MAGNEZOWE	
Wapno nawozowe – big - bag	500,00
Wapno nawozowe	600,00

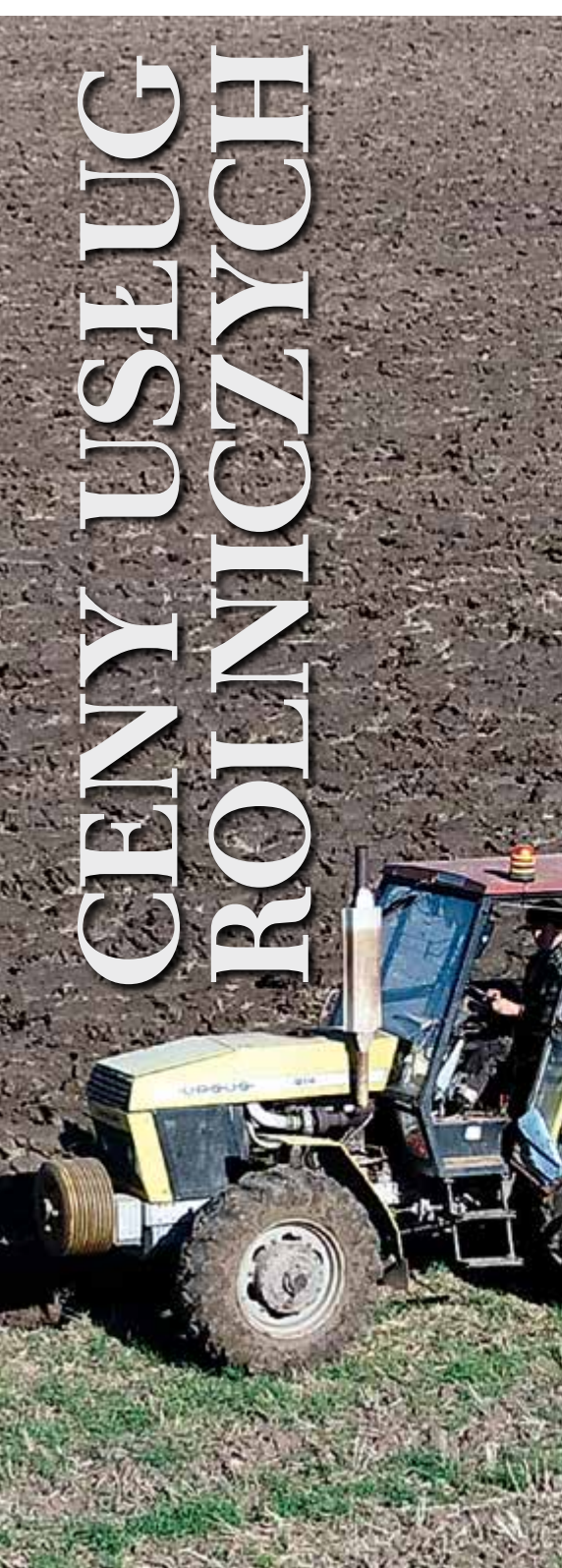
KRZESZYCE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	3700,00
Mocznik	5500,00
Saletrzak	3400,00
Siarczan amonu	2400,00
FOSFOROWE	
Superfosfat 40%	3800,00
POTASOWE	
Sól potasowa 60%	3900,00
Siarczan potasu	4000,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Amofoska 5-10-25	3500,00
Polifoska 6-20-30	4500,00
HYDROKOMPLEX	150 zł za 25 kg
MAGNEZOWE	
Wapno magnezowe	500,00
SIARCZAN MAGNEZU	3200,00

- ❖ Sprzedam siewnik, dwukołową, rozsiewacz dwutalerczowy Claas, zwijarkę New Holland 150, rozsiewacz do nawozów dwutalerczowy Amazone (600 kg) – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Sprzedam lub wynajmę świder zawieszany na TUZ ciągnika, napęd WOM – gm. Iłowa, tel. 888 919 297.

- ❖ Sprzedam ziemniaki – gm. Boryszyn, tel. 655 176 965.
- ❖ Sprzedam owies – tel. 663 180 230.
- ❖ Sprzedam owies ekologiczny z certyfikatem – gm. Szprotawa, tel. 603 110 841.
- ❖ Sprzedam większe ilości mleka koziego oraz młode kózki, sprzedam scenę na platformie podwoziowej – Gorzupia Dolna, gm. Żagań, tel. 509 310 641.
- ❖ Sprzedam mieszankę zbożową ozimą, kukurydzę suchą na ziarno – gm. Iłowa, tel. 516 045 735.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak tanio, reduktor obrotów poziomy 3 kW nowy do podajników czerpakowych do transportu zboża na silosy - cena do uzgodnienia, silnik 10 kW w komplecie z bijakami do zboża - ssąco-tłoczący – gm. Chotków, tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam 4 opony 12,5 x 20, 1 oponę 520/70/38, 2 opony 520/75/32, 2 opony 10/00/20 oraz rozsiewacz nawozu Kos, agregat uprawowo-siewny 3 m, przyczepę sztywną 8 t, opryskiwacz 1000 l, przyczepkę samochodową 3 m/140, pług 1-skibowy, przyczepę 4 t wywrotkę na tandemie Ursus 902 – gm. Szczaniec, 783 478 115.
- ❖ Sprzedam zgrabiarkę 5-gwiazdową do siana oraz wózek magazynowy – gm. Nowogród Bobrzański, tel. 662 902 237.
- ❖ Sprzedam 2 ciągniki – Białoruś 50 i Ursus C-360 z turem, sortownik do ziemniaków, kosiarkę grzebieniową „Osa”, talerzówkę na kołach o szer. 3 m, dwa śrutowniki „Bąk” z silnikami, przyczepę rolniczą 3,5 t, opryskiwacz 400 l z atestem, dmuchawę do zboża z silnikiem – gm. Brody Żarskie, tel. 503 745 466.
- ❖ Sprzedam 5 jałówek czerwonych rocznych i 1 jałówkę cielną – gm. Trzebień, tel. 606 858 841.
- ❖ Sprzedam łyżkę do Tura 5 i rozrzutnik 2-osiowy – gm. Babimost, tel. 723 921 297.
- ❖ Sprzedam ciągnik Fortschritt 323 A – Kalsk, tel. 606 147 057.
- ❖ Gryżyna EKO-DOM – działki na sprzedaż – tel. 68 391 50 20.
- ❖ Sprzedam prasę zwijającą New Holland 9060 – gm. Bytnica, tel. 68 391 50 20.
- ❖ Sprzedam gorczycę na poplon oraz rozrzutnik do wapna Piast – gm. Strzelce Kraj., tel. 667 023 064.
- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy Fortschritt, sieczkarnię do kukurydzy jednorzędową oraz jałówki do dalszego chowu 1,5 roku, bezrożne – gm. Otyń, tel. 68 355 03 19; 515 477 613.
- ❖ Sprzedam płyty sklejk 2,30 x 1,10 – cena 50 zł oraz prasę kostkującą K 442/1 – gm. Sulechów, Kruszyna, tel. 795 989 521.
- ❖ Kupię ciągnik Fortschritt 300 lub 303, może być do remontu – gm. Trzebiechów, tel. 691 933 715.
- ❖ Kupię siano z tegorocznych zbiorów – gm. Bytnica, tel. 68 391 50 20.
- ❖ Kupię ciągnik Ursus C-360 lub C-330 (może być do remontu) oraz przyczepę do remontu D 47 – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.

CENY USŁUG ROLNICZYCH

CENY USŁUG ROLNICZYCH w województwie lubuskim		
Powiat żagański		
Usługa	Sprzęt	Cena netto
Rozrzucanie obornika	rozrzutnik + ładowarka	25 zł /t lub 145-250 zł/h lub 245 zł/ha
Uprawa ścierniskowa	brona talerzowa, agregat ścierniskowy	180-250 zł/h lub 122-130zł/ha
Głęboszowanie	głębosz	375 zł/h lub 300 zł/ha
Wapnowanie z załadunkiem	ciągnik + rozrzutnik do wapna + ładowarka	25 zł/t lub 280 zł/h lub 100 zł/ha
Orka	plug + wał zagęszczający	240-400 zł/ha
Siew zbóż (w tym kukurydzy)	siewnik zbożowy	120-250 zł/ha
Nawożenie - nawozy stałe	siewnik z rozsiewaczem nawozów	50 zł/ha
Opryski	opryskiwacz	40-60 zł/ha
Zbiór zboża	kombajn	285-350 zł/ha
Podsiew łąk	ciągnik + specjalistyczny siewnik	100 zł/ha
Załadunek	ładowarka teleskopowa	106-140 zł/h
Koszenie użytków zielonych	ciągnik + kosiarka	203-250 zł/ha
Zbiór sianokiszonki	ciągnik + prasa	25-30 zł/szt. (bela o średnicy 150-160 cm), siatka usługodawcy lub 220 zł/ha
Owijanie bel z folią	owijarka	10-15 zł/szt. + folia zlecającego
Zbiór zielonki	przyczepa samobierająca	300 zł/h
Transport	ciągnik + jedna przyczepa	40 zł/h
	ciągnik + dwie przyczepy	80-150 zł/h
Bronowanie	brona zębata	120-130 zł/ha
Koszenie kukurydzy	sieczkarnia	350 zł/ha
Kompleksowe wyko- nywanie kiszonki z kukurydzy (transport + ugniatanie)	sieczkarnia + ciągnik + przyczepy objętościowe + ciągnik do ugniatania przemy	800-1000 zł/h

Ceny usług zebrane z całego województwa są cenami umownymi, obowiązują zarówno w przedsiębiorstwach usługowych, jak również wśród indywidualnych rolników.

- ❖ Kupię tanio żyto w żniwa lub po żniwach – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię niedrogo kombajn Fortschritt E-514 w dobrym stanie z uszkodzonym silnikiem lub bez silnika – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię łąki 2-3 ha w okolicach Brzeźnicy lub Bytnicy – tel. 724 133 999.
- ❖ Kupię ciągnik Zetor, przystawkę i siewnik do kukurydzy oraz rozsiewacz nawozu – tel. 728 032 907.
- ❖ Kupię zboża paszowe pszenżyto, pszenica, owies, jęczmień do 10-15 ton lub groch, łubin biały mogą być końcówki (po 200-500 kg) lub mieszanki wszystkich zbóż. Informacje o ilości i proponowanej cenie – gm. Żary, tel. 668 407 972.
- ❖ Przyjmę ziemię z wykopów – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Potrzebny mechanik do prasy Z 224/1 – gm. Sulechów, tel. 783 699 921.
- ❖ Oddam słomę żytnią ze zbiorów 2022 r. z powierzchni 40 ha w zamian za obornik – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

Kalsk 91, 66-100 Sulechów

tel./fax: 68 385 20 91, 68 385 28 68
www.lodr.pl; e-mail: sekretariat@lodr.pl

UDZIELA FACHOWEGO DORADZTWA ROLNIKOM I MIESZKAŃCOM OBSZARÓW WIEJSKICH W ZAKRESIE:

- pozyskiwania środków finansowych z funduszy UE,
- rozwiązywania problemów organizacyjno-ekonomicznych w gospodarstwach rolnych,
- nowoczesnych i efektywnych rozwiązań technologicznych i technicznych w rolnictwie,
- innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich,
- prowadzenia rachunkowości w gospodarstwach rolnych,
- rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- ekologicznych metod produkcji żywności oraz ochrony środowiska,
- unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego,
- promocji produktów lokalnych i regionalnych,
- rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej.

PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNĄ W FORMIE:

- kursów, konferencji, seminariów,
- szkoleń specjalistycznych i wyjazdowych.

ORGANIZUJE:

- targi rolnicze, konkursy,
- wystawy, imprezy lokalne.

PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNĄ:

- rynkową: notowania cen produktów i usług,
- ekonomiczną: kalkulacje opłacalności produkcji rolnej.

PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZĄ:

- Lubuskie Aktualności Rolnicze,
- ulotki, broszury, materiały szkoleniowe i promocyjne.

Lista odmian zalecanych do uprawy
w województwie lubuskim na rok
(zboża ozime i ...)